

GŁÓWNY URZĄD STATYSTYCZNY

**INFORMACJA O SYTUACJI
SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ KRAJU
W LISTOPADZIE 2013**

Warszawa, 20 grudnia 2013 r.

Spis treści

	strona
Wstęp.....	3
Rynek pracy	5
Wynagrodzenia i świadczenia społeczne	12
Ceny.....	16
Rolnictwo.....	23
Przemysł	28
Budownictwo	33
Budownictwo mieszkaniowe	35
Rynek wewnętrzny.....	37
Transport.....	40
Bilans płatniczy.....	42
Handel zagraniczny	44
Pieniądz.....	51
Budżet państwa.....	54
*	
* *	
Wyniki finansowe ubezpieczycieli	57
Produkt krajowy brutto.....	61
Wybrane wskaźniki sytuacji społeczno-gospodarczej kraju.....	68
Podstawowe wskaźniki makroekonomiczne.....	70

Wstęp

Po stopniowej poprawie tempa wzrostu gospodarczego w kolejnych kwartałach br., w październiku i listopadzie br. obserwowano kontynuację pozytywnych tendencji w większości obszarów gospodarki. Utrzymał się wzrost produkcji sprzedanej przemysłu w skali roku, poprawił się wyraźnie popyt na usługi transportowe, stabilnie rosła sprzedaż detaliczna. Dalszemu ograniczeniu uległa skala spadku produkcji budowlano-montażowej. Wpłynęło to na złagodzenie negatywnych tendencji na rynku pracy. Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw w listopadzie br., po raz pierwszy od ponad roku, nieznacznie zwiększyło się w skali roku. Bezrobocie nadal było wyższe niż przed rokiem, jednak w ostatnich miesiącach obserwowano stopniowe ograniczanie skali wzrostu stopy bezrobocia. Przy dalszym osłabieniu dynamiki cen konsumpcyjnych, umocnił się wzrost siły nabywczej przeciętnych wynagrodzeń brutto w sektorze przedsiębiorstw.

Produkcja sprzedana przemysłu w okresie styczeń–listopad br. wzrosła w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku o 1,8%. W listopadzie br. produkcja sprzedana przemysłu rosła wolniej niż w dwóch poprzednich miesiącach (na co wpływał układ kalendarza) i była o 2,9% wyższa niż przed rokiem (po wyeliminowaniu sezonowości wzrost wyniósł 4,4%). Zwiększyła się produkcja w większości sekcji, poza wytwarzaniem i zaopatrywaniem w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę. Spośród głównych grupowań przemysłowych w największym stopniu wzrosła produkcja dóbr inwestycyjnych. Produkcja budowlano-montażowa w okresie jedenastu miesięcy br. obniżyła się w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku o 13,9%. W listopadzie br. skala spadku produkcji budowlano-montażowej zmniejszyła się do 2,9% (po wyeliminowaniu czynników o charakterze sezonowym spadek wyniósł 4,2%). Wpłynęło na to notowane w trzecim z kolei miesiącu zwiększenie produkcji w podmiotach wykonujących głównie roboty budowlane specjalistyczne oraz, obserwowany po raz pierwszy od roku, wzrost w podmiotach zajmujących się głównie budową budynków. W listopadzie br. utrzymała się wysoka, podobna jak w październiku, dynamika sprzedaży usług w transporcie (wzrost o 6,3% w skali roku). Tempo wzrostu sprzedaży detalicznej umocniło się do 4,2%.

Według grudniowych badań koniunktury gospodarczej przedsiębiorstwa działające w podstawowych obszarach produkcji i handlu oceniają koniunkturę negatywnie i gorzej niż w poprzednich miesiącach, na co częściowo wpływają czynniki o charakterze sezonowym. Niekorzystne wskazania ogólnego klimatu koniunktury przeważają również wśród przedsiębiorstw usługowych. Bardziej pesymistyczne są oceny bieżącej i przyszłej sytuacji finansowej w przetwórstwie przemysłowym oraz budownictwie, przy jednoczesnym ograniczaniu portfela zamówień i produkcji. Możliwe jest nieznaczne zwiększenie skali planowanych redukcji zatrudnienia w tych jednostkach. W handlu detalicznym negatywnie, gorzej niż w poprzednim miesiącu, oceniane są bieżąca i przyszła sprzedaż oraz sytuacja finansowa. Pesymistyczne (wobec pozytywnych w poprzednim miesiącu) są również przewidywania dotyczące popytu na towary. Skala zwolnień w tych przedsiębiorstwach może być większa niż oczekiwano w listopadzie br.

Bieżące nastroje konsumenckie w grudniu br. są nieznacznie gorsze niż przed miesiącem. Wpływają na to m.in. bardziej negatywne oceny dotyczące dokonywania

ważnych zakupów oraz obecnej sytuacji ekonomicznej kraju, przy mniej niekorzystnych ocenach przeszłej sytuacji finansowej gospodarstwa domowego. Poprawiły się natomiast przewidywania dotyczące konsumpcji indywidualnej, na co wpłynęły głównie korzystniejsze oceny w zakresie przyszłego oszczędzania pieniędzy i poziomu bezrobocia.

Ceny towarów i usług konsumpcyjnych w okresie jedenastu miesięcy br. rosły znacznie wolniej niż w analogicznym okresie ub. roku. W listopadzie br. tempo wzrostu zwolniło do 0,6% w skali roku, głównie w wyniku osłabienia dynamiki cen żywności i napojów bezalkoholowych. W kolejnych miesiącach br. utrzymywał się zapoczątkowany w II połowie ub. roku spadek cen producentów w przemyśle i budownictwie.

Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw w okresie styczeń–listopad br. było niższe niż w analogicznym okresie ub. roku (o 1,0%), przy czym od kilku miesięcy spadek zmniejszał się i w listopadzie odnotowano wzrost o 0,1% w skali roku. Stopa bezrobocia rejestrowanego w końcu listopada br. wyniosła 13,2% (o 0,3 p.proc. więcej niż rok wcześniej). Według wyników badania popytu na pracę, w okresie trzech kwartałów br. utworzono więcej miejsc pracy niż w analogicznym okresie ub. roku, na co wpłynął głównie wzrost odnotowany w okresie lipiec–wrzesień br. Zwiększyła się w porównaniu z okresem trzech kwartałów ub. roku liczba zlikwidowanych miejsc pracy, ale w mniejszym stopniu niż nowo utworzonych.

Mimo wolniejszego niż przed rokiem wzrostu przeciętnych miesięcznych wynagrodzeń nominalnych brutto w sektorze przedsiębiorstw, przy niskiej inflacji, siła nabywcza płac w okresie styczeń–listopad br. była o 1,9% wyższa niż w analogicznym okresie ub. roku, a w listopadzie wzrost realnych wynagrodzeń wyniósł 2,5% w skali roku. Wzrost przeciętnych nominalnych i realnych świadczeń emerytalno-rentowych w obu systemach był w kolejnych miesiącach szybszy niż wynagrodzeń.

Na rynku rolnym w listopadzie br. ceny większości podstawowych produktów rolnych w skupie były niższe niż przed rokiem (znacznie wyższe były nadal ceny ziemniaków oraz mleka). W obrocie targowiskowym utrzymały się spadki w skali roku cen zbóż oraz prosiąt do dalszego chowu. Mniej płacono również za żywiec wieprzowy. Wynikowy szacunek przeprowadzony w listopadzie br. potwierdza, że w bieżącym roku zbiory zbóż ogółem były nieznacznie mniejsze od ubiegłorocznych, ale wyższe w porównaniu ze średnią z lat 2006–2010. Niższe niż w 2012 r. i od średnich z wielolecia były zbiory ziemniaków, buraków cukrowych i warzyw, a wyższe – rzepaku i rzepiku oraz owoców.

Dynamika obrotów towarowych handlu zagranicznego (w zł) w okresie styczeń–październik br. była słabsza niż przed rokiem, ale korzystniejsza niż w I półroczu br. W wyniku wzrostu eksportu i niewielkiego spadku importu wyraźnie poprawiło się ujemne saldo wymiany. W okresie trzech kwartałów br. eksport w cenach stałych zwiększył się w skali roku, natomiast import kształtował się na poziomie zbliżonym do ubiegłorocznego. Wskaźnik terms of trade był korzystny i wyniósł 101,9 (wobec 97,9 w okresie styczeń–wrzesień ub. roku).

Wydatki budżetu państwa w okresie styczeń–listopad br. wyniosły 294,4 mld zł (tj. 89,9% kwoty założonej w ustawie budżetowej na 2013 r.), a dochody – 255,8 mld zł (odpowiednio 92,8%). Deficyt ukształtował się na poziomie 38,5 mld zł, co stanowiło 74,7% planu.

Rynek pracy

W okresie styczeń–listopad br. przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw ukształtowało się poniżej poziomu sprzed roku. W listopadzie br., po raz pierwszy od czerwca ub. roku, odnotowano jego niewielki wzrost w skali roku. Stopa bezrobocia rejestrowanego w końcu listopada br. była wyższa niż przed miesiącem i przed rokiem. Mniej niż w listopadzie ub. roku było nowo zarejestrowanych bezrobotnych, więcej niż przed rokiem osób wykreślono z rejestrów bezrobotnych z tytułu podjęcia pracy.

Według wyników badania popytu na pracę, w okresie trzech kwartałów br. utworzono więcej miejsc pracy niż w analogicznym okresie ub. roku, na co wpłynął w szczególności wzrost ich liczby w III kwartale br. Nieco większa niż przed rokiem była skala likwidacji miejsc pracy.

Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw¹ w okresie styczeń–listopad br. wyniosło 5491,7 tys. osób i było o 1,0% niższe w skali roku (przed rokiem wzrost o 0,1%).

W listopadzie br. przeciętne zatrudnienie ukształtowało się na poziomie 5501,0 tys. osób i było o 0,1% większe niż przed rokiem (wobec spadku o 0,2% w październiku br. i o 0,3% w listopadzie ub. roku). Zwiększyło się zatrudnienie m.in. w administrowaniu i działalności wspierającej (o 6,5%), działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej (o 4,0%), dostawie wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji (o 3,6%) oraz informacji i komunikacji (o 2,9%). Spadek utrzymał się w budownictwie (o 6,7%), wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 5,4%), obsłudze rynku nieruchomości (o 2,7%), górnictwie i wydobywaniu (o 2,5%) oraz zakwaterowaniu i gastronomii (o 1,2%).

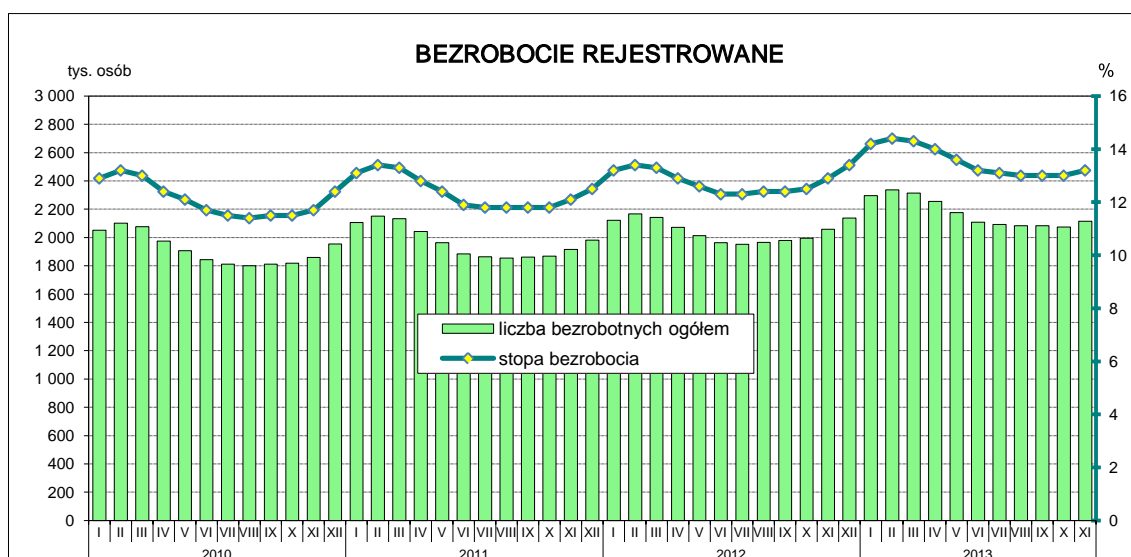
Przeciętne zatrudnienie kształtowało się następująco:

Wyszczególnienie	2013		2012		2013	
	XI		I-XI		I-XI	
	w tys.	analogiczny okres roku poprzedniego=100	w tys.	analogiczny okres roku poprzedniego=100	w tys.	analogiczny okres roku poprzedniego=100
Sektor przedsiębiorstw	5501,0	100,1	99,7	100,1	99,0	5491,7
w tym:						
Przemysł	2453,1	99,8	99,1	99,0	99,0	2446,1
górnictwo i wydobywanie	165,2	97,5	100,2	101,8	98,6	168,4
przetwórstwo przemysłowe	2039,6	100,2	99,2	99,0	99,2	2028,5
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę	133,7	94,6	93,7	94,2	94,1	135,8
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja	114,6	103,6	101,7	101,6	102,5	113,4
Budownictwo	435,3	93,3	98,6	102,8	91,2	443,3
Handel; naprawa pojazdów samochodowych	1117,1	100,5	100,0	100,5	99,4	1114,4
Transport i gospodarka magazynowa	481,2	100,6	102,1	102,5	100,4	483,8
Zakwaterowanie i gastronomia	106,6	98,8	93,4	95,6	98,1	109,5
Informacja i komunikacja	176,5	102,9	103,7	103,9	102,1	174,8
Obsługa rynku nieruchomości	93,4	97,3	100,2	98,6	96,6	93,8
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna ^a	174,3	104,0	103,7	105,3	101,5	171,0
Administrowanie i działalność wspierająca	329,5	106,5	99,8	98,5	104,3	321,0

^a Nie obejmuje działów: Badania naukowe i prace rozwojowe oraz Działalność weterynaryjna.

¹ W jednostkach o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

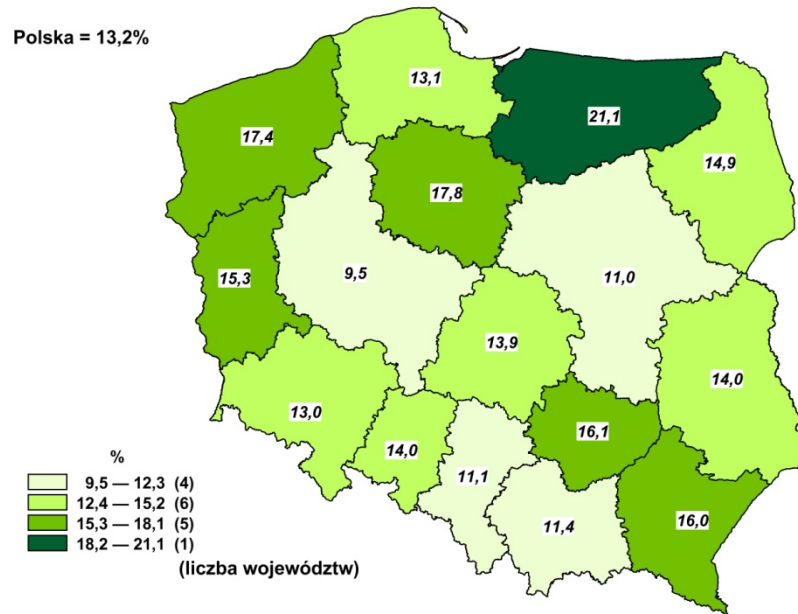
Spośród działów o największym udziale w zatrudnieniu w listopadzie br. wzrost przeciętnego zatrudnienia w skali roku notowano w przedsiębiorstwach zajmujących się m.in. produkcją pojazdów samochodowych, przyczep i naczep (o 5,3%), magazynowaniem i działalnością usługową wspomagającą transport (o 3,0%), produkcją wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych (o 2,6%), handlem detalicznym (o 2,1%), transportem lądowym i rurociągowym oraz produkcją wyrobów z metali (po 2,0%). Zmniejszyło się zatrudnienie m.in. w budowie budynków (o 10,8%) oraz budowie obiektów inżynierii lądowej i wodnej (o 6,4%). Utrzymał się obserwowany od kilku lat spadek zatrudnienia w produkcji odzieży (o 4,6% w listopadzie br.). Obniżyło się również zatrudnienie m.in. w wydobywaniu węgla kamiennego i węgla brunatnego (o 5,3%), produkcji maszyn i urządzeń (o 3,6%) oraz handlu hurtowym i detalicznym pojazdami samochodowymi oraz ich naprawie (o 3,2%).

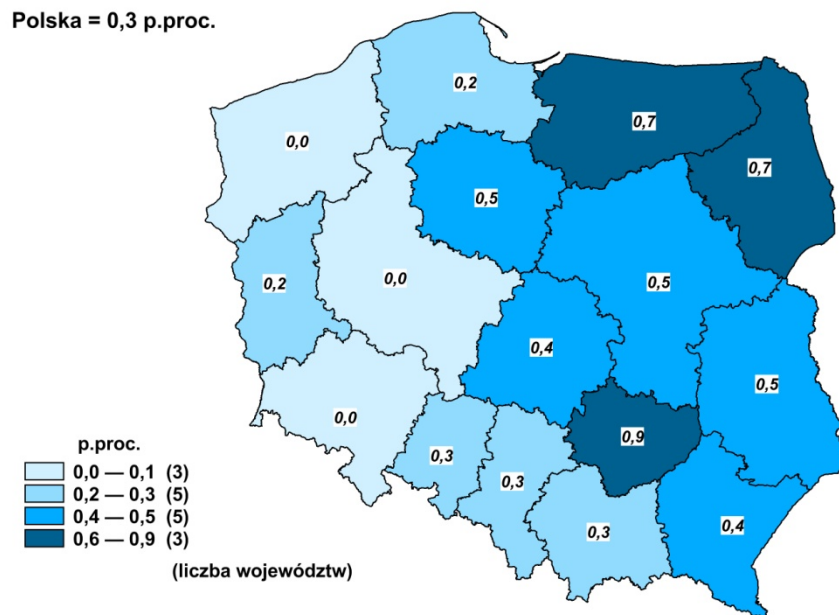
W końcu listopada br. liczba **bezrobotnych zarejestrowanych** w urzędach pracy ukształtowała się na poziomie 2116,0 tys. i zwiększyła się w porównaniu z poprzednim miesiącem o 2,0% (tj. o 40,9 tys. osób) i o 2,8% (tj. o 57,9 tys.) w skali roku. **Stopa bezrobocia** rejestrowanego wyniosła 13,2%, tj. była wyższa o 0,2 p.proc. niż przed miesiącem i o 0,3 p.proc. – niż przed rokiem.

Stopa bezrobocia w województwach kształtowała się w granicach od 9,5% w wielkopolskim do 21,1% w warmińsko-mazurskim. W ujęciu miesięcznym zwiększyła się we wszystkich województwach, najbardziej w województwie warmińsko-mazurskim (o 0,5 p.proc.), a najmniej w województwach mazowieckim i śląskim (po 0,1 p.proc.). W porównaniu z listopadem ub. roku stopa bezrobocia wzrosła w większości województw, z wyjątkiem dolnośląskiego, zachodniopomorskiego i wielkopolskiego, w których nie zmieniła się. W największym stopniu zwiększyła się w województwie świętokrzyskim (o 0,9 p.proc.) oraz warmińsko-mazurskim i podlaskim (po 0,7 p.proc.).

STOPA BEZROBOCIA REJESTROWANEGO Stan w końcu listopada 2013 r.

ZMIANY STOPY BEZROBOCIA REJESTROWANEGO Listopad 2013 r. do listopada 2012 r.

W końcu listopada br. w **strukturze bezrobotnych zarejestrowanych** udział kobiet wyniósł 51,7% i był o 0,7 p.proc. mniejszy niż przed rokiem. Obniżył się także odsetek absolwentów (o 0,3 p.proc. do 5,6%). Zwiększył się natomiast udział osób bez prawa do zasiłku (o 2,6 p.proc. do 86,4%) oraz osób wcześniej pracujących (o 0,4 p.proc. do 81,4%, w tym osoby zwolnione z przyczyn dotyczących zakładów pracy stanowiły 6,5% wobec 4,8% w końcu listopada ub. roku).

Spśród osób bezrobotnych znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy, w końcu listopada br. wyższy niż przed rokiem był udział długotrwale bezrobotnych² w zarejestrowanych ogółem (wzrost o 3,1 p.proc. do 53,4%). Wzrósł również odsetek osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia (o 1,5 p.proc. do 24,0%), osób, które nie posiadały kwalifikacji zawodowych (o 0,6 p.proc. do 30,0%) oraz osób bezrobotnych samotnie wychowujących co najmniej jedno dziecko w wieku do 18 roku życia (o 0,5 p.proc. do 9,4%). Zmniejszył się natomiast odsetek osób bezrobotnych w wieku do 25 roku życia (o 1,2 p.proc. do 18,9%). Udział osób niepełnosprawnych w bezrobotnych ogółem pozostał na poziomie zbliżonym do obserwowanego przed rokiem (5,4%). Liczba bezrobotnych zwiększyła się w skali roku w większości wymienionych kategorii, z wyjątkiem osób w wieku do 25 roku życia. Najbardziej wzrosła liczba osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia (o 9,5%).

W listopadzie br. liczba **nowo zarejestrowanych bezrobotnych** wyniosła 229,8 tys. osób i była niższa niż przed miesiącem o 6,5% oraz niż przed rokiem – o 9,1%. Najliczniejszą grupę nadal stanowiły osoby rejestrujące się po raz kolejny, a ich udział w nowo zarejestrowanych ogółem zwiększył się w porównaniu z notowanym przed rokiem o 2,1 p.proc. do 82,7%. Wzrósł również udział osób zamieszkałych na wsi (o 0,9 p.proc. do 43,1%). Zmniejszył się natomiast odsetek osób zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładów pracy (o 0,7 p.proc. do 4,9%). Na poziomie zbliżonym do obserwowanego przed rokiem pozostał udział osób dotychczas niepracujących (18,9%) oraz absolwentów (9,4%).

Z ewidencji bezrobotnych w listopadzie br. **skreślono** 188,9 tys. osób, tj. mniej o 25,6% niż przed miesiącem i o 0,3% – niż przed rokiem. Główną przyczynę wyrejestrowania z ewidencji nadal stanowiło podjęcie pracy, w wyniku czego z rejestru bezrobotnych skreślono 97,2 tys. osób (tj. o 9,9% więcej niż przed rokiem). Udział tej kategorii w ogólnej liczbie wyrejestrowanych zwiększył się wobec obserwowanego przed rokiem o 4,7 p.proc. do 51,4%. Więcej osób niż w listopadzie ub. roku podjęło pracę niesubsydiowaną (88,8 tys. osób wobec 75,3 tys.), ale mniej osób – pracę subsydiowaną (8,4 tys. wobec 13,0 tys.). Zmniejszył się odsetek osób wyrejestrowanych w związku

² Do długotrwale bezrobotnych zalicza się osoby pozostające w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego w miejscu pracy.

z rozpoczęciem stażu lub szkolenia u pracodawców (o 3,4 p.proc. do 5,4%), osób, które utraciły status bezrobotnego w wyniku niepotwierdzenia gotowości do podjęcia pracy oraz osób wyrejestrowanych, które dobrowolnie zrezygnowały ze statusu bezrobotnego (po 0,5 p.proc. do odpowiednio 28,4% i 4,9%). Na poziomie zbliżonym do obserwowanego przed rokiem pozostał odsetek osób, które nabyły prawa emerytalne i rentowe (1,2%).

W listopadzie br. do urzędów pracy zgłoszono 55,7 tys. **ofert zatrudnienia**³, tj. o 20,9% mniej niż przed miesiącem, ale o 13,6% więcej niż przed rokiem. Oferty z sektora publicznego stanowiły 12,1% ogółu ofert (wobec 11,4% w październiku br. i 13,5% przed rokiem). W końcu listopada br. oferty zatrudnienia niewykorzystane dłużej niż jeden miesiąc stanowiły 25,8% ogółu ofert (wobec 25,1% przed miesiącem i 29,8% w listopadzie ub. roku).

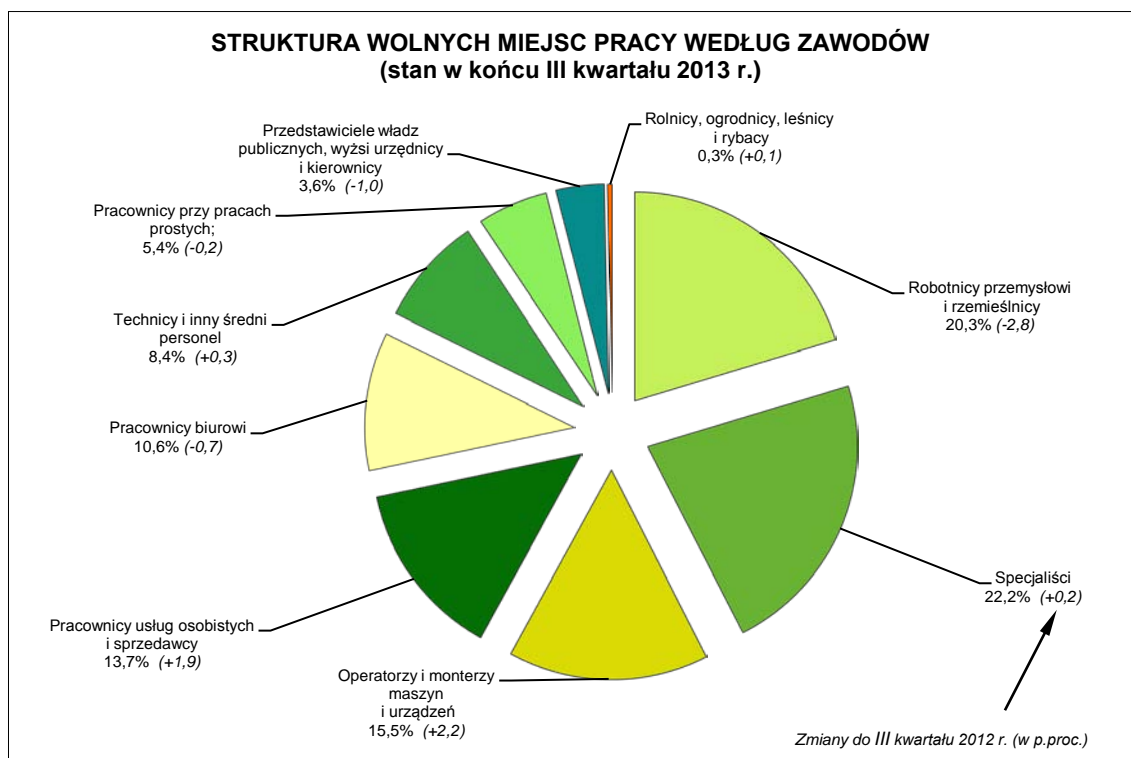
W listopadzie br. w ramach zwolnień grupowych pracodawcy zadeklarowali zwolnienie mniejszej niż przed miesiącem i przed rokiem liczby pracowników – 71 zakładów **zadeklarowało zwolnienie** 3,2 tys. pracowników, w tym 0,2 tys. osób z sektora publicznego (przed miesiącem odpowiednio 79 zakładów, 3,4 tys. pracowników, w tym 0,1 tys. osób z sektora publicznego, a przed rokiem 114 zakładów, 5,0 tys. pracowników, w tym 0,5 tys. osób z sektora publicznego).

Według wyników kwartalnego badania **popytu na pracę**, w końcu III kwartału br. liczba **wolnych miejsc pracy** wyniosła 45,6 tys. i była o 4,8% wyższa niż przed rokiem, po spadku w I i II kwartale br. odpowiednio o 15,9% i 14,3%. Wolnymi miejscami pracy dysponowało 17,6 tys. podmiotów (tj. 3,0% badanych jednostek) wobec 17,8 tys. podmiotów (tj. 3,3% badanych jednostek) przed rokiem. Wzrost liczby wolnych miejsc pracy odnotowano w podmiotach o liczbie pracujących powyżej 49 osób – o 11,3% oraz w jednostkach o liczbie pracujących poniżej 10 osób – o 1,6%. W podmiotach o liczbie pracujących 10–49 osób odnotowano natomiast spadek o 5,2%. W porównaniu z sytuacją sprzed roku, w strukturze wolnych miejsc pracy według sekcji najbardziej zwiększył się udział handlu; naprawy pojazdów samochodowych (o 2,9 p.proc. do 16,6%), informacji i komunikacji (o 2,6 p.proc. do 9,0%) oraz zakwaterowania i gastronomii (o 1,5 p.proc. do 4,0%). Obniżył się natomiast odsetek wolnych miejsc pracy w działalności finansowej i ubezpieczeniowej (o 2,3 p.proc. do 2,0%), transporcie i gospodarce magazynowej (o 1,5 p.proc. do 6,7%) oraz budownictwie (o 1,4 p.proc. do 10,6%).

W strukturze wolnych miejsc pracy według zawodów w porównaniu z końcem III kwartału ub. roku w największym stopniu wzrósł udział wolnych miejsc pracy przeznaczonych m.in. dla operatorów i monterów maszyn i urządzeń (o 2,2 p.proc. do 15,5%) oraz pracowników usług osobistych i sprzedawców (o 1,9 p.proc. do 13,7%). Zmniejszył się natomiast odsetek miejsc pracy dla robotników przemysłowych

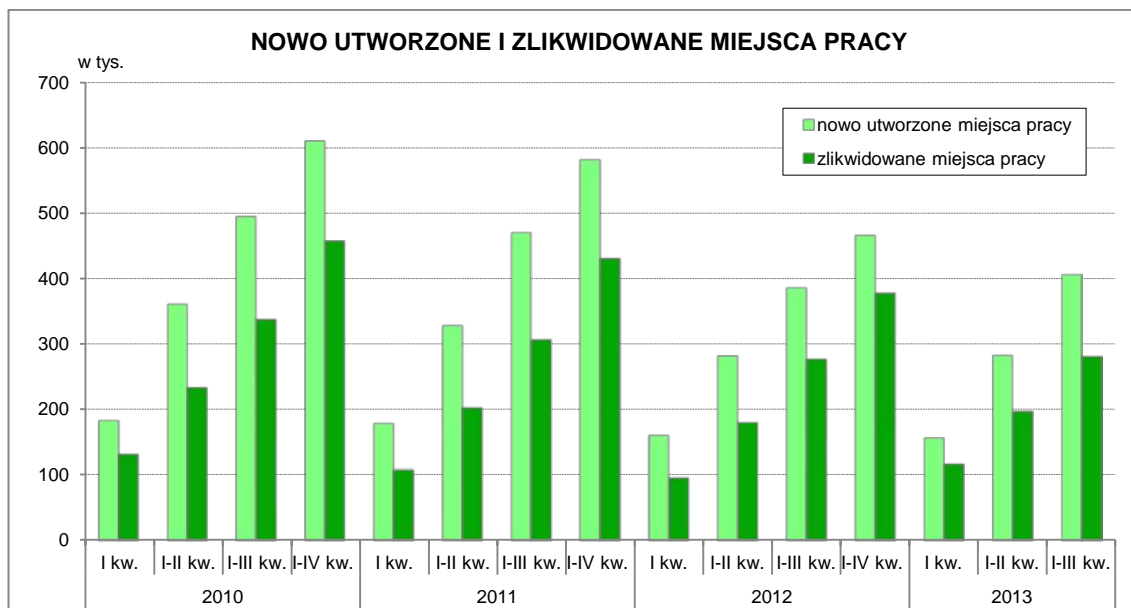
³ Dotyczy wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej.

i rzemieślników (o 2,8 p.proc. do 20,3%) oraz przedstawiciele władz publicznych, wyższych urzędników i kierowników (o 1,0 p.proc. do 3,6%).

W okresie dziewięciu miesięcy br. **utworzono 406,1 tys. nowych miejsc pracy**, tj. o 5,3% więcej niż przed rokiem, na co wpłynął głównie wzrost w III kwartale br. Więcej miejsc pracy niż w okresie trzech kwartałów ub. roku utworzono we wszystkich klasach wielkości podmiotów: w jednostkach średnich – o 14,8%, dużych – o 2,8% i małych – o 0,8%. W ogólnej liczbie nowych miejsc pracy zwiększył się udział stanowisk utworzonych m.in. w handlu; naprawie pojazdów samochodowych (o 1,9 p.proc. do 22,6%), edukacji (o 1,0 p.proc. do 4,8%) oraz działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej (o 0,7 p.proc. do 6,2%), a zmniejszył się – m.in. w administrowaniu i działalności wspierającej (o 3,0 p.proc. do 4,8%).

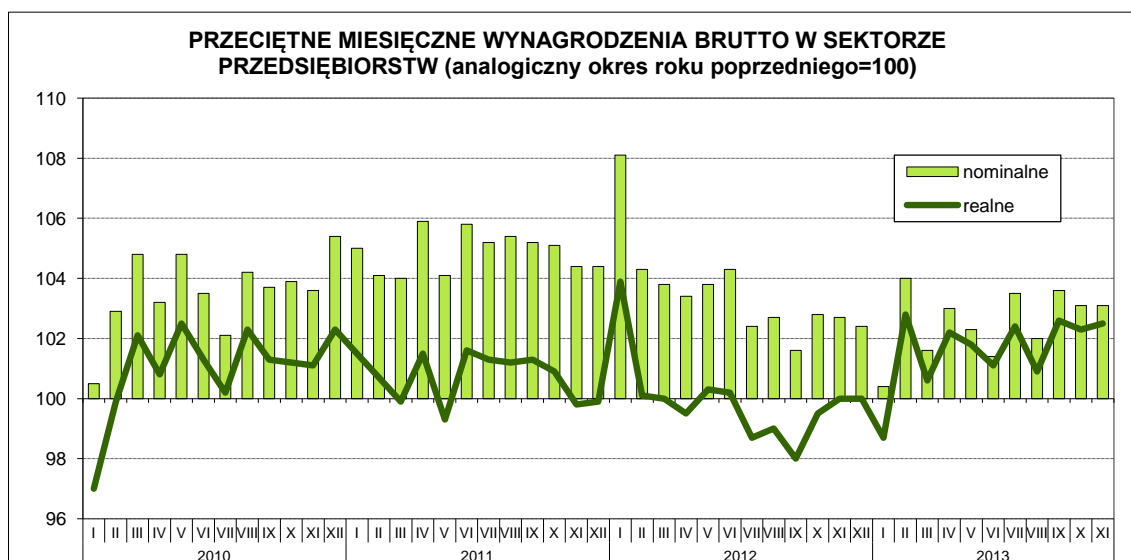
Spośród nowo utworzonych miejsc pracy w końcu III kwartału br. wolnych było 12,1 tys. miejsc – najwięcej w handlu; naprawie pojazdów samochodowych (21,3%), przetwórstwie przemysłowym (20,3%), informacji i komunikacji (14,4%) oraz działalności profesjonalnej, naukowej i technicznej (9,1%).

W okresie styczeń-wrzesień br. **zlikwidowano** 280,4 tys. miejsc pracy, tj. o 1,3% więcej w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku, po wzroście o 20,7% w I kwartale br. i o 9,4% w II kwartale br. Skala likwidacji miejsc pracy była większa niż przed rokiem w jednostkach średnich (o 3,8%) i małych (o 2,9%). W podmiotach dużych natomiast zlikwidowano o 2,4% mniej miejsc pracy niż przed rokiem. W strukturze zlikwidowanych miejsc pracy ogółem według sekcji niższy niż w analogicznym okresie ub. roku był odsetek miejsc zlikwidowanych m.in. w budownictwie (o 2,4 p.proc. i wyniósł 13,1%) oraz administrowaniu i działalności wspierającej (o 2,1 p.proc., odpowiednio 4,5%). Zwiększył się natomiast udział miejsc zlikwidowanych m.in. w handlu; naprawie pojazdów samochodowych (o 2,5 p.proc. do 25,2%) oraz transporcie i gospodarce magazynowej (o 1,8 p.proc. do 6,5%).

Wynagrodzenia i świadczenia społeczne

W okresie styczeń–listopad br. obserwowano wolniejszy niż przed rokiem wzrost w skali roku przeciętnych nominalnych miesięcznych wynagrodzeń brutto w sektorze przedsiębiorstw. Przy niskiej dynamice cen konsumpcyjnych wzrosła siła nabywcza płac, podczas gdy w analogicznym okresie ub. roku obserwowano jej spadek. W listopadzie br. tempo wzrostu w skali roku przeciętnych nominalnych miesięcznych wynagrodzeń brutto było podobne jak przed miesiącem. Umocnił się natomiast wzrost realnych płac, na co wpłynęło dalsze osłabienie dynamiki cen. Od początku roku obserwowano szybszy wzrost nominalnych i realnych świadczeń emerytalno-rentowych w obu systemach niż wynagrodzeń w sektorze przedsiębiorstw.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw⁴ w listopadzie br. wyniosło 3897,88 zł i było wyższe niż przed rokiem o 3,1% (wobec wzrostu w październiku br. również o 3,1% i w listopadzie ub. roku – o 2,7%). Wzrost płac obserwowano we wszystkich sekcjach o znaczącym udziale w zatrudnieniu; najwyższy w zakwaterowaniu i gastronomii (o 5,6%), górnictwie i wydobywaniu (o 5,4%, m.in. w związku z wypłatą nagród z okazji Dnia Górnika) oraz w przetwórstwie przemysłowym (o 4,0%). Spośród działów o znaczącym udziale w zatrudnieniu wyższe niż przed rokiem były wynagrodzenia m.in. w produkcji pojazdów samochodowych, przyczep i naczep (o 9,1%), wydobywaniu węgla kamiennego i węgla brunatnego (o 8,9%) oraz budowie obiektów inżynierii lądowej i wodnej (o 6,8%). Niższe niż przed rokiem były wynagrodzenia w dziale budowa budynków (o 3,5%).

⁴ W przedsiębiorstwach o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

W okresie styczeń–listopad br. **przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw** wyniosło 3799,35 zł i było o 2,8% wyższe niż w analogicznym okresie ub. roku (przed rokiem zanotowano wzrost o 3,6%). Wynagrodzenia zwiększyły się we wszystkich sekcjach, najbardziej w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę (o 5,6%), zakwaterowaniu i gastronomii (o 5,4%), administrowaniu i działalności wspierającej (o 5,2%) oraz obsłudze rynku nieruchomości (o 4,2%). Spośród działów o znaczącym udziale w zatrudnieniu wyższe niż przed rokiem były wynagrodzenia m.in. w produkcji pojazdów samochodowych, przyczep i naczep (o 6,9%), produkcji wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny (o 5,4%) oraz produkcji odzieży (o 5,0%). Niższe niż przed rokiem były wynagrodzenia w dziale budowa budynków (o 1,5%).

Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	2013		2012		2013	
	XI		I-XI		I-XI	
	w zł	analogiczny okres roku poprzedniego=100			w zł	
Sektor przedsiębiorstw	3897,88	103,1	102,7	103,6	102,8	3799,35
w tym:						
Przemysł	4102,29	103,6	103,8	104,3	103,2	3905,65
górnictwo i wydobywanie	7950,05	105,4	107,7	103,2	101,5	6258,21
przetwórstwo przemysłowe.....	3643,34	104,0	103,4	104,6	103,5	3578,49
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę.....	6640,77	103,5	104,1	104,3	105,6	6055,59
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja	3761,07	101,2	102,2	102,8	102,2	3689,77
Budownictwo	3787,06	101,1	99,2	100,3	100,8	3707,49
Handel; naprawa pojazdów samochodowych	3408,27	103,0	102,1	103,0	102,3	3412,29
Transport i gospodarka magazynowa	3702,23	103,3	102,8	103,1	102,2	3591,83
Zakwaterowanie i gastronomia.....	2648,04	105,6	103,2	102,7	105,4	2656,04
Informacja i komunikacja.....	6628,96	102,4	100,4	100,8	102,8	6685,59
Obsługa rynku nieruchomości.....	4014,70	103,4	103,2	104,4	104,2	3973,10
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna ^a	5477,92	102,8	99,9	101,2	103,1	5514,47
Administrowanie i działalność wspierająca	2589,02	103,2	106,6	107,5	105,2	2605,70

^a Nie obejmuje działów: Badania naukowe i prace rozwojowe oraz Działalność weterynaryjna.

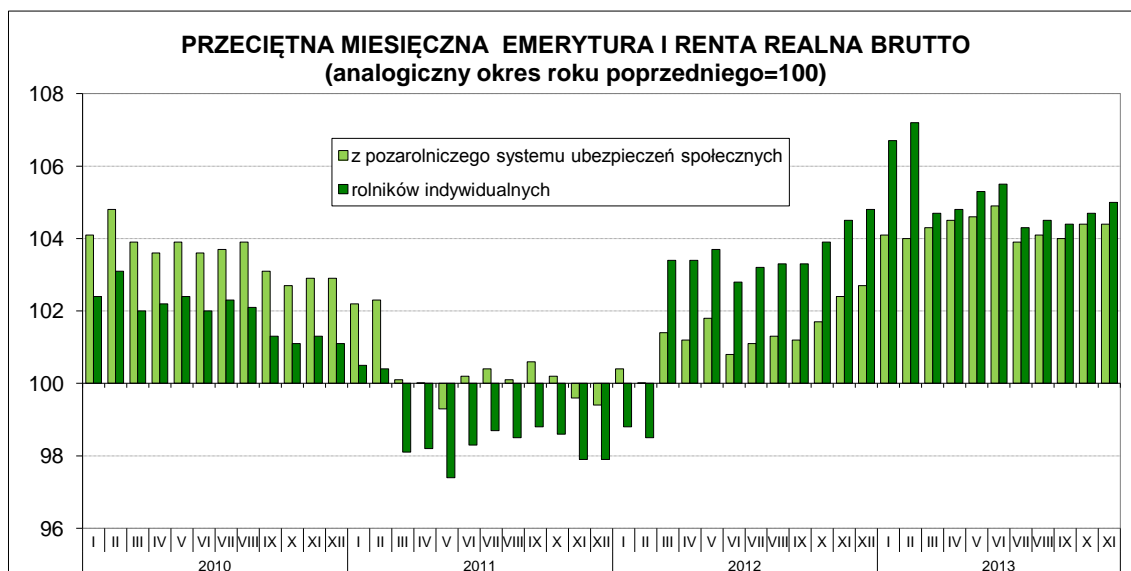
Kwota wynagrodzeń w sektorze przedsiębiorstw w okresie styczeń–listopad br. była wyższa niż w analogicznym okresie ub. roku o 1,8% (przed rokiem odnotowano wzrost o 3,8%).

W listopadzie br. **siła nabywcza przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w sektorze przedsiębiorstw** wzrosła w skali roku o 2,5% (w listopadzie ub. roku pozostała na poziomie podobnym jak przed rokiem). W okresie jedenastu miesięcy br. realna płaca brutto była wyższa niż w analogicznym okresie ub. roku o 1,9%.

Liczba emerytów i rencistów oraz przeciętne miesięczne świadczenia brutto kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	Liczba emerytów i rencistów		Przeciętne miesięczne świadczenie brutto			
	XI 2013		I-XI 2013		I-XI 2013	
	w tys.	XI 2012=100	w zł	XI 2012=100	w zł	I-XI 2012=100
Emerytury i renty:						
z pozarolniczego systemu						
ubezpieczeń społecznych.....	7682,0	99,3	1940,30	105,4	1919,23	105,5
emerytury.....	5237,4	99,9	2058,97	105,3	2039,53	105,3
renty z tytułu niezdolności do pracy.....	1094,5	96,2	1546,95	105,3	1529,83	105,6
renty rodzinne.....	1350,0	99,9	1798,83	105,2	1772,65	105,3
rolników indywidualnych.....	1232,4	96,9	1123,10	106,0	1121,22	106,4

Przeciętna miesięczna nominalna **emerytura i renta brutto z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych** w listopadzie br. była o 5,4% większa niż przed rokiem i wyniosła 1940,30 zł. W okresie styczeń–listopad br. ukształtowała się na poziomie 1919,23 zł, tj. o 5,5% wyższym niż w analogicznym okresie ub. roku. Przeciętna miesięczna realna emerytura i renta brutto w systemie pracowniczym zarówno w listopadzie br., jak i w okresie styczeń–listopad br. zwiększyła się w skali roku o 4,4%.

Przeciętna miesięczna nominalna **emerytura i renta brutto rolników indywidualnych** w listopadzie br. ukształtowała się na poziomie 1123,10 zł i wzrosła w porównaniu z analogicznym miesiącem ub. roku o 6,0%. W okresie styczeń–listopad br. wyniosła 1121,22 zł, tj. o 6,4% więcej niż przed rokiem. Przeciętna miesięczna realna emerytura i renta brutto rolników indywidualnych w listopadzie br. była wyższa niż przed rokiem o 5,0%, a w okresie styczeń–listopad br. – większa odpowiednio o 5,2%.

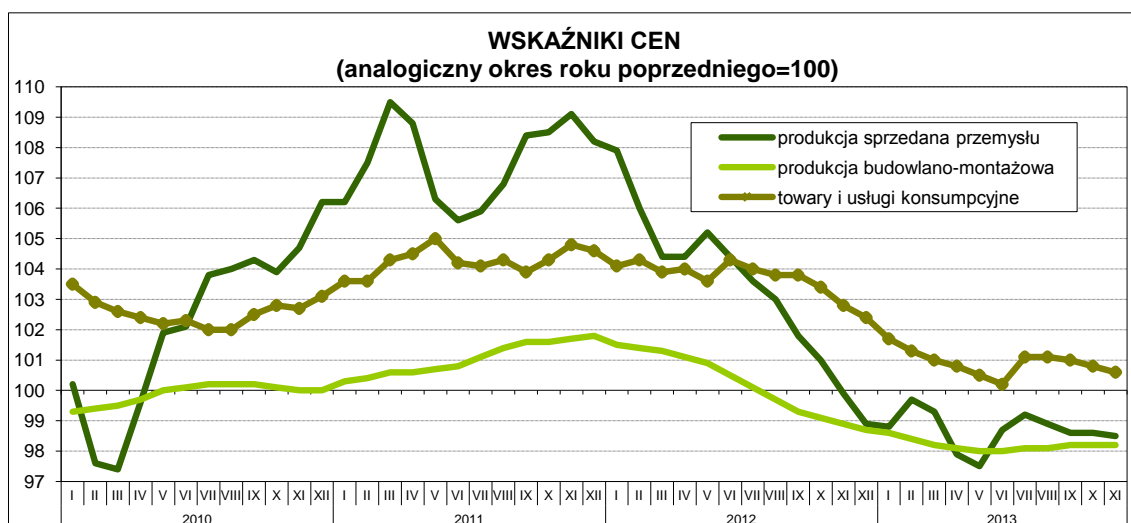
Kwota brutto **zasiłków dla bezrobotnych** (bez składki na ubezpieczenie społeczne) wyniosła w okresie styczeń–listopad br. 2670,3 mln zł, tj. o 8,8% więcej niż w analogicznym okresie ub. roku. W listopadzie br. wypłacono bezrobotnym 202,9 mln zł, tj. o 4,8% mniej niż w październiku br. oraz o 4,8% mniej niż przed rokiem.

Wartość wypłat z tytułu **zasiłków i świadczeń przedemerytalnych** wyniosła w listopadzie br. 187,0 mln zł, tj. wzrosła w skali miesiąca o 1,0%, natomiast w skali roku o 21,0%. W okresie styczeń–listopad br. wypłacono ogółem świadczenia na kwotę 1917,7 mln zł, tj. o 19,1% więcej niż przed rokiem.

W listopadzie br. zrealizowano 9,2 tys. **wypłat z Funduszu Emerytur Pomostowych** (wobec 6,7 tys. przed rokiem). Łączna kwota wypłat wyniosła 20,7 mln zł i była o 0,9% większa niż w październiku br. oraz o 36,8% wyższa niż przed rokiem. W okresie styczeń–listopad br. suma wypłaconych świadczeń ukształtowała się na poziomie 204,8 mln zł (wzrost o 41,3% w stosunku do analogicznego okresu ub. roku). Przeciętna liczba osób pobierających świadczenia z tego źródła wyniosła w tym okresie 8,2 tys. (wobec 5,9 tys. przed rokiem).

Ceny

W okresie styczeń-listopad br. tempo wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych w skali roku było znacznie wolniejsze niż w analogicznym okresie poprzednich lat i kształtowało się poniżej dolnej granicy odchylenia od celu inflacyjnego. W listopadzie br. dynamika cen konsumpcyjnych była słabsza niż w poprzednich miesiącach, na co wpłynęło m.in. zwolnienie tempa wzrostu cen żywności i napojów bezalkoholowych. Utrzymał się zapoczątkowany w II połowie ub. roku spadek cen producentów w przemyśle i budownictwie.

Według wstępnych danych, **ceny produkcji sprzedanej przemysłu** w listopadzie br. były niższe **niż przed miesiącem** o 0,3%. Spadek cen obserwowano w sekcjach górnictwo i wydobywanie (o 0,4%) oraz przetwórstwo przemysłowe (o 0,3%), natomiast wzrost – w sekcji dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja (o 0,1%). W sekcji wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ceny ukształtowały się na poziomie zbliżonym do notowanego przed miesiącem. Spośród działów przetwórstwa przemysłowego niższe niż w październiku br. były ceny m.in. produkcji metali (o 1,4%), koksu i produktów rafinacji ropy naftowej (o 1,0%) oraz chemikaliów i wyrobów chemicznych (o 0,5%). Wzrost cen obserwowano natomiast m.in. w produkcji wyrobów z metali (o 0,3%), napojów oraz papieru i wyrobów z papieru (po 0,2%).

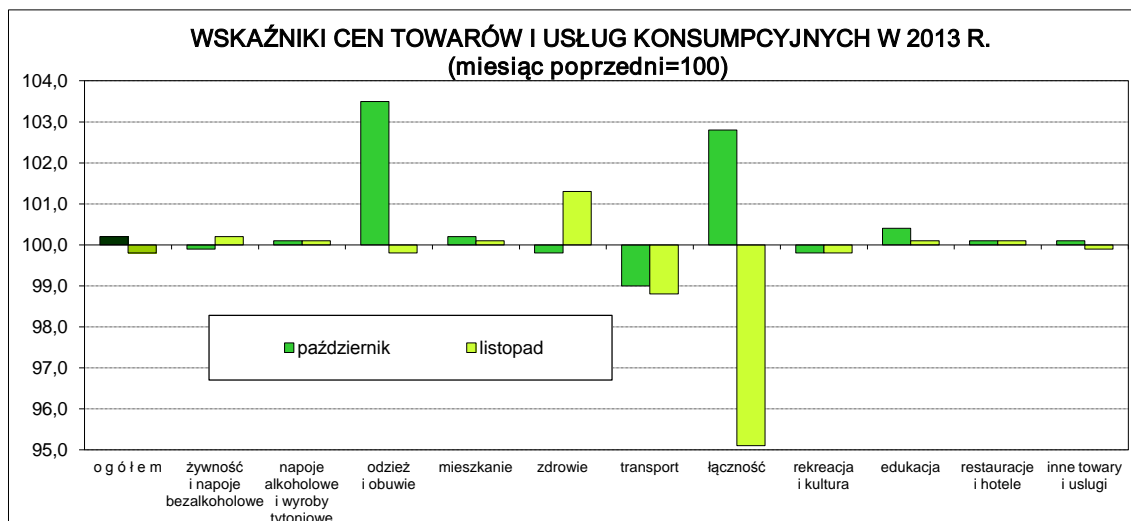
W skali roku ceny produkcji sprzedanej przemysłu były w listopadzie br. niższe o 1,5% (wobec spadku o 1,4% w październiku br. oraz o 0,1% w listopadzie ub. roku). Spadek cen zanotowano w sekcji górnictwo i wydobywanie (o 9,9%), w tym m.in. w górnictwie rud metali (o 17,2%) oraz w wydobywaniu węgla kamiennego i węgla brunatnego (o 7,2%). Niższe niż w listopadzie ub. roku były ceny w sekcji wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę (o 1,6%). Po wzroście przed rokiem, spadły ceny wytwarzania paliw gazowych; dystrybucji i handlu paliwami gazowymi w systemie sieciowym – o 4,2% oraz wytwarzania, przesyłania,

dystrybucji i handlu energią elektryczną – o 1,0%. Utrzymał się natomiast wzrost w skali roku cen wytwarzania i zaopatrywania w parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych – w listopadzie br. wyniósł 2,9%. W sekcji przetwórstwo przemysłowe ceny były niższe niż przed rokiem (o 1,0%). Spadły ceny m.in. produkcji koks i produktów rafinacji ropy naftowej (o 6,1%), urządzeń elektrycznych oraz chemikaliów i wyrobów chemicznych (po 2,5%), a także metali (o 2,3%). Wyższe niż przed rokiem były natomiast ceny m.in. produkcji maszyn i urządzeń (o 1,8%), wyrobów z drewna, korka oraz słomy i wikliny (o 0,8%), papieru oraz wyrobów z papieru (o 0,6%), a także wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych (o 0,5%). W sekcji dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ceny wzrosły w skali roku o 1,8%.

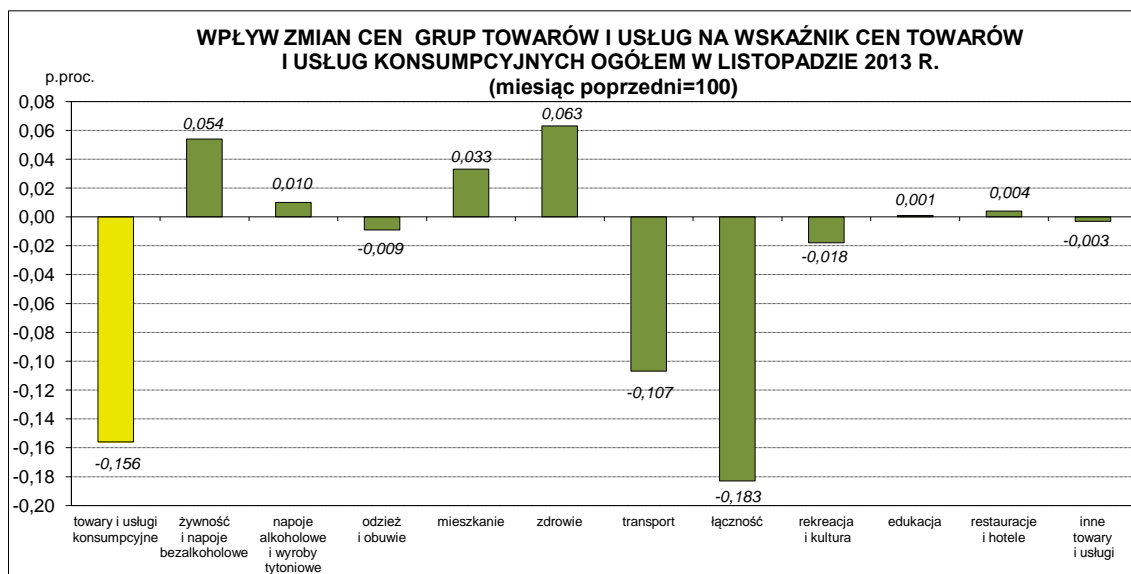
Szacuje się, że **ceny produkcji budowlano-montażowej** w listopadzie br. były niższe w skali roku o 1,8%, natomiast w porównaniu z październikiem br. – o 0,2%.

Dynamika cen w przemyśle i budownictwie kształtowała się następująco:

Okresy	Ceny produkcji sprzedanej przemysłu					Ceny produkcji budowlano-montażowej
	ogółem	górnictwo i wydobywanie	przetwórstwo przemysłowe	wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę	dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja	
2012	Grudzień roku poprzedniego=100					
XI.....	99,5	95,1	99,0	105,7	102,7	98,8
2013						
XI.....	99,1	91,0	99,7	98,4	101,6	98,3
2012	Miesiąc poprzedni=100					
XI.....	99,8	98,9	99,8	100,0	99,9	99,9
XII.....	99,4	98,9	99,3	100,0	100,2	99,9
2013						
I.....	100,0	98,7	100,3	98,3	101,3	99,8
II.....	100,3	100,5	100,4	99,9	100,1	99,8
III.....	99,7	98,3	99,8	100,0	100,1	99,8
IV.....	99,3	96,2	99,3	100,0	99,8	99,9
V.....	100,1	99,9	100,1	100,1	100,3	99,8
VI.....	100,7	98,7	100,9	100,1	99,7	99,9
VII.....	100,2	99,0	100,3	100,0	100,1	99,9
VIII.....	99,7	100,1	99,6	100,0	99,9	99,8
IX.....	100,1	100,2	100,1	100,0	100,4	99,9
X.....	99,3	99,5	99,2	100,0	99,8	99,9
XI.....	99,7	99,6	99,7	100,0	100,1	99,8
2012	Analogiczny okres roku poprzedniego=100					
XI.....	99,9	96,4	99,3	105,7	103,6	98,9
I-XI.....	103,7	100,3	103,7	105,6	104,0	100,3
XII.....	98,9	94,1	98,3	105,7	102,9	98,7
2013						
I.....	98,8	91,2	98,8	102,5	102,1	98,6
II.....	99,7	92,2	99,9	102,2	101,6	98,4
III.....	99,3	91,2	99,5	102,1	101,3	98,2
IV.....	97,9	89,0	98,3	98,6	101,1	98,1
V.....	97,5	88,7	97,9	98,6	101,5	98,0
VI.....	98,7	89,0	99,3	98,7	101,9	98,0
VII.....	99,2	88,0	100,0	98,5	101,9	98,1
VIII.....	98,9	89,3	99,5	98,5	101,4	98,1
IX.....	98,6	87,7	99,2	98,4	101,7	98,2
X.....	98,6	89,4	99,2	98,4	101,6	98,2
XI.....	98,5	90,1	99,0	98,4	101,8	98,2
I-XI.....	98,7	89,6	99,1	99,5	101,6	98,2

W listopadzie br. **ceny towarów i usług konsumpcyjnych** były o 0,2% niższe niż **przed miesiącem**. Największy wpływ na wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych miały spadki cen w zakresie łączności oraz transportu, które obniżyły wskaźnik cen ogółem odpowiednio o 0,18 p.proc. oraz 0,11 p.proc.

Ceny żywności i napojów bezalkoholowych w listopadzie br. w ujęciu miesięcznym wzrosły o 0,2%. Więcej płacono m.in. za warzywa (o 4,5%), artykuły w grupie „mleko, sery, jaja” (przeciętnie o 0,5%, w tym sery – o 0,8%, mleko – o 0,5%, artykuły w grupie „jogurty, śmietana, napoje i desery mleczne” – o 0,3%, przy spadku cen jaj o 0,1%), wyroby cukiernicze i miód oraz makarony (wzrost cen po 0,3%). Na poziomie zbliżonym do obserwowanego przed miesiącem kształtowały się ceny m.in. pieczywa i produktów zbożowych. Tańsze niż w listopadzie br. były m.in. cukier (o 2,0%), mięso (przeciętnie

o 0,8%, w tym drób – o 3,5%, mięso wieprzowe – o 0,8%, przy wzroście cen mięsa wołowego – o 0,1%), owoce (o 0,5%) oraz ryby (o 0,2%).

Ceny napojów alkoholowych i wyrobów tytoniowych wzrosły w porównaniu z październikiem br. o 0,1%. Odnotowano spadek cen obuwia – o 0,4% i odzieży – o 0,1%.

Ceny towarów i usług związanych z mieszkaniem wzrosły o 0,1%. Więcej niż w październiku br. należało zapłacić za nośniki energii (przeciętnie o 0,2%, w tym opał i energia cieplna podrożały po 0,3%, za gaz płacono więcej o 0,2%, a ceny energii elektrycznej nie uległy zmianie). Wzrosły także ceny towarów i usług w zakresie wyposażenia mieszkania i prowadzenia gospodarstwa domowego (przeciętnie o 0,2%, w tym nieznacznie tańszy niż w październiku br. był sprzęt gospodarstwa domowego – o 0,1%). Ceny wywozu śmieci, zaopatrywania w wodę oraz usług kanalizacyjnych utrzymały się na poziomie sprzed miesiąca.

Opłaty związane ze zdrowiem były wyższe niż w październiku br. o 1,3%. Wzrosły ceny artykułów farmaceutycznych (o 2,0%), usług stomatologicznych (o 0,2%) oraz usług lekarskich i szpitalnych (po 0,1%). Spadły ceny usług sanatoryjnych (o 1,8%).

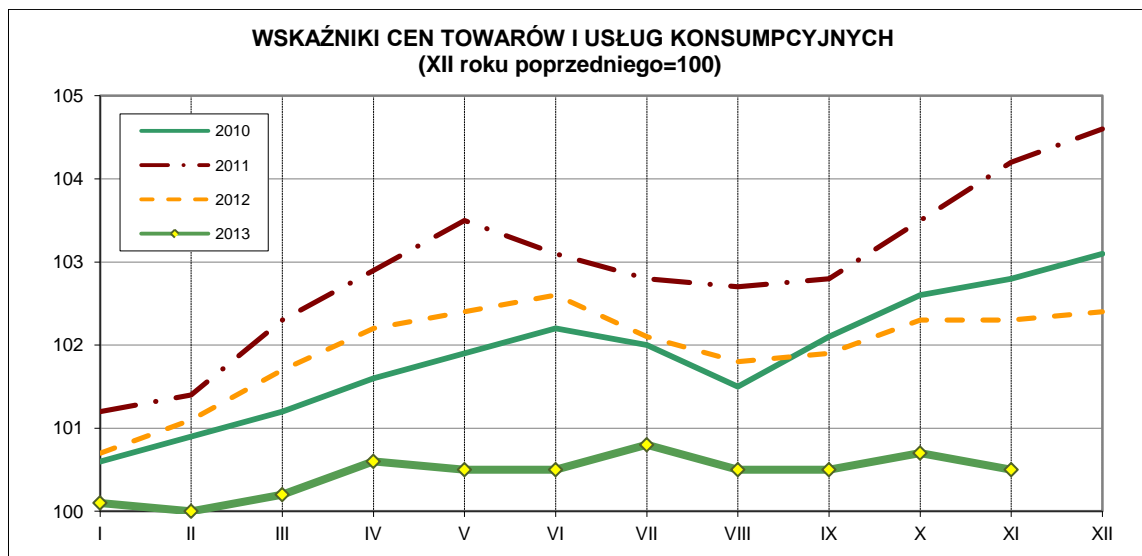
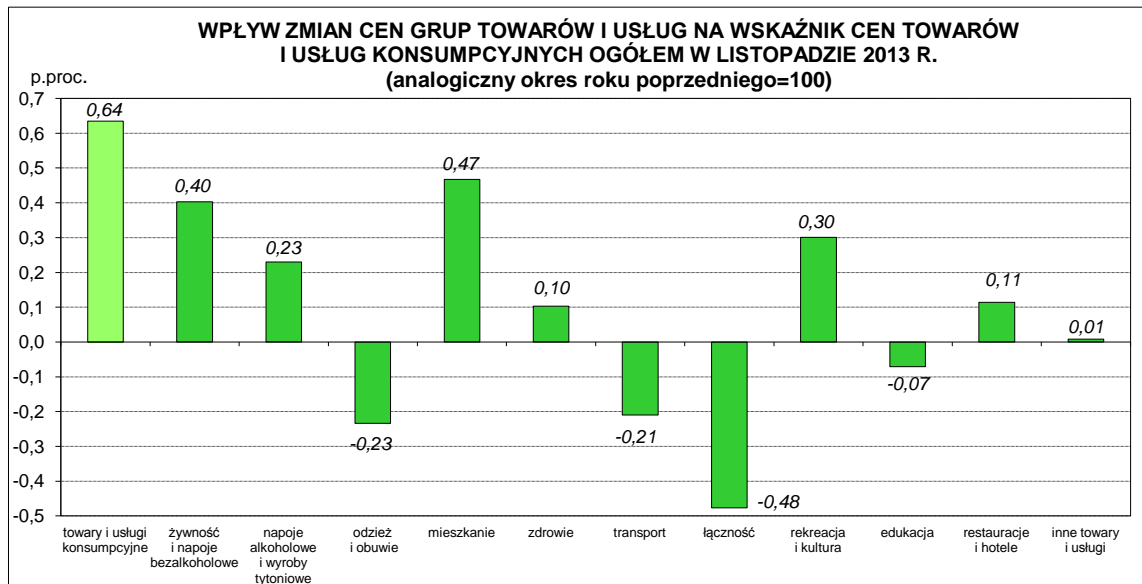
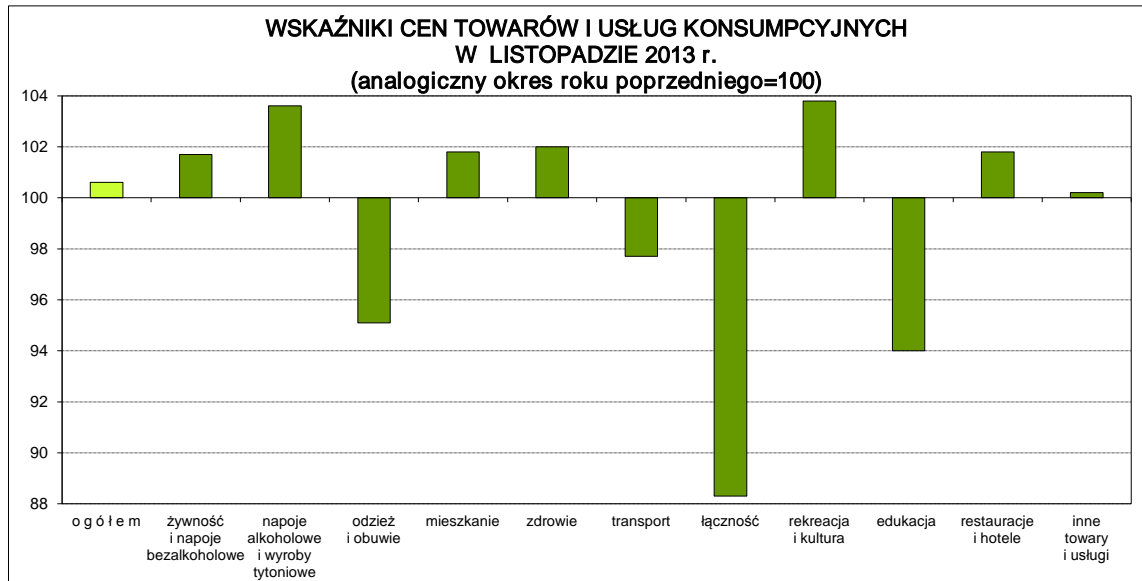
Ceny w zakresie transportu obniżyły się o 1,2% w stosunku do notowanych przed miesiącem. Mniej niż w październiku br. płacono za paliwa do prywatnych środków transportu (przeciętnie o 2,0%, w tym za benzyny silnikowe – o 2,8%, olej napędowy – o 2,4%, przy wzroście cen gazu ciekłego – o 4,3%). Obniżyły się ceny samochodów osobowych (o 0,3%) i usług transportowych (o 0,2%).

Opłaty za towary i usługi w zakresie łączności zmniejszyły się w porównaniu z październikiem br. o 4,9%.

Ceny związane z rekreacją i kulturą były w listopadzie br. niższe niż przed miesiącem o 0,2%. Mniej należało zapłacić za usługi w zakresie turystyki zorganizowanej (o 1,9%), sprzęt audiowizualny, fotograficzny i informatyczny (o 0,7%) oraz książki (o 0,6%). Wyższe były natomiast ceny gazet i czasopism (o 1,3%) oraz biletów do kin, teatrów i na koncerty (o 0,1%).

Ceny w zakresie restauracji i hoteli oraz edukacji wzrosły w skali miesiąca po 0,1%. Spośród innych towarów i usług mniej niż w październiku br. należało zapłacić m.in. za środki do higieny osobistej (o 0,3%) oraz ubezpieczenia (o 0,1%).

Wzrost cen towarów i usług konsumpcyjnych **w skali roku** w listopadzie br. wyniósł 0,6%. Największy wpływ na poziom tego wskaźnika miały wzrosty opłat związanych z mieszkaniem oraz cen żywności, które podwyższyły wskaźnik cen konsumpcyjnych ogółem odpowiednio o 0,47 p.proc. i 0,42 p.proc.

Dynamika cen towarów i usług konsumpcyjnych kształtowała się następująco:

Okresy	Ogółem	żywność	napoje	odzież	mieszkanie	zdrowie	transport	łącznie	rekreacja	edukacja	restauracje
		i napoje bezalko- holowe	alkoholowe i wyroby tytoniowe								
2012											
Grudzień roku poprzedniego=100											
XI	102,3	103,0	103,7	95,9	104,1	99,7	102,1	100,1	100,7	102,7	102,6
2013											
XI	100,5	100,8	103,7	95,7	101,8	102,0	98,7	88,4	104,0	94,0	101,6
2012											
Miesiąc poprzedni=100											
XI	100,1	100,5	100,2	99,9	100,1	100,4	98,8	100,0	100,0	100,1	100,1
XII	100,1	100,8	99,9	99,4	100,0	100,1	99,0	100,0	99,9	100,0	100,1
2013											
I	100,1	101,3	100,4	96,5	99,9	99,9	99,4	98,5	100,1	100,3	100,2
II	100,0	99,8	101,3	97,8	100,1	100,3	100,7	97,0	100,4	100,0	100,1
III	100,2	100,1	100,8	100,4	100,0	100,4	100,9	97,1	101,7	100,1	100,1
IV	100,4	100,4	100,1	103,3	100,1	100,1	99,4	100,0	102,0	100,0	100,2
V	99,9	100,7	100,2	100,1	100,1	100,2	97,7	97,4	99,2	100,0	100,3
VI	100,0	99,7	100,2	99,2	100,0	100,0	100,4	100,0	100,2	99,8	100,2
VII	100,3	99,7	100,1	97,3	101,2	100,4	101,1	100,0	100,6	100,1	100,2
VIII	99,7	98,8	100,2	97,3	100,1	100,1	100,5	100,0	99,9	100,1	100,1
IX	100,1	100,0	100,2	100,7	100,1	99,6	100,8	100,0	100,2	93,1	100,1
X	100,2	99,9	100,1	103,5	100,2	99,8	99,0	102,8	99,8	100,4	100,1
XI	99,8	100,2	100,1	99,8	100,1	101,3	98,8	95,1	99,8	100,1	100,1
2012											
Analogiczny okres roku poprzedniego=100											
XI	102,8	103,9	103,6	95,2	104,3	101,3	103,1	100,1	100,7	102,7	102,8
I-XI	103,8	104,4	104,1	95,9	105,3	103,5	107,6	100,8	101,1	104,3	103,0
XII	102,4	103,9	103,6	95,3	104,2	99,8	101,1	100,1	100,6	102,7	102,8
2013											
I	101,7	103,5	103,0	94,9	102,4	102,3	99,2	98,6	100,1	102,8	102,8
II	101,3	102,5	103,2	94,9	102,2	102,2	99,4	95,5	99,8	102,6	102,7
III	101,0	101,5	103,6	94,8	101,9	102,1	99,5	92,7	101,5	102,7	102,5
IV	100,8	101,7	103,6	94,9	101,1	101,9	97,8	92,7	103,5	102,6	102,4
V	100,5	101,6	103,5	95,2	101,1	101,9	95,8	90,3	103,8	102,6	102,4
VI	100,2	100,7	103,7	95,3	100,9	101,7	96,5	90,3	103,4	102,5	102,2
VII	101,1	102,5	103,6	95,0	102,0	101,6	98,8	90,3	102,9	102,6	102,1
VIII	101,1	102,5	103,6	95,2	102,0	101,4	98,6	90,3	102,9	102,5	102,0
IX	101,0	102,6	103,7	95,3	101,8	101,2	98,6	90,3	103,9	94,1	101,9
X	100,8	101,9	103,6	95,2	101,8	101,2	97,7	92,8	104,1	94,0	101,8
XI	100,6	101,7	103,6	95,1	101,8	102,0	97,7	88,3	103,8	94,0	101,8
I-XI	100,9	102,1	103,5	95,1	101,7	101,8	98,2	92,0	102,7	100,2	102,2

Wzrost cen żywności i napojów bezalkoholowych w skali roku w listopadzie br. wyniósł 1,7%. Ceny żywności wzrosły o 1,9%, przy czym więcej niż przed rokiem płacono m.in. za warzywa (o 15,3%), oleje i pozostałe tłuszcze (o 3,8%), artykuły w grupie „mleko, sery, jaja” (przeciętnie o 2,0%, w tym mleko – o 6,0%, sery – o 4,1%, artykuły w grupie „jogurty, śmietana, napoje i desery mleczne” – o 3,1%, przy spadku cen jaj o 10,8%), wędliny (o 1,6%) oraz ryby i makarony (po 0,9%). Mniej konsumenci płacili natomiast m.in. za cukier (o 15,4%), drób (o 3,5%) oraz kawę (o 3,1%).

Napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe podrożały w porównaniu z listopadem ub. roku o 3,6%, w tym znacznie wzrosły ceny wyrobów tytoniowych (o 7,7%).

Ceny odzieży i obuwia spadły o 4,9%, przy czym odzież była tańsza o 5,2%, natomiast obuwie o 4,2%.

Ceny w zakresie mieszkania wzrosły w skali roku o 1,8%. Wywóz nieczystości (śmieci) podrożał o 54,0%, usługi kanalizacyjne – o 5,5%, a zaopatrywanie w wodę – o 4,2%. Ceny towarów i usług związanych z wyposażeniem mieszkania i prowadzeniem gospodarstwa domowego były wyższe niż w listopadzie ub. roku o 0,4%. Spadły natomiast ceny nośników energii (przeciętnie o 1,4%, w tym znacznie potaniał gaz – o 7,6%, w mniejszym stopniu energia elektryczna – o 1,0% oraz opał – o 0,6%, przy wzroście cen energii cieplnej – o 3,8%).

Artykuły i usługi związane ze zdrowiem podrożały w skali roku o 2,0%. Podniesiono ceny m.in. usług stomatologicznych (o 3,1%), lekarskich (o 2,9%), szpitalnych (o 2,0%) oraz sanatoryjnych (o 1,9%). Wzrosły również ceny artykułów farmaceutycznych (o 1,6%).

Ceny towarów i usług w zakresie transportu były w listopadzie br. o 2,3% niższe niż przed rokiem. Potaniały paliwa do prywatnych środków transportu – przeciętnie o 4,2%, w tym benzyny silnikowe – o 4,3%, olej napędowy – o 4,1% oraz gaz ciekły – o 4,0%. Tańsze były również samochody osobowe (o 0,7%). Wzrosły natomiast w skali roku ceny usług transportowych (o 0,5%). Ceny towarów i usług w zakresie łączności spadły o 11,7%, w tym usług telekomunikacyjnych – o 12,0%.

Ceny związane z rekreacją i kulturą były o 3,8% wyższe niż przed rokiem. Wzrosły ceny gazet i czasopism (o 5,6%), usług w zakresie turystyki zorganizowanej (o 4,8%), biletów do kin, teatrów i na koncerty (o 2,5%) oraz książek (o 1,7%). Mniej natomiast płacono za sprzęt audiowizualny, fotograficzny i informatyczny (o 6,7%).

Wyższe niż przed rokiem były ceny w zakresie restauracji i hoteli (o 1,8%). Spośród innych towarów i usług podrożały m.in. usługi w salonach fryzjerskich, kosmetycznych i zakładach pielęgnacyjnych (o 1,9%).

Wzrost cen towarów i usług konsumpcyjnych obliczony metodą średniej ruchomej w okresie grudzień 2012 r. – listopad 2013 r. w stosunku do poprzednich dwunastu miesięcy wyniósł 1,1% (wobec 1,3% w okresie listopad 2012 r. – październik 2013 r.). Ceny konsumpcyjne **według zharmonizowanego wskaźnika cen konsumpcyjnych (HICP)**⁵ wzrosły w tym okresie o 1,0%.

⁵ Zharmonizowany wskaźnik cen konsumpcyjnych (HICP) obliczany jest według ujednoliconej metodologii Unii Europejskiej. Podstawę do opracowania HICP dla Polski stanowi obserwacja cen reprezentantów towarów i usług konsumpcyjnych oraz system wag oparty na strukturze spożycia indywidualnego w sektorze gospodarstw domowych (w 2013 r. – struktura spożycia z 2011 r. w cenach grudnia 2012 r.). Grupowanie towarów i usług konsumpcyjnych oparto na Klasyfikacji Spożycia Indywidualnego według Celu opracowanej na potrzeby HICP (COICOP/HICP).

Rolnictwo

Średnia temperatura powietrza w listopadzie br. wyniosła 5,2°C i była wyższa od średniej z wielolecia o 2,2°C. Średnia suma opadów ukształtowała się na poziomie ok. 45 mm i była wyższa od średniej wieloletniej o ok. 11%.

Na rynku rolnym w listopadzie br. odnotowano wzrost w skali miesiąca cen skupu większości podstawowych gatunków zbóż, ziemniaków i mleka. W porównaniu z listopadem ub. roku ceny skupu większości podstawowych produktów rolnych były niższe. Utrzymał się wysoki wzrost cen skupu ziemniaków i mleka.

Przebieg pogody w listopadzie br. był na ogół korzystny dla rolnictwa. Utrzymująca się wysoka, jak na tę porę roku, temperatura powietrza i gleby podtrzymywała wegetację i stwarzała dobre warunki dla wschodów, wzrostu i rozwoju późno zasianych ozimin. Umożliwiała również wykonywanie jesiennych prac polowych oraz zbiorów roślin okopowych i pastewnych. Dobowe wahania temperatury sprzyjały hartowaniu roślin. W końcowej fazie rozwoju rośliny były dostatecznie wyrosnięte i rozkrzewione, a ich stan oceniano na ogół jako dobry. Na początku miesiąca zakończono sprzęt kukurydzy uprawianej na ziarno, a w połowie miesiąca dobiegł końca zbiór buraków cukrowych i poplonów ścierniskowych. Kończono także wykonywanie orek przedzimowych i innych jesiennych prac polowych. Sprzyjające warunki termiczne w wielu rejonach kraju wpłynęły na przedłużenie sezonu pastwiskowego.

Według wynikowego szacunku przeprowadzonego w listopadzie br., tegoroczne zbiory i plony głównych ziemioplodów kształtują się następująco:

Wyszczególnienie	Zbiory			Plony		
	w mln ton	2012=100	2006- 2010 ^a =100	z 1 ha w dt	2012=100	2006- 2010 ^a =100
Zboża ogółem.....	28,4	99,4	106,2	38,0	102,7	118,0
w tym zboża podstawowe						
z mieszkankami zbożowymi	24,2	99,1	97,0	35,9	103,8	114,3
pszenica	9,5	110,0	108,0	44,3	107,0	111,6
żyto	3,3	114,4	104,9	28,5	102,9	117,3
jęczmień.....	2,9	69,9	80,4	35,7	99,2	113,7
owies.....	1,2	80,5	88,3	27,2	95,1	112,9
pszenżyto	4,3	127,9	99,1	36,4	107,7	111,0
mieszanki zbożowe	3,0	77,2	81,6	29,8	97,1	111,6
Rzepak i rzepik.....	2,6	138,4	121,6	28,0	108,1	104,1
Ziemniaki.....	6,3	70,0	64,1	211	87,2	112,2
Buraki cukrowe.....	10,6	85,8	98,6	546	93,8	112,1
Warzywa gruntowe.....	4,4	95,7	95,5	x	x	x
Owoce z drzew	3,5	107,6	140,6	x	x	x
Owoce jagodowe.....	0,6	103,2	112,3	x	x	x

a Przeciętne roczne.

Szacuje się, że zbiory zbóż ogółem były nieznacznie niższe od ubiegłorocznych (o 0,6%) i wyższe od średniej z lat 2006–2010 (o 6,2%). Na niewielki spadek produkcji w porównaniu z ub. rokiem miało wpływ przede wszystkim ograniczenie powierzchni uprawy zbóż ogółem (w skali roku o 3,2%, a w porównaniu ze średnią z lat 2006–2010 – o 10,2%). Niższe od ubiegłorocznych, również w wyniku zmniejszenia areалу uprawy, były zbiory ziemniaków (o 30,0%) i buraków cukrowych (o 14,2%). Znacznie wyższe natomiast niż w 2012 r., przy zwiększonej powierzchni uprawy, były zbiory rzepaku i rzepiku (o 38,4%). Tegoroczne zbiory warzyw gruntowych były mniejsze o 4,3% od zbiorów uzyskanych w ub. roku i o 4,5% od średniej z lat 2006–2010. Wyższe od ubiegłorocznych były natomiast zbiory owoców. Produkcja owoców z drzew była o 7,6% wyższa od wysokich zbiorów uzyskanych w poprzednim roku i o ponad 40% wyższa od średniej z lat 2006–2010. Zbiory owoców z krzewów owocowych i plantacji jagodowych były większe o 3,2% od uzyskanych przed rokiem i o 12,3% od średniej z lat 2006–2010.

Skup zbóż^a kształtował się następująco:

Wyszczególnienie	VII 2013–XI 2013		XI 2013		
	w tys. t	VII 2012- XI 2012=100	w tys. t	XI 2012=100	X 2013=100
Ziarno zbóż^b	4145,6	92,5	565,0	104,7	61,9
w tym:					
pszenica.....	2578,7	94,6	398,6	106,9	69,5
żyto.....	645,6	112,2	94,1	186,4	65,6

^a Bez skupu realizowanego przez osoby fizyczne. ^b Podstawowych z mieszankami zbożowymi bez ziarna siewnego.

Skup zbóż podstawowych (łącznie z mieszankami zbożowymi, bez ziarna siewnego) z tegorocznych zbiorów, w okresie lipiec–listopad br. wynosił 4145,6 tys. ton i był o 7,5% mniejszy niż w analogicznym okresie ub. roku. Dostawy pszenicy obniżyły się o 5,4%, natomiast żyta – wzrosły o 12,2%. W listopadzie br. skupiono o 38,1% mniej zbóż niż przed miesiącem, ale o 4,7% więcej niż przed rokiem.

Skup podstawowych produktów zwierzęcych^a kształtował się następująco:

Wyszczególnienie	I–XI 2013		XI 2013		
	w tys. t	I–XI 2012=100	w tys. t	XI 2012=100	X 2013=100
Żywiec rzeźny^b	2599,6	103,9	200,8	104,1	93,0
w tym:					
bydło (z cielętami)	216,2	108,8	13,3	95,5	89,8
trzoda chlewna	1066,0	99,1	70,7	99,4	93,7
drób	1311,9	107,3	116,5	108,4	93,0
Mleko ^c	8800,5	100,2	745,8	105,2	94,1

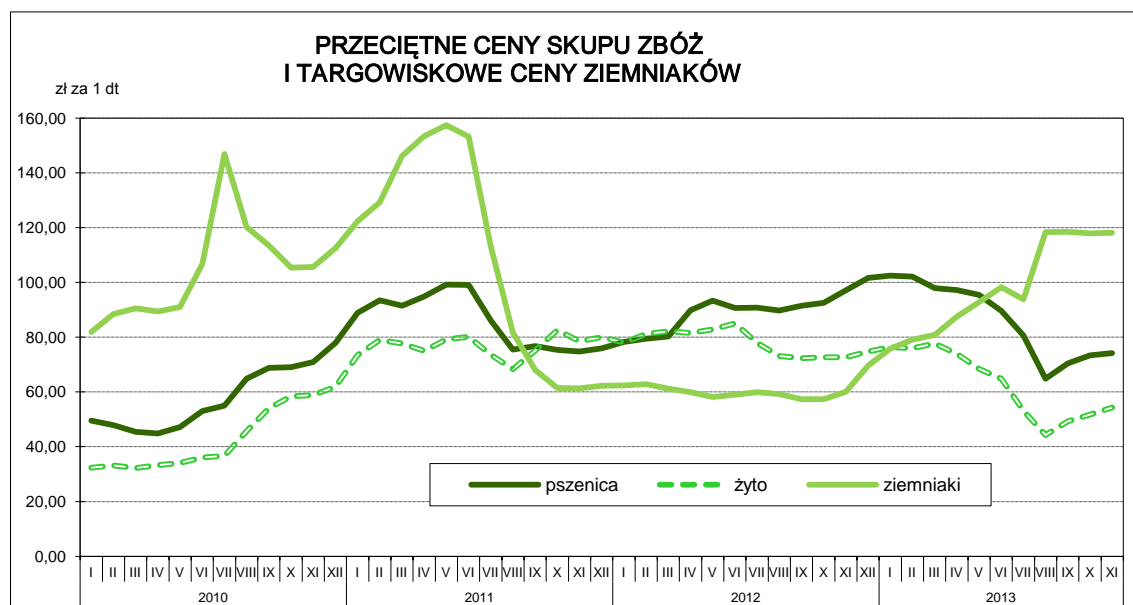
^a Bez skupu realizowanego przez osoby fizyczne. ^b Obejmuje bydło, cielęta, trzodę chlewną, owce, konie i drób; w przeliczeniu na mięso łącznie z tłuszczami w wadze poubojowej ciepłej. ^c W milionach litrów.

W okresie styczeń–listopad br. producenci dostarczyli do skupu 2599,6 tys. ton **żywca rzeźnego** ogółem (w wadze poubojowej ciepłej), tj. o 3,9% więcej niż w analogicznym okresie ub. roku. Wzrost ten wynikał przede wszystkim ze zwiększonej podaży żywca drobiowego (o 7,3%) oraz wołowego (o 8,8%). Skup żywca wieprzowego był o 0,9% mniejszy niż przed rokiem. W listopadzie br., w wyniku sezonowego obniżenia skupu wszystkich gatunków żywca, podaż żywca rzeźnego ogółem była o 7,0% niższa niż przed miesiącem. W skali roku odnotowano natomiast wzrost (o 4,1%) skupu żywca rzeźnego ogółem.

Ceny podstawowych produktów rolnych kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	Ceny w skupie					Ceny na targowiskach				
	XI 2013			I–XI 2013		XI 2013			I–XI 2013	
	zł	XI 2012= =100	X 2013= =100	zł	I–XI 2012= =100	zł	XI 2012= =100	X 2013= =100	zł	I–XI 2012= =100
Pszenica za 1 dt ^a	74,21	76,5	101,1	80,70	91,0	89,09	90,9	100,3	98,23	104,3
Żyto za 1 dt ^a	54,26	74,7	104,8	56,77	75,3	65,94	83,3	98,8	73,35	90,5
Ziemniaki ^b za 1 dt.....	35,35	128,2	105,2	47,23	141,5	118,12	196,8	100,1	98,30	164,5
Żywiec rzeźny za 1 kg wagi żywej:										
bydło ^c (bez cieląt).....	6,04	92,2	98,9	6,28	98,0	6,56	101,7	100,6	6,62	105,2
trzoda chlewna.....	5,47	95,8	95,5	5,39	100,1	5,53	97,2	97,5	5,35	100,0
drób.....	4,01	96,4	94,1	4,26	101,0	.	x	x	.	x
Prosię na chów za 1 szt.....	.	x	x	.	x	172,47	93,9	98,5	169,57	97,9
Mleko za 1 hl.....	150,03	123,3	104,9	131,68	110,8	.	x	x	.	x

a W skupie bez ziarna siewnego. *b* Na targowiskach – jadalne późne. *c* Na targowiskach średnia ważona cena bydła rzeźnego obliczona przy przyjęciu struktury ilości skupu młodego bydła i krów rzeźnych.

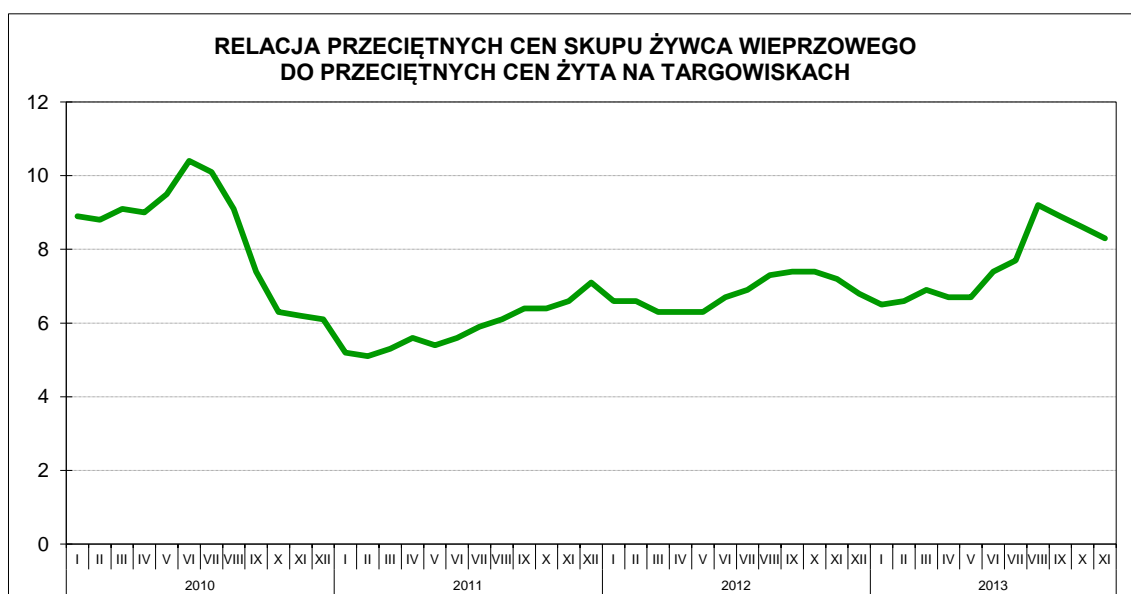

W listopadzie br. ceny **pszenicy** na obu rynkach wykazywały w skali miesiąca niewielki wzrost. Przeciętna cena pszenicy w skupie (74,21 zł/dt) była wyższa niż w październiku br. o 1,1%, a na targowiskach (89,09 zł/dt) – o 0,3%. W skali roku na obu

rynkach utrzymała się tendencja spadkowa cen pszenicy; w skupie trzeba było za nią zapłacić mniej o 23,5%, a na targowiskach – o 9,1%. W listopadzie br. średnia cena **żyta** w skupie (54,26 zł/dt) była o 4,8% wyższa niż przed miesiącem, a na targowiskach (65,94 zł/dt) – niższa o 1,2%. W porównaniu z listopadem ub. roku ukształtowała się na poziomie znacznie niższym (odpowiednio o 25,3% i o 16,7%).

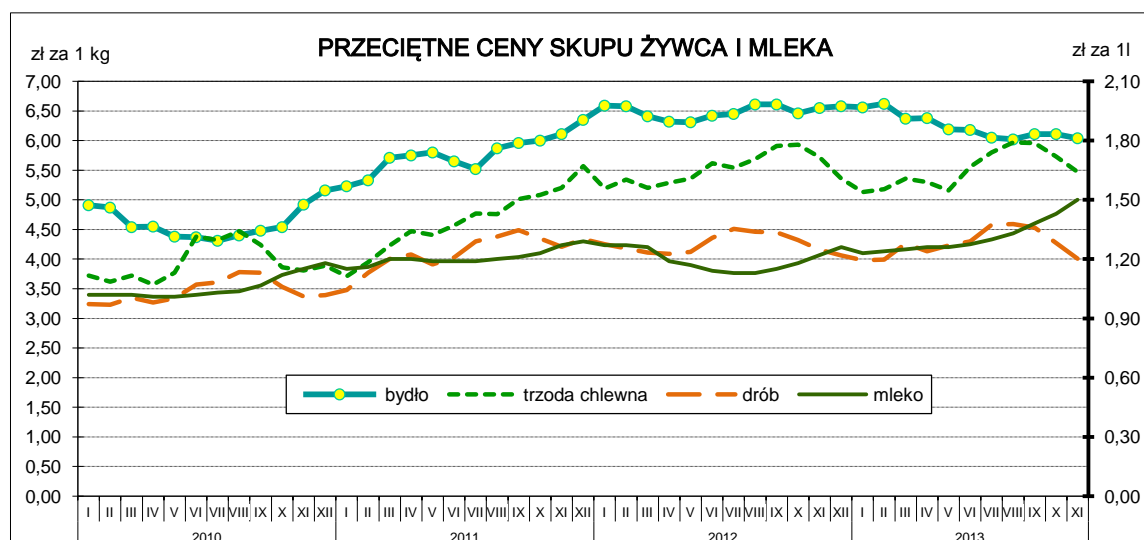
Przy skupie **ziemniaków** niższym niż przed miesiącem (o 47,6%) i przed rokiem (o 17,2%), ich ceny skupu w porównaniu z poprzednim miesiącem zwiększyły się o 5,2%, a na targowiskach utrzymały się na poziomie sprzed miesiąca. W listopadzie br. przeciętne ceny ziemniaków w skupie (35,35 zł/dt) były o 28,2% wyższe od ubiegłorocznych. W obrocie targowiskowym trzeba było za nie zapłacić 118,12 zł/dt, tj. o 96,8% więcej niż w analogicznym miesiącu ub. roku.

W listopadzie br., przy zmniejszonych w skali miesiąca i roku dostawach do skupu żywca wieprzowego (odpowiednio o 6,3% i o 0,6%), na obu rynkach notowany był spadek jego cen. Przeciętne ceny **żywca wieprzowego** w skupie (5,47 zł/kg) były niższe niż przed miesiącem i przed rokiem (odpowiednio o 4,5% i o 4,2%). W obrocie targowiskowym za 1 kg żywca wieprzowego trzeba było zapłacić 5,53 zł, tj. mniej niż przed miesiącem (o 2,5%) i w analogicznym okresie ub. roku (o 2,8%). Spadek cen żywca wpłynął na pogorszenie opłacalności tuczu trzody chlewnej w stosunku do października br. Relacja cen skupu trzody do targowiskowych cen żyta wynosiła 8,3 (wobec 8,6 przed miesiącem). Nadal była jednak nieco lepsza niż przed rokiem (7,2), na co wpłynął przede wszystkim spadek cen zbóż. Pomimo ograniczonej podaży, ceny prosiąt w obrocie targowiskowym (ok. 172 zł) utrzymały się na poziomie niższym niż przed miesiącem (o 1,5%) i przed rokiem (o 6,1%).

Przy wysokiej krajowej podaży **żywca drobiowego** utrzymał się spadek cen drobiu rzeźnego. W listopadzie br. za 1 kg tego surowca płacono 4,01 zł, tj. mniej niż przed miesiącem (o 5,9%) i przed rokiem (o 3,6%).

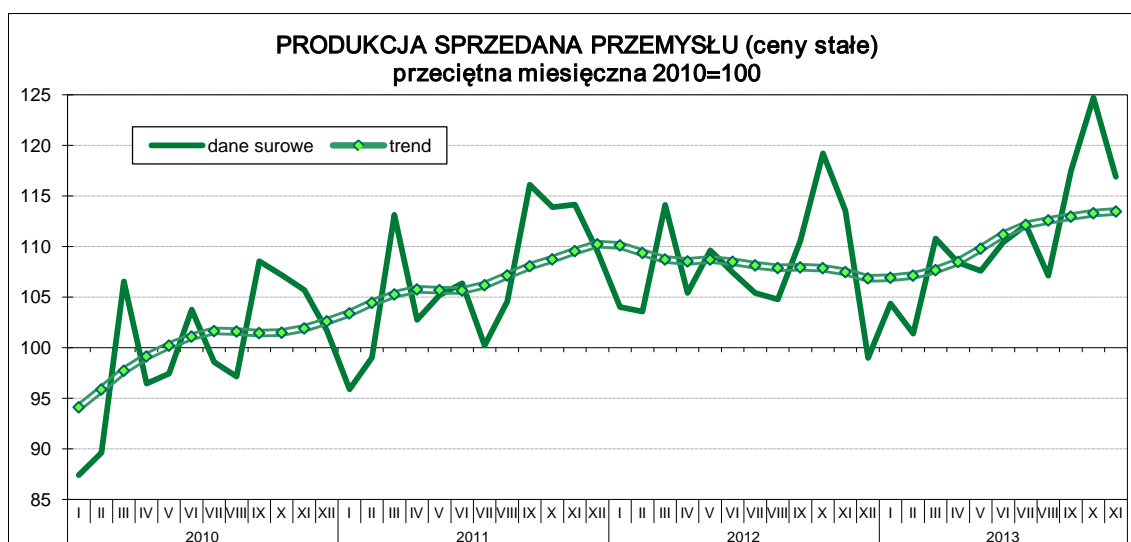
W listopadzie br., przy zmniejszonych dostawach do skupu, przeciętne **ceny skupu żywca wołowego** (6,04 zł/kg) i **młodego bydła rzeźnego** (6,28 zł/kg) ukształtowały się na nieznacznie niższym poziomie niż przed miesiącem (odpowiednio o 1,1% i o 0,8%) i były mniejsze niż przed rokiem (stosownie o 7,8% i o 9,4%). W obrocie targowiskowym w skali miesiąca wzrost cen żywca wołowego (6,56 zł/kg) i młodego bydła rzeźnego (6,89 zł/kg) był niewielki i nie przekroczył 1%. W porównaniu z analogicznym okresem ub. roku ceny żywca wołowego były o 1,7% wyższe, a młodego bydła rzeźnego o 2,3% niższe.

W okresie styczeń–listopad br., przy krajowej podaży **mleka** (8800,5 mln l) większej niż przed rokiem (o 0,2%), ceny tego surowca wykazywały tendencję wzrostową. W listopadzie br., przy niższym niż przed miesiącem skupie (o 5,9%), za 1 hl mleka płacono ok. 150 zł, tj. więcej niż przed miesiącem (o 4,9%) i przed rokiem (o 23,3%).

Przemysł

W okresie styczeń–listopad br. **produkcja sprzedana przemysłu**⁶ była wyższa o 1,8% niż przed rokiem, kiedy notowano wzrost o 2,0%. W listopadzie produkcja rosła wolniej niż w dwóch poprzednich miesiącach, na co wpływał układ kalendarza.

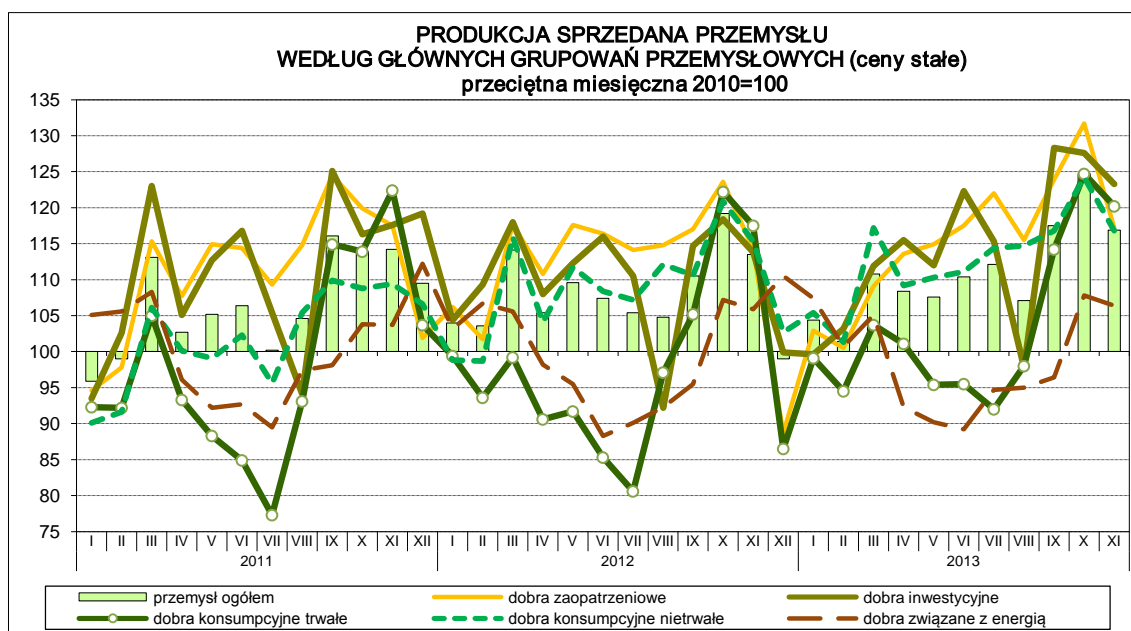

W listopadzie br. wzrost produkcji sprzedanej przemysłu w skali roku wyniósł 2,9% (wobec wzrostu o 4,6% w październiku br. oraz spadku o 0,5% w listopadzie ub. roku). Po wyeliminowaniu wpływu czynników o charakterze sezonowym produkcja była wyższa niż przed rokiem o 4,4%, a w odniesieniu do poprzedniego miesiąca zmniejszyła się o 0,3%.

W sekcji o największym znaczeniu w produkcji sprzedanej przemysłu ogółem – przetwórstwie przemysłowym – sprzedaż w listopadzie br. wzrosła w skali roku o 3,3%. W dostawie wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji obserwowano wzrost produkcji o 5,2%, a w górnictwie i wydobywaniu – o 4,0%. Obniżenie produkcji notowano w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę o 1,3%.

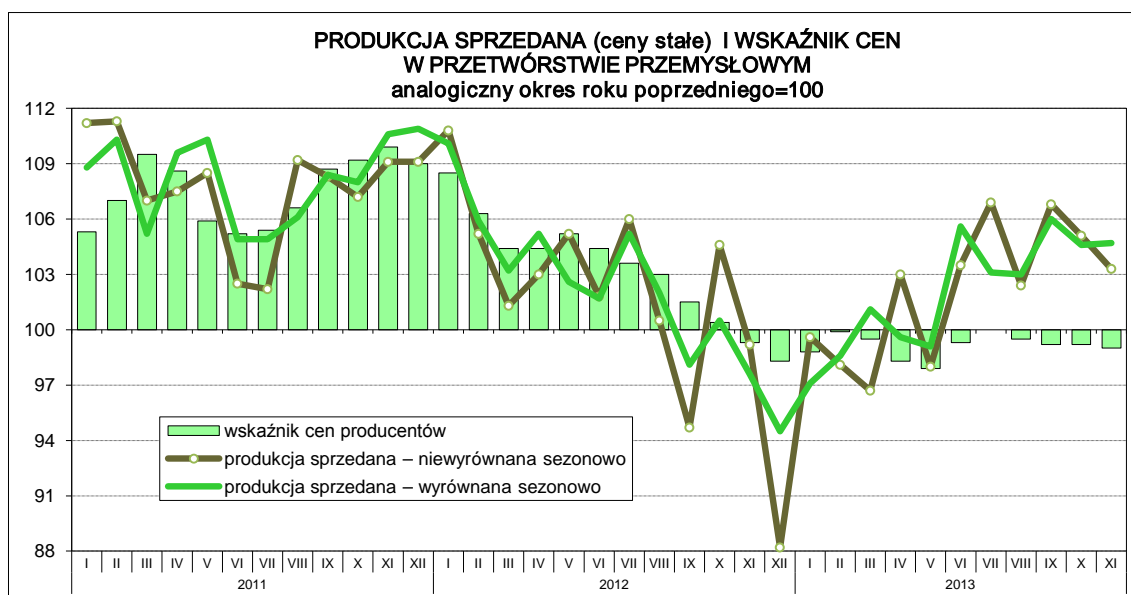
W okresie styczeń–listopad br. zwiększenie produkcji sprzedanej w skali roku obserwowano we wszystkich sekcjach. W dostawie wody; gospodarowaniu ściekami i odpadami; rekultywacji wzrost wyniósł 4,0%, w górnictwie i wydobywaniu 2,0%, a w przetwórstwie przemysłowym sprzedaż zwiększyła się o 1,8%. Nieznacznie wzrosła produkcja w wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę – o 0,3%.

⁶ W cenach stałych; w przedsiębiorstwach o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

We wszystkich **głównych grupowaniach przemysłowych** w okresie styczeń-listopad br. obserwowano zwiększenie produkcji sprzedanej w skali roku. Produkcja dóbr konsumpcyjnych trwałych wzrosła o 4,3%, konsumpcyjnych nietrwałych – o 3,4%, inwestycyjnych – o 3,1%, zaopatrzeniowych – o 0,8%, a związanych z energią – o 0,1%.

Wydajność pracy w przemyśle, mierzona produkcją sprzedaną na jednego zatrudnionego, była w okresie jedenastu miesięcy br. o 2,8% wyższa niż przed rokiem, przy mniejszym o 1,0% przeciętnym zatrudnieniu i wzroście przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto o 3,2%.

Dynamika (w cenach stałych) i struktura (w cenach bieżących) produkcji sprzedanej przemysłu kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	2012		2013		2012	
	XI	I-XI	XI	I-XI	I-XI	
	analogiczny okres roku poprzedniego=100				struktura w %	
Przemysł	99,5	102,0	102,9	101,8	100,0	100,0
górnictwo i wydobywanie.....	99,8	96,1	104,0	102,0	4,5	5,0
przetwórstwo przemysłowe.....	99,2	102,5	103,3	101,8	84,7	84,3
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę.....	101,4	100,5	98,7	100,3	8,6	8,6
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja.....	101,3	100,4	105,2	104,0	2,2	2,1
Z przemysłu ogółem – działy:						
wydobywanie węgla kamiennego i węgla brunatnego.....	104,1	93,8	103,6	104,1	2,2	2,3
produkcja artykułów spożywczych	103,7	105,5	100,3	102,2	16,6	16,1
produkcja napojów	95,3	101,7	102,6	97,8	1,7	1,7
produkcja odzieży	107,9	102,5	99,8	101,8	0,6	0,6
produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny.....	105,2	104,3	103,4	106,4	2,5	2,3
produkcja papieru i wyrobów z papieru.....	104,1	106,0	103,9	105,8	2,8	2,6
produkcja koksu i produktów rafinacji ropy naftowej	104,0	99,5	101,0	98,5	7,5	8,2
produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych.....	102,2	108,3	93,3	96,7	4,9	5,1
produkcja wyrobów farmaceutycznych	98,8	93,7	93,1	102,1	1,0	0,9
produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych.....	95,9	101,2	105,6	105,9	5,9	5,6
produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych	91,9	97,2	101,3	97,8	3,7	3,9
produkcja metali	92,6	98,8	105,0	96,5	3,7	4,0
produkcja wyrobów z metali	101,7	107,4	107,7	101,8	6,1	6,1
produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych.....	89,1	101,0	95,3	92,6	2,7	3,0
produkcja urządzeń elektrycznych.....	105,6	107,1	107,7	108,2	3,9	3,8
produkcja maszyn i urządzeń.....	100,3	107,4	98,2	93,3	2,9	3,1
produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep.....	91,7	94,4	111,6	105,7	9,6	9,2
produkcja pozostałego sprzętu transportowego	100,9	110,1	112,8	105,9	1,4	1,3
produkcja mebli.....	90,7	92,8	106,7	106,0	2,5	2,4

W listopadzie br. wzrost produkcji sprzedanej w skali roku notowano w 24 (spośród 34) działach przemysłu, w tym m.in. w produkcji:

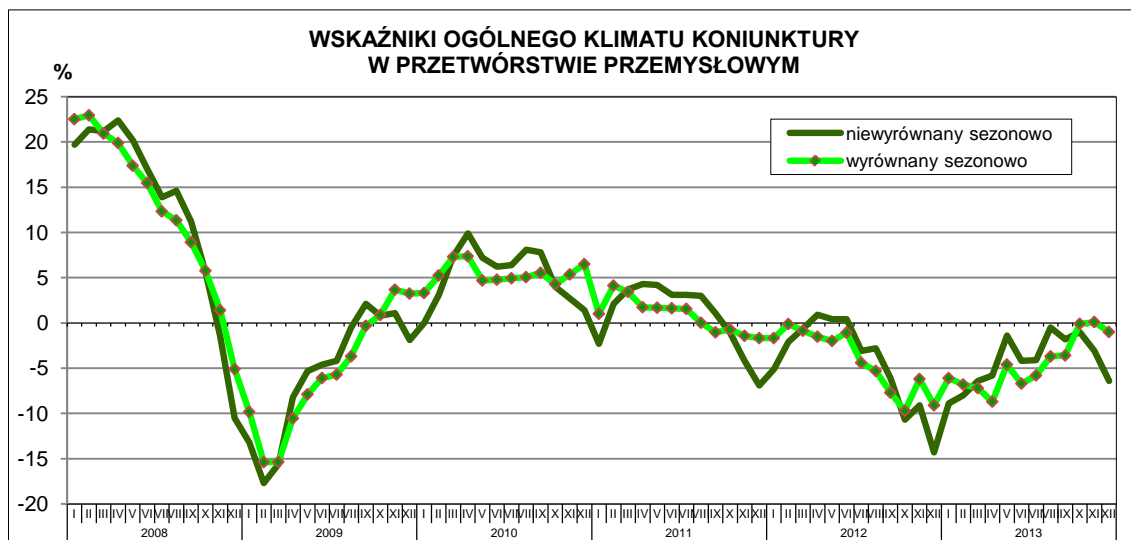
- pozostałego sprzętu transportowego – o 12,8% (w tym statków powietrznych, statków kosmicznych i podobnych – o 30,8%),
- pojazdów samochodowych, przyczep i naczep – o 11,6% (m.in. części i akcesoriów do pojazdów silnikowych – o 17,2%),
- wyrobów z metali – o 7,7% (w tym metalowych elementów konstrukcyjnych – o 14,1%),
- urządzeń elektrycznych – o 7,7% (m.in. pozostałego sprzętu elektrycznego – o 23,4%),
- mebli – o 6,7%,

- wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych – o 5,6% (w tym wyrobów z gumy – o 8,7%),
- metali – o 5,0% (m.in. metali szlachetnych i innych metali nieżelaznych – o 13,3%).

Produkcja artykułów spożywczych (stanowiąca blisko 17% produkcji sprzedanej przemysłu) w listopadzie br. była o 0,3% wyższa niż przed rokiem (kiedy notowano wzrost o 3,7%). Zwiększyła się sprzedaż w większości grup, w tym w produkcji olejów i tłuszczu pochodzenia roślinnego i zwierzęcego – o 12,6%, przetwarzaniu i konserwowaniu mięsa oraz produkcji wyrobów z mięsa – o 3,9%, przetwarzaniu i konserwowaniu ryb, skorupiaków i mięczaków – o 2,2%, wytwarzaniu wyrobów mleczarskich – o 1,6%, produkcji gotowych pasz i karmy dla zwierząt – o 1,0%. Na tym samym poziomie jak przed rokiem kształtowała się sprzedaż wyrobów piekarskich i mącznych. Zmniejszyła się natomiast sprzedaż w przetwarzaniu i konserwowaniu owoców i warzyw – o 1,7% oraz w produkcji pozostałych artykułów spożywczych – o 1,6%.

Spadek w skali roku notowano m.in. w produkcji wyrobów farmaceutycznych (o 6,9%), chemikaliów i wyrobów chemicznych (o 6,7%), komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych (o 4,7%), skór i wyrobów skórzanych (o 3,1%), maszyn i urządzeń (o 1,8%).

Z obserwowanych w listopadzie br. 237 **wyrobów i grup wyrobów przemysłowych** produkcja 123 była wyższa niż przed rokiem, w tym m.in. węgla brunatnego, produktów uboju trzody chlewnej, mięsa drobiowego, mleka, masła, serów niedojrzewających i twarogu, cukru, wódki czystej, win owocowych, papierosów, obuwia, tarcicy liściastej, płyt pilśniowych, koksu, benzyny silnikowej, olejów napędowych, nawozów mineralnych lub chemicznych azotowych, opon, cementu, stali surowej, rur stalowych, miedzi rafinowanej, chłodziarek i zamrażarek, zmywarek do naczyń, pralek automatycznych, ciągników rolniczych, pojazdów do transportu publicznego, samochodów ciężarowych i ciągników drogowych do ciągnięcia naczep, wagonów kolejowych towarowych oraz energii elektrycznej. Niższa niż przed rokiem była natomiast produkcja 112 wyrobów i grup wyrobów, w tym m.in. węgla kamiennego, siarki, produktów uboju bydła i cieląt, wędlin, margaryny oraz produktów do smarowania, serów podpuszczkowych dojrzewających, piwa, tarcicy iglastej, olejów opałowych, nawozów mineralnych lub chemicznych fosforowych, mydła, włókien chemicznych, wyrobów walcowanych na gorąco, komputerów, odbiorników telewizyjnych, akumulatorów kwasowo-ołowiowych do pojazdów samochodowych, odkurzaczy, kuchni elektrycznych, kuchni gazowych z piekarnikiem, samochodów osobowych oraz rowerów.

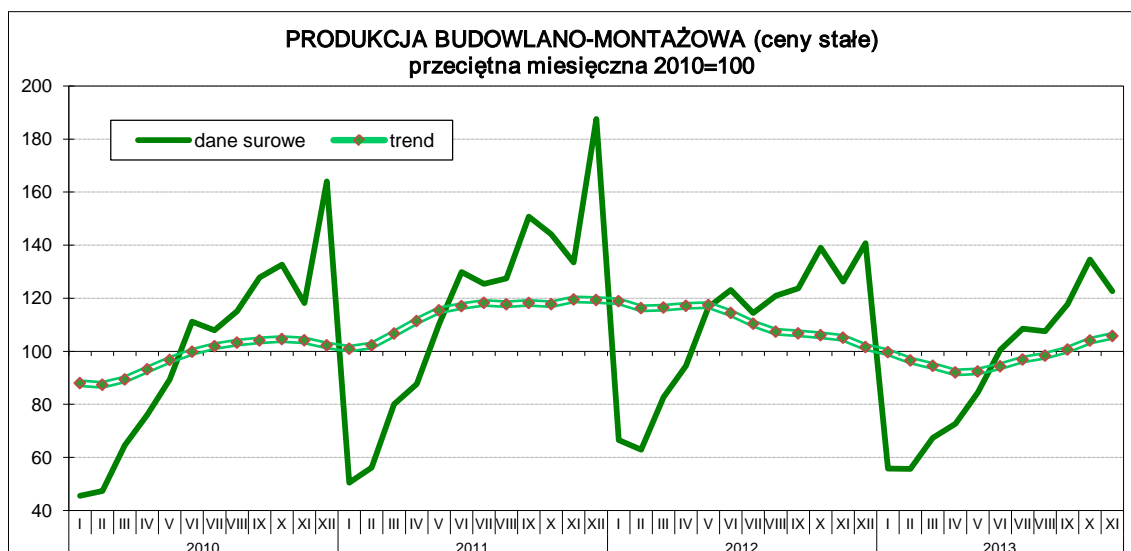

W grudniu br. **ogólny klimat koniunktury** w przetwórstwie przemysłowym oceniany jest negatywnie, gorzej niż w poprzednich ośmiu miesiącach. Pogorszyły się niekorzystne oceny bieżącej sytuacji finansowej oraz sytuacji gospodarczej. Niekorzystne, wobec pozytywnych przed miesiącem, są oceny dotyczące bieżącej produkcji, a prognozy w tym zakresie są bardziej negatywne od formułowanych w listopadzie br. Przedsiębiorcy ograniczają bieżący portfel zamówień (wobec rozszerzenia przed miesiącem), a ich prognozy dotyczące przyszłego portfela są bardziej pesymistyczne niż w listopadzie br. Planowane redukcje zatrudnienia mogą być nieco większe od przewidywanych przed miesiącem. Ceny wyrobów przemysłowych mogą nieznacznie wzrosnąć.

W grudniu br. stan zapasów wyrobów gotowych określany jest przez przedsiębiorców jako przekraczający poziom uznawany za odpowiedni do zapotrzebowania. Wzrost nadwyżek zapasów w ujęciu miesięcznym sygnalizowany jest m.in. przez producentów odzieży i wyrobów tekstylnych. Spadek nadmiernych zapasów zgłaszają natomiast m.in. producenci papieru i wyrobów z papieru oraz sprzętu transportowego.

Budownictwo

W okresie styczeń–listopad br. **produkcja budowlano-montażowa**⁷ była niższa niż przed rokiem. Od lipca br. obserwowano jednak wyraźnie ograniczenie skali spadku.

W listopadzie br. produkcja budowlano-montażowa zrealizowana na terenie kraju była o 2,9% niższa niż przed rokiem (wobec spadku o 3,2% w październiku br. i o 5,4% w listopadzie ub. roku). W trzecim miesiącu z rzędu notowano wzrost wśród podmiotów wykonujących głównie roboty budowlane specjalistyczne (wyniósł on 7,4%). Po raz pierwszy od roku zaobserwowano wzrost produkcji w jednostkach specjalizujących się w budowie budynków (o 4,8%). Pogłębił się natomiast spadek produkcji w podmiotach zajmujących się głównie budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej (do 14,4%). Utrzymał się spadek robót o charakterze inwestycyjnym i remontowym (wyniósł odpowiednio 1,8% i 4,8%). Po wyeliminowaniu wpływu czynników o charakterze sezonowym produkcja budowlano-montażowa ogółem w listopadzie br. była niższa niż przed rokiem o 4,2% i wyższa niż przed miesiącem o 3,9%.

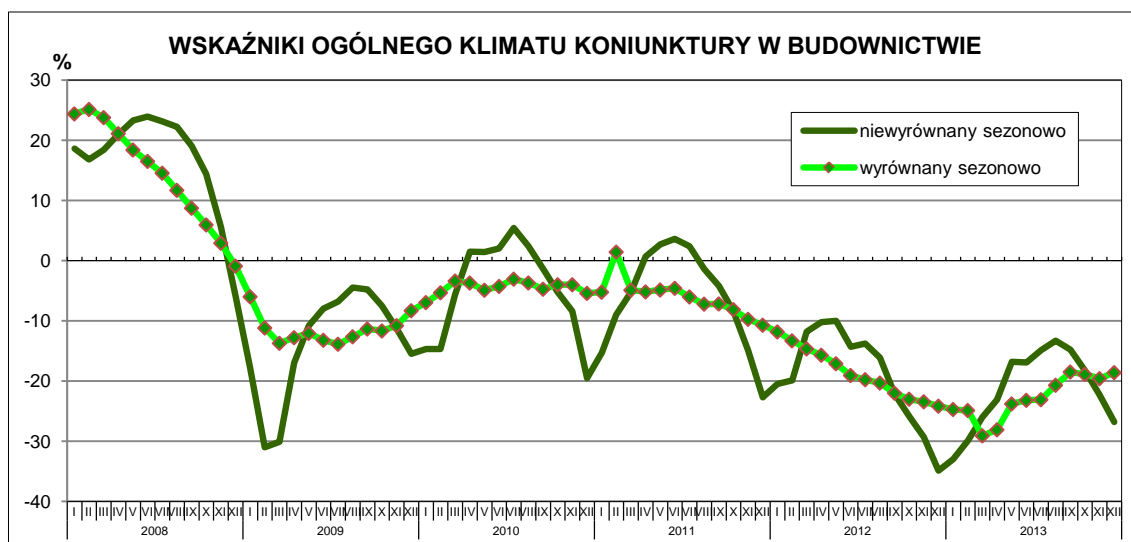
W okresie styczeń–listopad br. notowano spadek produkcji budowlano-montażowej o 13,9% w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku (wobec wzrostu o 1,4% przed rokiem).

⁷ W cenach stałych, w jednostkach budowlanych o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

Dynamika (w cenach stałych) i struktura (w cenach bieżących) produkcji budowlano-montażowej kształtowała się następująco:

Wyszczególnienie	2012		2013		2012	
	XI	I-XI	XI	I-XI		
	analogiczny okres roku poprzedniego=100				struktura w %	
Ogółem	94,6	101,4	97,1	86,1	100,0	100,0
roboty budowlane o charakterze:						
inwestycyjnym	92,3	102,2	98,2	86,4	65,8	65,6
remontowym.....	99,0	100,0	95,2	85,6	34,2	34,4
Budowa budynków	92,1	100,5	104,8	87,2	38,1	38,0
Budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej	96,4	102,5	85,6	81,0	36,2	38,3
Roboty budowlane specjalistyczne	95,3	101,1	107,4	92,8	25,7	23,7

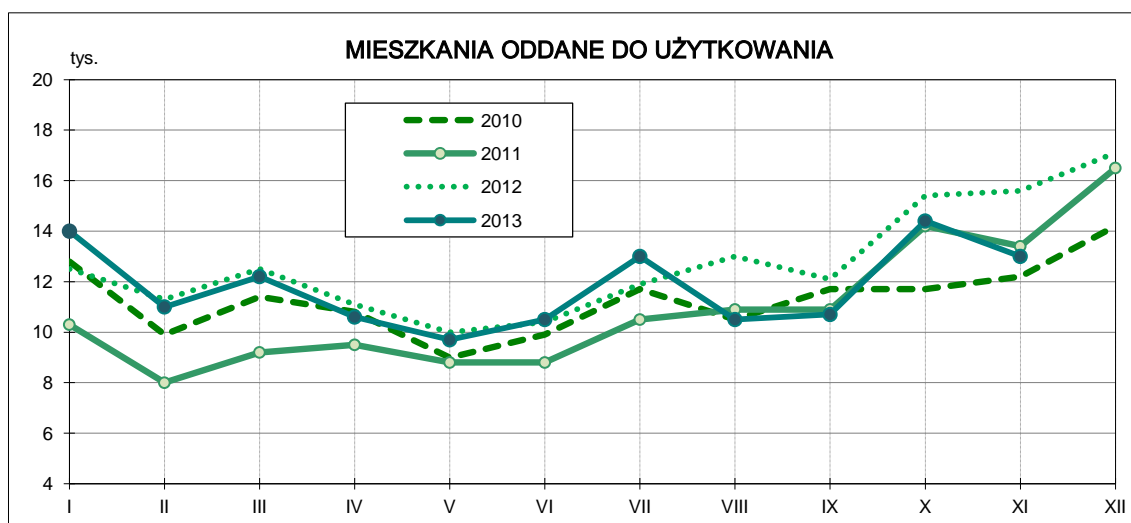
W grudniu br. **ogólny klimat koniunktury** w budownictwie oceniany jest bardziej pesymistycznie niż przed miesiącem. Pogorszyły się negatywne oceny bieżące i prognozy dotyczące produkcji budowlano-montażowej, portfela zamówień oraz sytuacji finansowej. Przewidywane jest zwiększenie skali planowanych redukcji zatrudnienia. Firmy sygnalizują możliwość spadku cen robót budowlano-montażowych, nieco bardziej znaczącego niż prognozowano przed miesiącem.

Podobnie jak przed miesiącem i przed rokiem, jako główne bariery w prowadzeniu działalności budowlano-montażowej przedsiębiorcy wskazują koszty zatrudnienia oraz konkurencję na rynku. W skali roku wzrosło znaczenie m.in. niejasnych i niespójnych przepisów prawnych, zmniejszyła się natomiast dotkliwość utrudnień związanych m.in. niedostatecznym popytem oraz niepewnością ogólnej sytuacji gospodarczej.

Budownictwo mieszkaniowe

W okresie styczeń–listopad br. notowano spadek w skali roku liczby przekazanych do użytkowania mieszkań. Mniejsza niż w analogicznym okresie ub. roku była liczba mieszkań, których budowę rozpoczęto. Spadła także liczba mieszkań, na których budowę wydano pozwolenia.

Według wstępnych danych⁸ w listopadzie br. **oddano do użytkowania** 13,0 tys. mieszkań, tj. o 16,4% mniej niż przed rokiem (kiedy notowano wzrost o 16,0%).

Znacząco spadła liczba mieszkań oddanych do użytkowania w budownictwie przeznaczonym na sprzedaż lub wynajem (o 21,7% do 5,7 tys.) oraz indywidualnym (o 17,2% do 6,4 tys.). Spadek obserwowano także w budownictwie zakładowym, w którym przekazano 38 mieszkań wobec 144 przed rokiem. Zwiększyła się w skali roku natomiast liczba mieszkań spółdzielczych (oddano do użytkowania 455 mieszkań wobec 190 przed rokiem), komunalnych (248 wobec 161) oraz społecznych czynszowych (132 wobec 24).

W okresie styczeń–listopad br. przekazano do użytkowania 129,6 tys. mieszkań, tj. o 4,6% mniej niż w analogicznym okresie ub. roku (kiedy notowano wzrost o 18,7%). Spadek odnotowano w większości form budownictwa, z wyjątkiem społecznego czynszowego.

⁸ Dane meldunkowe – mogą ulec zmianie po opracowaniu sprawozdań kwartalnych.

Liczba mieszkań oddanych do użytkowania kształtowała się następująco:

Wyszczególnienie	I-XI 2012			I-XI 2013		
	w liczbach bezwzględnych	struktura w %	analogiczny okres roku poprzedniego=100	w liczbach bezwzględnych	struktura w %	analogiczny okres roku poprzedniego=100
Ogółem	135792	100,0	118,7	129588	100,0	95,4
Indywidualne	72791	53,6	111,3	72710	56,1	99,9
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	55726	41,0	132,5	50303	38,8	90,3
Spółdzielcze	3558	2,6	120,3	3385	2,6	95,1
Społeczne czynszowe	1090	0,8	63,4	1091	0,9	100,1
Komunalne	2278	1,7	106,2	1839	1,4	80,7
Zakładowe	349	0,3	231,1	260	0,2	74,5

Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania w okresie styczeń-listopad br. wyniosła 104,9 m² i była o 1,8 m² większa niż przed rokiem.

W listopadzie br. notowano spadek w skali roku liczby mieszkań, na których budowę **wydano pozwolenia** (o 22,5% do 9,3 tys. mieszkań wobec spadku o 4,3% przed rokiem). W niewielkim stopniu wzrosła liczba **mieszkań rozpoczętych** (o 1,0% do 9,4 tys. wobec spadku o 18,3% przed rokiem).

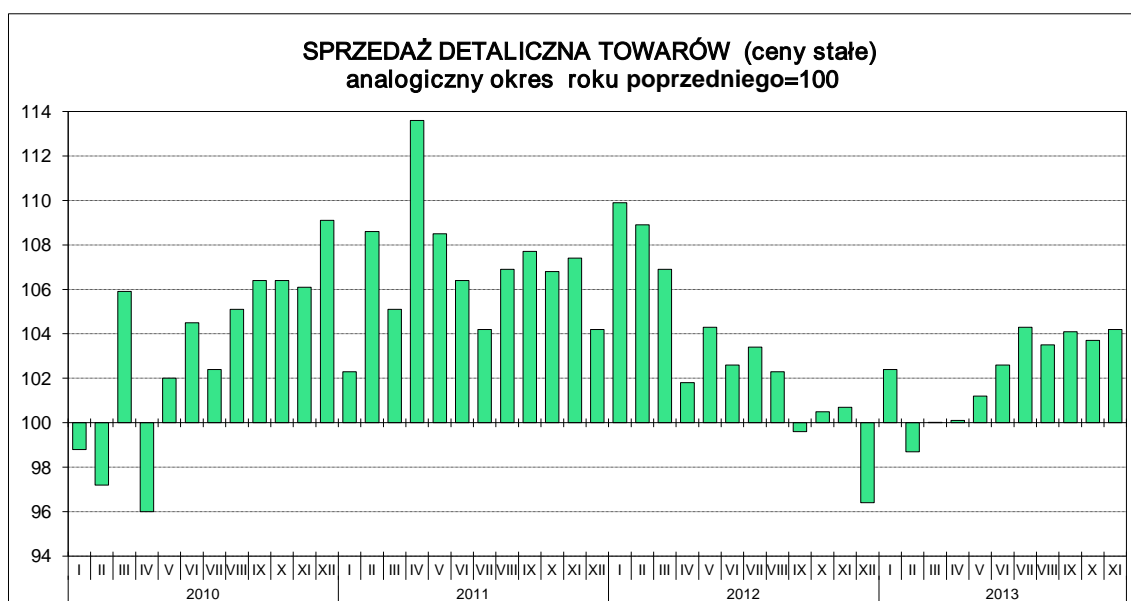
Liczba mieszkań, na których budowę wydano pozwolenia i których budowę rozpoczęto kształtowała się następująco:

Wyszczególnienie	Mieszkania, na których budowę wydano pozwolenia			Mieszkania, których budowę rozpoczęto		
	I-XI 2013					
	w liczbach bezwzględnych	struktura w %	analogiczny okres roku poprzedniego=100	w liczbach bezwzględnych	struktura w %	analogiczny okres roku poprzedniego=100
Ogółem	126297	100,0	82,4	121037	100,0	88,8
Indywidualne	71798	56,8	87,1	69617	57,5	90,3
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	50079	39,6	75,6	48266	39,9	88,2
Spółdzielcze	1014	0,8	57,5	1229	1,0	62,1
Społeczne czynszowe	845	0,7	369,0	434	0,3	31,0
Komunalne	2357	1,9	106,2	1177	1,0	126,4
Zakładowe	204	0,2	71,6	314	0,3	203,9

W końcu listopada br. **w budowie** było 704,1 tys. mieszkań (o 2,8% mniej niż przed rokiem).

Rynek wewnętrzny

W okresie styczeń–listopad br. **sprzedaż detaliczna**⁹ zwiększyła się o 2,1% w skali roku (wobec 3,0% w analogicznym okresie ub. roku). W drugiej połowie roku notowano wyraźną poprawę dynamiki sprzedaży, zwłaszcza w grupie pojazdy samochodowe, motocykle, części. W listopadzie br. wzrost sprzedaży przyspieszył do 4,2% (w październiku br. wyniósł odpowiednio 3,7%, a przed rokiem 0,7%).

W listopadzie br. wyższa niż przed rokiem była sprzedaż w większości grup. Spośród tych o największym udziale w sprzedaży detalicznej ogółem najbardziej znaczący wzrost notowano w grupie pojazdy samochodowe, motocykle, części (o 15,2%) oraz pozostała sprzedaż detaliczna w niewyspecjalizowanych sklepach (o 10,9%). W grupie żywność, napoje i wyroby tytoniowe sprzedaż zwiększyła się o 3,0%. Utrzymał się natomiast spadek sprzedaży w grupie paliwa stałe, ciekłe i gazowe, który w listopadzie br. wyniósł 3,9%.

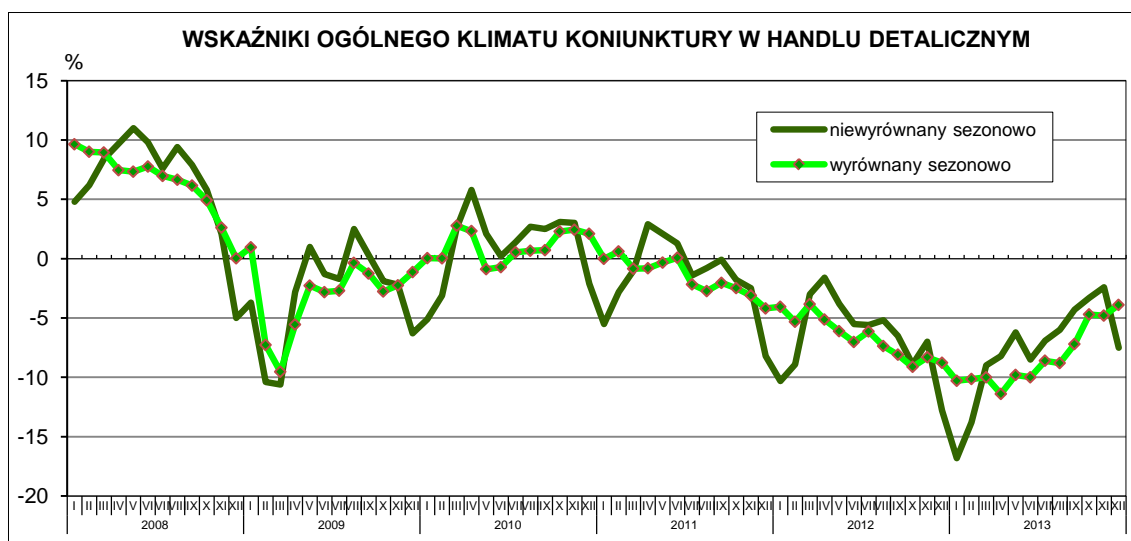
⁹ W cenach stałych, w przedsiębiorstwach handlowych i niehandlowych o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

Dynamika sprzedaży detalicznej kształtowała się następująco:

Wyszczególnienie	2012		2013	
	XI	I-XI	XI	I-XI
	analogiczny okres roku poprzedniego=100			
Ogółem^a	100,7	103,0	104,2	102,1
w tym:				
Pojazdy samochodowe, motocykle, części	95,1	105,8	115,2	109,5
Paliwa stałe, ciekłe i gazowe.....	99,7	100,8	96,1	96,3
Żywność, napoje i wyroby tytoniowe.....	98,5	100,5	103,0	100,1
Pozostała sprzedaż detaliczna w niewyspecjalizowanych sklepach	114,4	112,9	110,9	110,8
Farmaceutyki, kosmetyki, sprzęt ortopedyczny	107,2	105,0	107,1	109,1
Włókno, odzież, obuwie.....	103,1	108,9	124,3	112,9
Meble, rtv, agd	114,4	117,2	102,5	105,4
Prasa, książki, pozostała sprzedaż w wyspecjalizowanych sklepach.....	77,6	85,7	101,1	99,5
Pozostałe	100,9	100,2	98,5	96,0

^a Grupowania przedsiębiorstw dokonano na podstawie Polskiej Klasyfikacji Działalności 2007 (PKD 2007), zaliczając przedsiębiorstwo do określonej kategorii wg przeważającego rodzaju działalności, zgodnie z aktualnym w omawianym okresie stanem organizacyjnym. Odnotowane zmiany (wzrost/spadek) wolumenu sprzedaży detalicznej w poszczególnych grupach rodzajów działalności przedsiębiorstw mogą zatem również wynikać ze zmiany przeważającego rodzaju działalności przedsiębiorstwa oraz zmian organizacyjnych (np. połączenia przedsiębiorstw). Nie ma to wpływu na dynamikę sprzedaży detalicznej ogółem.

Sprzedaż hurtowa¹⁰ w listopadzie br. była niższa niż przed rokiem o 0,4%, w tym w przedsiębiorstwach hurtowych – mniejsza o 2,9%. W okresie styczeń–listopad br. notowano zwiększenie sprzedaży hurtowej w skali roku o 3,0%, a wśród przedsiębiorstw hurtowych – o 0,9%.

W grudniu br. **ogólny klimat koniunktury** w handlu detalicznym jest oceniany najbardziej negatywnie od czerwca br. Pesymistyczne i gorsze niż w poprzednich

¹⁰ W cenach bieżących; w przedsiębiorstwach handlowych o liczbie pracujących powyżej 9 osób.

miesiącach są oceny przedsiębiorstw mikro oraz małych, bardziej niekorzystne niż w listopadzie br. są również wskazania jednostek średnich, przy mniej optymistycznych – jednostek dużych. Bardziej pesymistyczne niż w poprzednich sześciu miesiącach oceny ogólnego klimatu koniunktury formułują jednostki z branży żywność. Niekorzystnie i gorzej niż we wcześniejszych okresach oceniają również koniunkturę podmioty z branż: pojazdy samochodowe oraz artykuły gospodarstwa domowego ogółem. Negatywne, wobec pozytywnych przed miesiącem, są oceny firm z branży włókno, odzież, obuwie. Pogorszyły się niekorzystne oceny bieżące oraz prognozy firm ogółem w zakresie sytuacji finansowej. Pesymistyczne i gorsze niż w listopadzie br. są oceny dotyczące bieżącej sprzedaży. Po pozytywnych prognozach w dwóch poprzednich miesiącach, przedsiębiorcy spodziewają się spadku popytu na towary oraz przewidują ograniczanie sprzedaży. Skala planowanych redukcji zatrudnienia może być większa od oczekiwanej przed miesiącem. Spodziewany jest nieco mniejszy niż w listopadzie br. wzrost cen.

Wśród najbardziej znaczących czynników ograniczających działalność firm handlowych w grudniu br. pozostają: konkurencja na rynku, koszty zatrudnienia, wysokie obciążenia na rzecz budżetu oraz niedostateczny popyt. W ujęciu rocznym najbardziej zwiększyła się uciążliwość niejasnych i niespójnych przepisów prawnych, a zmniejszyła się – niepewność ogólnej sytuacji gospodarczej.

Transport

W okresie styczeń–listopad br. **sprzedaż usług**¹¹ w jednostkach transportu ogółem w cenach stałych zwiększyła się o 4,2% w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku (przed rokiem notowano wzrost o 9,3%). W listopadzie br., podobnie jak przed miesiącem, wzrost sprzedaży w skali roku wyniósł 6,3%.

W okresie styczeń–listopad br. spośród grup o znaczącym udziale w transporcie ogółem wyższy niż przeciętnie wzrost sprzedaży usług notowano w magazynowaniu i działalności usługowej wspomagającej transport (9,4%). Zwiększyła się również sprzedaż usług w transporcie samochodowym (o 3,5%). Spadek utrzymał się natomiast w transporcie kolejowym – o 4,8%. W listopadzie br. największy wzrost obserwowano w magazynowaniu i działalności usługowej wspomagającej transport (o 12,0%) oraz w transporcie samochodowym (o 5,1%).

Przewozy ładunków ogółem w okresie styczeń–listopad br. wyniosły 424,4 mln ton, tj. o 0,3% mniej niż w analogicznym okresie ub. roku. Spadek przewozów obserwowano w transporcie morskim, rurociągowym oraz samochodowym, a wzrost – w transporcie kolejowym i wodnym śródlądowym. W listopadzie br. przewieziono 40,8 mln ton ładunków (wzrost o 1,0% w skali roku).

W okresie styczeń–listopad br. **transportem kolejowym** przewieziono 213,0 mln ton ładunków (o 0,1% więcej niż przed rokiem), a w listopadzie br. – 20,5 mln ton ładunków (o 1,4% mniej niż w listopadzie ub. roku).

Transportem samochodowym zarobkowym w okresie jedenastu miesięcy br. przewieziono 154,4 mln ton ładunków (o 0,2% mniej niż w analogicznym okresie ub. roku), natomiast w listopadzie br. – 14,6 mln ton (wzrost o 3,5% w skali roku). Potencjał przewozowy transportu samochodowego zarobkowego zwiększył się od początku roku o 5,5%.

Transportem rurociągowym przetłoczono w okresie styczeń–listopad br. 46,3 mln ton ropy i produktów naftowych (o 4,7% mniej niż przed rokiem), a w listopadzie br. – 4,4 mln ton (odpowiednio o 1,8% mniej).

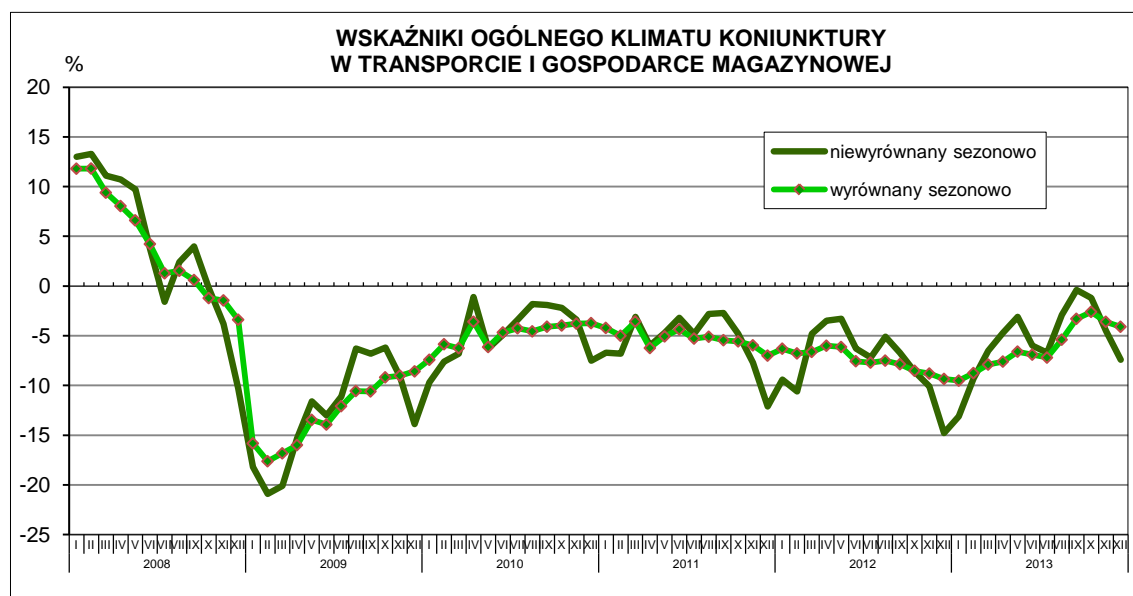
Przewozy ładunków **transportem morskim** od początku roku wyniosły 6,0 mln ton (spadek o 12,6% w stosunku do analogicznego okresu ub. roku). W listopadzie br. transportem morskim przewieziono 0,6 mln ton ładunków (spadek w skali roku o 13,2%).

W **portach morskich** w okresie styczeń–listopad br. przeładowano 58,9 mln ton ładunków, tj. o 9,3% więcej niż przed rokiem. Wzrosły przeładunki kontenerów (o 21,9%), ładunków masowych suchych (o 10,7%), ładunków masowych ciekłych (o 4,5%) oraz

¹¹ Obejmująca wpływy za przewozy ładunków, pasażerów, bagażu i poczty, przeładunki, spedycję, składowanie i magazynowanie ładunków oraz inne usługi związane z obsługą transportu.

ładunków tocznych (o 1,8%). Spadek obserwowano w grupie pozostałych ładunków drobnicowych (o 5,5%).

W okresie styczeń–listopad br. w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku wzrost przeładunków obserwowano w portach: Gdynia (o 14,4% do 13,8 mln ton), Gdańsk (o 13,0% do 25,0 mln ton), Świnoujście (o 6,2% do 11,2 mln ton) i Szczecin (o 2,0% do 7,1 mln ton). Spadek w skali roku odnotowano jedynie w porcie Police (o 16,3% do 1,3 mln ton). W listopadzie br. w portach morskich przeładowano 5,5 mln ton ładunków, tj. o 10,9% mniej niż przed rokiem.

W grudniu br. wskaźnik **ogólnego klimatu koniunktury** w sekcji transport i gospodarka magazynowa jest ujemny, nieco gorszy od notowanego w listopadzie br. Bieżący i przyszły popyt oraz sprzedaż oceniane są bardziej pesymistycznie niż przed miesiącem. Pogorszyły się negatywne oceny bieżącej i przyszłej sytuacji finansowej. W najbliższych miesiącach spodziewany jest spadek cen usług transportowych. Planowane redukcje zatrudnienia są zbliżone do prognoz z listopada br.

Bilans płatniczy

Według wstępnych danych, **saldo rachunku bieżącego bilansu płatniczego**¹² w październiku br. wyniosło minus 466 mln EUR i w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku pogorszyło się o 124 mln EUR. Było to m.in. wynikiem niższego (o 308 mln EUR) niż przed rokiem **saldo obrotów towarowych**, które w październiku br. ukształtowało się na poziomie 53 mln EUR. Eksport zwiększył się o 0,2% do 14622 mln EUR, a import wzrósł o 2,4% do 14569 mln EUR. **Saldo usług** wyniosło 391 mln EUR (wobec 390 mln EUR rok wcześniej), a na jego wartość wpłynęły: dodatnie saldo usług transportowych (331 mln EUR) i podróży zagranicznych (129 mln EUR) oraz ujemne saldo pozostałych usług (69 mln EUR). Przychody z tytułu eksportu usług ukształtowały się na poziomie 2659 mln EUR (wzrost o 2,6%), a rozchody z tytułu importu usług wyniosły 2268 mln EUR (wzrost o 3,0%). Ujemne **saldo dochodów** wyniosło w październiku br. 1307 mln EUR i pogłębiło się w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku o 218 mln EUR. Na wysokość salda dochodów w znacznym stopniu wpłynęło saldo dochodów z inwestycji (minus 1468 mln EUR). Dochody uzyskane przez bezpośrednich inwestorów zagranicznych z tytułu ich zaangażowania kapitałowego w polskich podmiotach ukształtowały się na poziomie 1106 mln EUR. **Saldo transferów bieżących** w październiku br. było dodatnie i wyniosło 397 mln EUR (wobec minus 4 mln EUR przed rokiem), przy czym wartość przychodów zwiększyła się o 302 mln EUR do 693 mln EUR, a wartość rozchodów zmniejszyła się o 99 mln EUR do 296 mln EUR.

Rachunek kapitałowy zamknął się dodatnim saldem w wysokości 1892 mln EUR (wobec 1379 mln EUR w październiku ub. roku), a kwoty przychodów i rozchodów ukształtowały się odpowiednio na poziomie 1939 mln EUR oraz 47 mln EUR (wobec 1644 mln EUR oraz 265 mln EUR przed rokiem).

Saldo rachunku finansowego bilansu płatniczego w październiku br. wyniosło minus 3802 mln EUR (wobec 1913 mln EUR w analogicznym okresie ub. roku). **Saldo inwestycji zagranicznych w Polsce** ukształtowało się na poziomie minus 3714 mln EUR, przy czym wartość bezpośrednich inwestycji zagranicznych była dodatnia i wyniosła 17 mln EUR. **Polskie inwestycje za granicą** wyniosły minus 195 mln EUR, w tym polskie inwestycje bezpośrednie za granicą ukształtowały się na poziomie 180 mln EUR. Na wielkość salda rachunku finansowego wpływały również **inwestycje portfelowe**: aktywa w wysokości minus 189 mln EUR, pasywa w kwocie minus 1502 mln EUR oraz **pozostałe inwestycje**, gdzie aktywa wyniosły minus 186 mln EUR, a pasywa minus 2229 mln EUR. Saldo pochodnych instrumentów finansowych ukształtowało się na poziomie 107 mln EUR.

¹² Opracowano na podstawie danych NBP.

Wartość **oficjalnych aktywów rezerwowych** w październiku br. zmniejszyła się o 1453 mln EUR¹³, a ich stan na koniec października br. wyniósł 77092 mln EUR.

Bilans płatniczy kształtował się następująco:

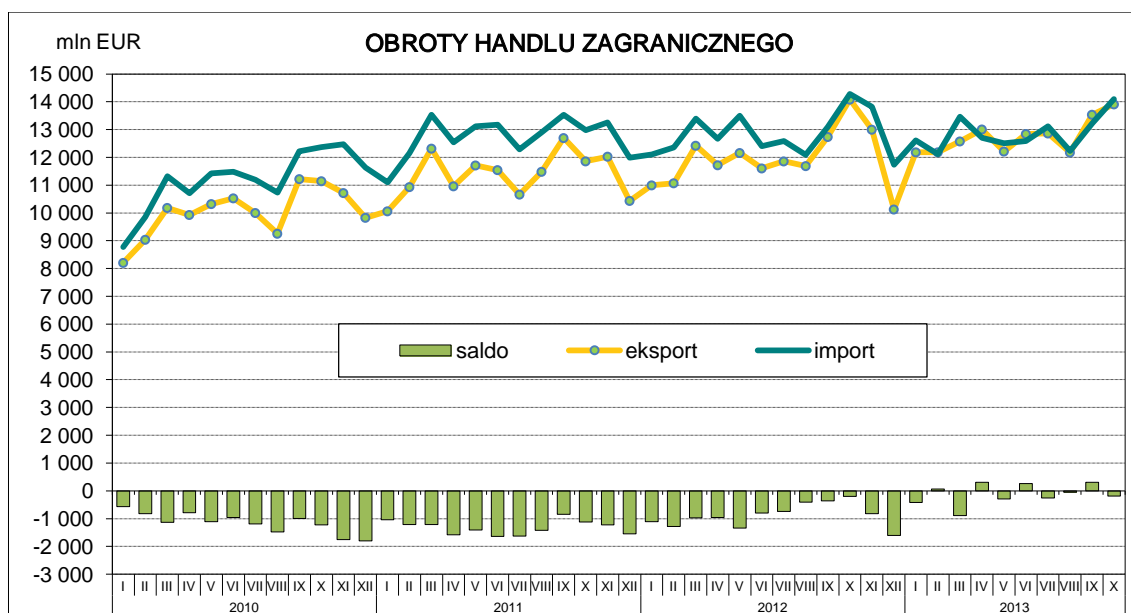
Wyszczególnienie	X 2012	X 2013	XI 2012-X 2013 ^a
	w mln EUR		
A. RACHUNEK BIEŻĄCY	-342	-466	-7742
Saldo obrotów towarowych	361	53	784
Eksport.....	14590	14622	153606
Import.....	14229	14569	152822
Saldo usług	390	391	5333
Przychody	2592	2659	30274
Rozchody	2202	2268	24941
Saldo dochodów	-1089	-1307	-18187
Przychody	549	592	5646
Rozchody.....	1638	1899	23833
Saldo transferów bieżących	-4	397	4328
Przychody	391	693	9511
Rozchody.....	395	296	5183
B. RACHUNEK KAPITAŁOWY	1379	1892	9310
Przychody	1644	1939	9773
Rozchody.....	265	47	463
C. RACHUNEK FINANSOWY	1913	-3802	3166
Polskie inwestycje bezpośrednie za granicą	-121	180	1485
Zagraniczne inwestycje bezpośrednie w Polsce	2137	17	-754
Inwestycje portfelowe - aktywa	-210	-189	-2218
Udziałowe papiery wartościowe	-57	415	-1248
Dłużne papiery wartościowe.....	-153	-604	-970
Inwestycje portfelowe - pasywa	1217	-1502	2641
Udziałowe papiery wartościowe	-17	240	2521
Dłużne papiery wartościowe.....	1234	-1742	120
Pozostałe inwestycje - aktywa	-1042	-186	-745
NBP	10	0	0
Sektor rządowy	-9	1	-255
Monetarne Instytucje Finansowe.....	-795	17	72
Pozostałe sektory.....	-248	-204	-562
Pozostałe inwestycje - pasywa	-274	-2229	2112
NBP	-113	-725	-211
Sektor rządowy	847	1	2247
Monetarne Instytucje Finansowe.....	-985	-1074	1781
Pozostałe sektory.....	-23	-431	-1705
Pochodne instrumenty finansowe	206	107	645
D. SALDO BŁĘDÓW I OPUSZCZEŃ	-2632	923	-2597
Razem A-D	318	-1453	2137
E. OFICJALNE AKTYWA REZERWOWE	-318	1453	-2137

^a Dane skumulowane są prezentowane krocząco w ujęciu 12 miesięcy.

¹³ Po uwzględnieniu różnic kursowych i zmian wyceny wartość aktywów rezerwowych zmniejszyła się o 2053 mln EUR.

Handel zagraniczny

W okresie styczeń–październik br. obserwowano słabszą niż przed rokiem dynamikę obrotów towarowych handlu zagranicznego (liczonych w złotych). Eksport wzrósł w niewielkim stopniu, ale w szybszym tempie niż w I półroczu br. Import był niższy niż przed rokiem, przy czym skala spadku zmniejszała się w kolejnych okresach. Znacznie poprawiło się ujemne saldo wymiany ogółem. W okresie styczeń–wrzesień br. korzystnie kształtowały się relacje cenowe w obrotach ogółem.

Eksport liczony w złotych w **cenach bieżących** był wyższy niż w okresie styczeń–październik ub. roku o 4,9% i wyniósł 532,8 mld zł, natomiast import zmniejszył się o 0,9% do 537,6 mld zł. Wymiana zamknęła się ujemnym saldem w wysokości 4,8 mld zł (przed rokiem minus 34,7 mld zł). Obroty liczone w euro zwiększyły się po stronie eksportu o 6,0% do 127,5 mld EUR, a po stronie importu o 0,1% do 128,7 mld EUR. Ujemne saldo wyniosło 1,2 mld EUR (przed rokiem minus 8,2 mld EUR). Eksport w dolarach USA wyniósł 168,7 mld USD, a import – 170,2 mld USD, tj. odpowiednio o 8,9% i o 2,8% więcej niż w analogicznym okresie ub. roku. Ujemne saldo ukształtowało się na poziomie 1,5 mld USD (wobec minus 10,7 mld USD przed rokiem).

Eksport w **cenach stałych** w okresie styczeń–wrzesień br. był wyższy niż w analogicznym okresie ub. roku o 4,7%, a import pozostał na tym samym poziomie. W obrotach z krajami UE wolumen eksportu zwiększył się o 2,4%, z krajami Europy Środkowo-Wschodniej o 9,5%, a z krajami rozwijającymi się – o 11,6%. Wolumen towarów sprowadzanych z krajów UE obniżył się o 2,1%, z krajów Europy Środkowo-Wschodniej o 4,3%, a z krajów rozwijających się wzrósł o 7,5%.

W okresie styczeń–wrzesień br. ceny transakcyjne (liczone w złotych) towarów eksportowanych były wyższe (o 0,7%), a towarów importowanych niższe (o 1,2%) niż w analogicznym okresie ub. roku. **Wskaźnik terms of trade** ogółem kształtował się na poziomie 101,9 (wobec 97,9 przed rokiem).

W obrotach towarowych z krajami UE wskaźnik terms of trade wyniósł 99,4 (wobec 100,6 w okresie styczeń–wrzesień ub. roku). Ceny towarów eksportowanych były wyższe niż przed rokiem o 0,3%, a towarów importowanych – wyższe o 0,9%.

W wymianie handlowej z krajami Europy Środkowo-Wschodniej wskaźnik terms of trade kształtował się na poziomie 110,1 (wobec 90,9 w analogicznym okresie ub. roku), co spowodowane było dużym spadkiem cen towarów importowanych – o 8,9%, przy niewielkim wzroście cen towarów eksportowanych – o 0,3%.

W obrotach z krajami rozwijającymi się w okresie styczeń–wrzesień br. wskaźnik terms of trade wyniósł 107,4 (wobec 94,0 przed rokiem), na co wpłynął wzrost cen towarów eksportowanych (o 3,9%), przy spadku cen towarów importowanych (o 3,3%).

Obroty handlu zagranicznego kształtowały się następująco:

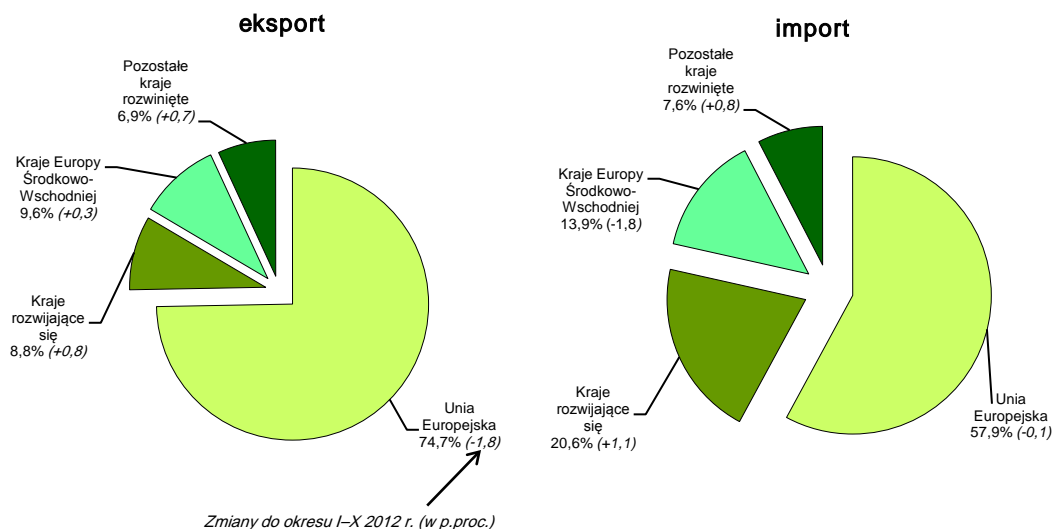
Wyszczególnienie	I-X 2013						I-X 2012	I-X 2013
	w mln zł	w mln EUR	w mln USD	I-X 2012=100				
				zł	EUR	USD	struktura w %	
EKSPORT	532816,2	127491,2	168689,3	104,9	106,0	108,9	100,0	100,0
Kraje rozwinięte.....	434629,4	104008,0	137696,0	103,4	104,5	107,5	82,7	81,6
w tym Unia Europejska.....	397984,7	95237,2	126117,3	102,4	103,4	106,4	76,5	74,7
w tym strefa euro.....	268844,3	64337,7	85201,7	101,4	102,5	105,4	52,2	50,5
Kraje rozwijające się.....	47015,1	11250,3	14856,2	116,1	117,1	120,1	8,0	8,8
Kraje Europy Śr.-Wsch.....	51171,7	12232,9	16137,1	108,5	109,3	111,9	9,3	9,6
IMPORT ^a	537568,3	128650,3	170209,2	99,1	100,1	102,8	100,0	100,0
Kraje rozwinięte.....	352290,9	84302,7	111620,7	100,2	101,2	104,1	64,8	65,5
w tym Unia Europejska.....	311394,5	74512,4	98682,3	98,9	100,0	102,8	58,0	57,9
w tym strefa euro.....	242255,0	57967,7	76772,7	98,2	99,2	102,1	45,5	45,1
Kraje rozwijające się.....	110689,1	26489,6	35027,2	104,6	105,6	108,4	19,5	20,6
Kraje Europy Śr.-Wsch.....	74588,3	17858,0	23561,3	87,6	88,7	90,4	15,7	13,9
SALDO	-4752,1	-1159,1	-1519,9	x	x	x	x	x
Kraje rozwinięte.....	82338,5	19705,3	26075,3	x	x	x	x	x
w tym Unia Europejska.....	86590,2	20724,8	27435,0	x	x	x	x	x
w tym strefa euro.....	26589,3	6370,0	8429,0	x	x	x	x	x
Kraje rozwijające się.....	-63674,0	-15239,3	-20171,0	x	x	x	x	x
Kraje Europy Śr.-Wsch.....	-23416,6	-5625,1	-7424,2	x	x	x	x	x

^a Dane dot. importu w podziale na grupy krajów prezentowane są **wg kraju pochodzenia**. Dane dot. importu **wg kraju wysyłki** dostępne są w Informacji bieżącej o wynikach wstępnych *Obroty handlu zagranicznego ogółem i wg krajów I-X 2013 r.* na stronie internetowej GUS: http://www.stat.gov.pl/gus/5840_obroty_handlu_zagr_PLK_HTML.htm

U w a g a: Dane o strukturze i dynamice dla obrotów Polski z krajami rozwiniętymi, w tym UE oraz krajami Europy Środkowo-Wschodniej podano w warunkach porównywalnych, tj. uwzględniono wartość obrotów handlu zagranicznego Chorwacji, która przystąpiła do Unii Europejskiej w dniu 1.07.2013 r., a wcześniej była zaliczana do krajów Europy Środkowo-Wschodniej.

W strukturze geograficznej eksportu w porównaniu z okresem styczeń–październik ub. roku zwiększył się udział krajów rozwijających się i krajów Europy Środkowo-Wschodniej, a obniżył – krajów rozwiniętych (w tym krajów UE). W imporcie odnotowano wzrost udziału krajów rozwiniętych (pomimo spadku udziału krajów UE) i krajów rozwijających się. Zmniejszył się udział importu do krajów Europy Środkowo-Wschodniej.

STRUKTURA GEOGRAFICZNA OBROTÓW HANDLU ZAGRANICZNEGO
w okresie styczeń–październik 2013 r.

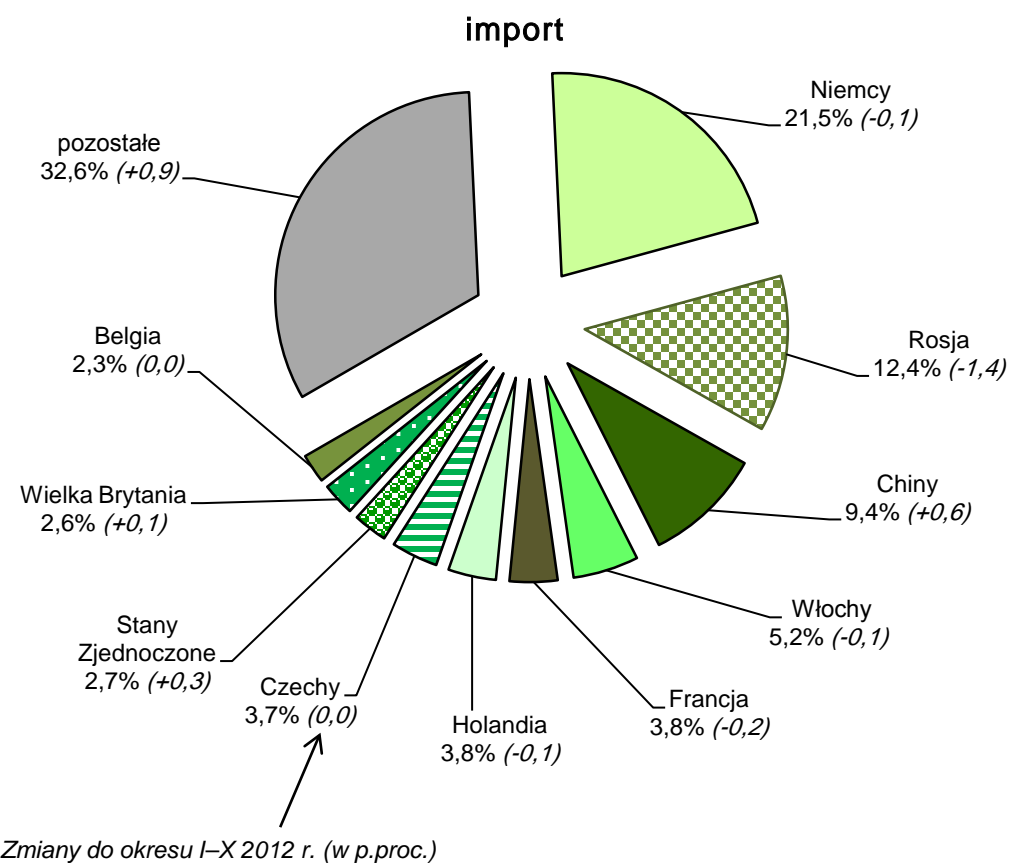
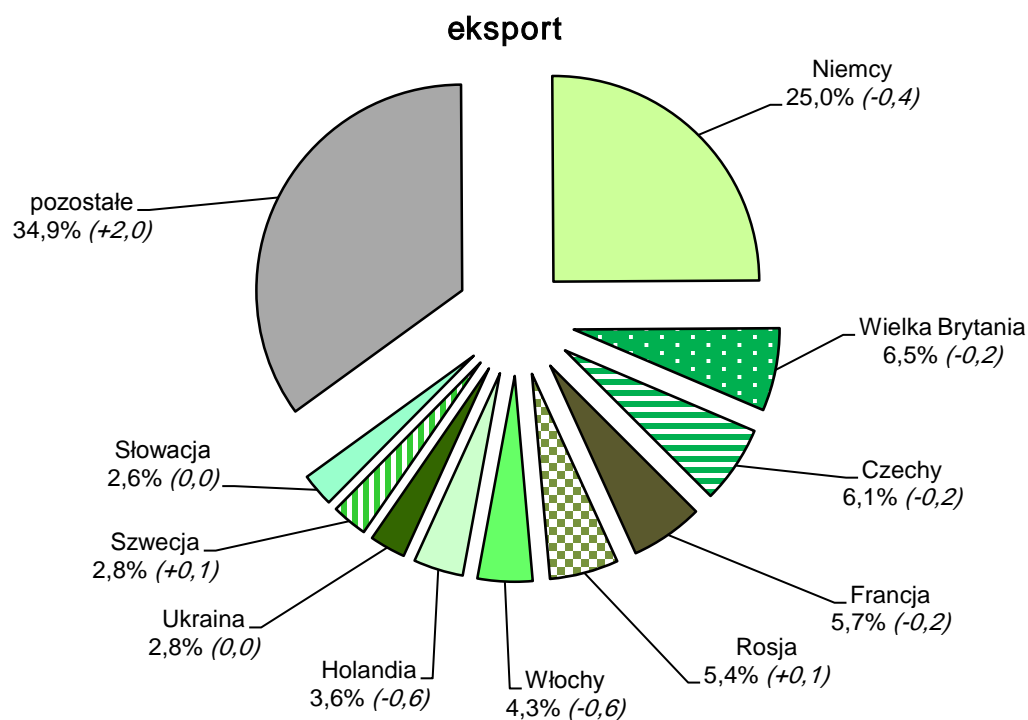

W obrotach z krajami **Unii Europejskiej** wartość eksportu wyniosła 398,0 mld zł, tj. o 2,4% więcej niż przed rokiem, natomiast import obniżył się o 1,1% do 311,4 mld zł. Dodatkowo saldo wymiany zwiększyło się z 73,9 mld zł do 86,6 mld zł. Obroty liczone w euro w eksporcie wzrosły o 3,4% do 95,2 mld EUR, a w imporcie pozostały na poziomie sprzed roku, tj. 74,5 mld EUR. Dodatkowo saldo osiągnęło wartość 20,7 mld EUR (wobec 17,5 mld EUR w okresie styczeń–październik ub. roku). Ekspert w dolarach USA był wyższy niż przed rokiem o 6,4%, a import większy o 2,8%. Dodatkowo saldo wyniosło 27,4 mld USD (w porównaniu z 22,5 mld USD przed rokiem). Ekspert do krajów Unii Europejskiej stanowił 74,7% wartości eksportu ogółem, a import z tych krajów – 57,9% wartości importu ogółem (wobec odpowiednio 76,5% i 58,0% rok wcześniej).

W porównaniu z okresem styczeń–październik ub. roku w wymianie z **Niemcami** odnotowano wzrost eksportu o 3,3% do 133,1 mld zł oraz spadek importu – o 1,2% do 115,5 mld zł. Wymiana zamknęła się dodatnim saldem w wysokości 17,6 mld zł (w analogicznym okresie ub. roku 11,9 mld zł). Ekspert wyrażony w euro wzrósł o 4,4%, natomiast import zmniejszył się o 0,2%. Dodatkowo saldo wyniosło 4,2 mld EUR (wobec 2,8 mld EUR przed rokiem). Udział Niemiec w obrotach ogółem obniżył się w eksporcie z 25,4% do 25,0%, a w imporcie – z 21,6% do 21,5%.

W wymianie z Niemcami wśród najważniejszych grup towarowych SITC odnotowano wzrost eksportu m.in. samochodów osobowych, części i akcesoriów do pojazdów mechanicznych oraz mebli, a spadek – m.in. spalinowych silników tłokowych i ich części oraz miedzi. W imporcie zwiększyła się m.in. wartość artykułów z tworzyw sztucznych, papieru i tektury, spalinowych silników tłokowych i ich części oraz części i akcesoriów do pojazdów mechanicznych, natomiast obniżyła się głównie wartość samochodów osobowych.

STRUKTURA GEOGRAFICZNA OBROTÓW HANDLU ZAGRANICZNEGO w okresie styczeń–październik 2013 r.

Wśród naszych partnerów handlowych kolejne pozycje po Niemczech zajmowały w eksporcie – W. Brytania (6,5%), Czechy (6,1%), Francja (5,7%), Rosja (5,4%), Włochy (4,3%), Holandia (3,9%), Ukraina i Szwecja (po 2,8%) oraz Słowacja (2,6%), a w imporcie – Rosja (12,4%), Chiny (9,4%), Włochy (5,2%), Francja i Holandia (po 3,8%), Czechy (3,7%), Stany Zjednoczone (2,7%), W. Brytania (2,6%) oraz Belgia (2,3%).

Obroty towarowe z krajami **Europy Środkowo-Wschodniej** w eksporcie zwiększyły się w porównaniu z okresem styczeń–październik ub. roku o 8,5% do 51,2 mld zł, natomiast w imporcie obniżyły się o 12,4% do 74,6 mld zł. Wymiana zamknęła się ujemnym saldem 23,4 mld zł (wobec minus 37,9 mld zł przed rokiem). Obroty liczone w euro w eksporcie wyniosły 12,2 mld EUR i były wyższe o 9,3%, a w imporcie – 17,9 mld EUR, tj. o 11,3% mniejsze niż przed rokiem. Ujemne saldo ukształtowało się na poziomie 5,7 mld EUR (wobec minus 8,9 mld EUR w analogicznym okresie ub. roku). Eksport w dolarach USA zwiększył się w skali roku o 11,9%, natomiast import obniżył się o 9,6%. Ujemne saldo wyniosło 7,4 mld USD (wobec minus 11,6 mld USD przed rokiem). Udział krajów Europy Środkowo-Wschodniej w eksporcie ogółem wzrósł z 9,3% w okresie styczeń–październik ub. roku do 9,6%, natomiast w imporcie – zmniejszył się z 15,7% do 13,9%.

Po dziesięciu miesiącach br. **Rosja** zajmowała, podobnie jak przed rokiem, piąte miejsce wśród naszych partnerów handlowych w eksporcie i drugie w imporcie. Eksport do Rosji w porównaniu z okresem styczeń–październik ub. roku zwiększył się o 6,7% i wyniósł 28,8 mld zł, natomiast import obniżył się o 11,2% do 66,7 mld zł. Saldo obrotów poprawiło się z minus 48,0 mld zł przed rokiem do minus 37,9 mld zł. Obroty z Rosją wyrażone w euro zwiększyły się o 7,5% w eksporcie, a w imporcie zmniejszyły się o 10,1%, w wyniku czego ujemne saldo wyniosło 9,1 mld EUR (w analogicznym okresie ub. roku minus 11,3 mld EUR). Wartość wymiany liczonej w dolarach USA wzrosła w eksporcie o 10,1%, a w imporcie zmniejszyła się o 8,4%. Ujemne saldo ukształtowało się na poziomie 12,0 mld USD (wobec minus 14,7 mld USD przed rokiem). Udział Rosji w eksporcie ogółem wzrósł z 5,3% rok wcześniej do 5,4%, natomiast w imporcie ogółem obniżył się z 13,8% do 12,4%.

W obrotach z Rosją (według grup SITC) wyższy niż przed rokiem był m.in. eksport leków, owoców i orzechów świeżych lub suszonych oraz elektrycznych i nieelektrycznych urządzeń domowych, natomiast zmniejszył się eksport m.in. preparatów perfumeryjnych, kosmetycznych i toaletowych oraz wyrobów z papieru i tektury. W imporcie odnotowano spadek wartości dostaw ropy naftowej, a spośród pozostałych towarów – m.in. propanu i butanu skroplonego oraz węgla.

W obrotach ogółem **według nomenklatury SITC** w porównaniu z okresem styczeń–październik ub. roku zwiększył się eksport we wszystkich sekcjach towarowych, natomiast w imporcie odnotowano m.in. wzrost wartości dostaw żywności i zwierząt żywych, maszyn, urządzeń i sprzętu transportowego oraz chemikaliów i produktów

pokrewnych. Najbardziej obniżył się import paliw mineralnych, smarów i materiałów pochodnych. Rosnące obroty żywnością i zwierzętami żywymi wpłynęły na wzrost znaczenia tej sekcji w wymianie towarowej z zagranicą, z kolei słaba dynamika eksportu i importu paliw mineralnych, smarów i materiałów przyczyniła się do spadku ich udziału w obrotach ogółem. W imporcie nastąpił również znaczący wzrost udziału maszyn, urządzeń i sprzętu transportowego.

Dynamika i struktura obrotów ogółem wg sekcji SITC kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	I-X 2013			I-X 2012
	w mln zł	I-X 2012=100	struktura w %	
EKSPORT	532816,2	104,9	100,0	100,0
w tym:				
Żywność i zwierzęta żywe	56746,0	109,4	10,7	10,2
Napoje i tytoń	7170,4	106,0	1,4	1,3
Surowce niejadalne z wyjątkiem paliw	13343,0	110,5	2,5	2,4
Paliwa mineralne, smary i materiały pochodne	24775,8	100,6	4,7	4,9
Oleje, tłuszcze i woski zwierzęce i roślinne	1483,7	136,0	0,3	0,2
Chemikalia i produkty pokrewne	49367,4	106,8	9,3	9,1
Towary przemysłowe sklasyfikowane głównie wg surowca	109878,3	101,3	20,6	21,4
Maszyny, urządzenia i sprzęt transportowy	200458,4	105,4	37,6	37,5
Różne wyroby przemysłowe	68214,0	105,9	12,8	12,7
IMPORT	537568,3	99,1	100,0	100,0
w tym:				
Żywność i zwierzęta żywe	38800,2	104,3	7,2	6,9
Napoje i tytoń	3338,0	101,0	0,6	0,6
Surowce niejadalne z wyjątkiem paliw	18008,8	93,6	3,4	3,5
Paliwa mineralne, smary i materiały pochodne	63264,2	90,0	11,8	13,0
Oleje, tłuszcze i woski zwierzęce i roślinne	2212,5	91,0	0,4	0,5
Chemikalia i produkty pokrewne	78195,6	102,5	14,6	14,1
Towary przemysłowe sklasyfikowane głównie wg surowca	94121,3	97,9	17,5	17,7
Maszyny, urządzenia i sprzęt transportowy	177909,4	103,1	33,1	31,8
Różne wyroby przemysłowe	48271,0	96,6	9,0	9,2

Ekspert **produktów rolno-spożywczych** był wyższy od notowanego w okresie dziesięciu miesięcy ub. roku o 10,6% i wyniósł 68356,7 mln zł (16352,3 mln EUR), natomiast import wzrósł o 2,2% do 48261,9 mln zł (11553,8 mln EUR). Obroty zamknęły się dodatnim saldem w wysokości 20094,8 mln zł (4798,5 mln EUR), większym niż przed rokiem (14578,7 mln zł, tj. 3468,5 mln EUR). W porównaniu z okresem styczeń–październik ub. roku wzrósł udział produktów rolno-spożywczych w obrotach ogółem: w eksporcie z 12,2% do 12,8%, a w imporcie z 8,7% do 9,0%.

Zwiększyła się wartość eksportu towarów rolno-spożywczych do krajów rozwiniętych – o 10,8% (w tym do krajów UE o 11,2%), do krajów rozwijających się – o 12,5% oraz do krajów Europy Środkowo-Wschodniej – o 7,6%. Import z krajów rozwiniętych wzrósł o 5,1% (w tym z krajów UE o 2,3%), natomiast z krajów rozwijających się i z krajów Europy Środkowo-Wschodniej obniżył się odpowiednio o 1,6% i o 28,3%.

Obroty towarowe produktami rolno-spożywczymi (wg CN) przedstawiały się następująco:

Wyszczególnienie	I-X 2013							
	eksport				import			
	w mln zł	w mln EUR	I-X 2012= =100	struktura w %	w mln zł	w mln EUR	I-X 2012= =100	struktura w %
Produkty rolno-spożywcze...	68356,7	16352,3	110,6	100,0	48261,9	11553,8	102,2	100,0
Przetwory spożywcze.....	30587,5	7316,7	107,9	44,8	19523,2	4672,6	101,5	40,5
Zwierzęta żywe i produkty pochodzenia zwierzęcego.....	22105,6	5289,3	109,1	32,3	14280,6	3416,6	114,8	29,6
Produkty pochodzenia roślinnego.....	13900,7	3325,1	117,5	20,3	11837,9	2837,7	93,6	24,5
Oleje i tłuszcze.....	1762,9	421,2	129,0	2,6	2620,2	626,9	89,7	5,4

Eksport **zbóż** w porównaniu z okresem styczeń–październik ub. roku zwiększył się o 60,4% i wyniósł 3009,1 tys. ton o wartości 2665,3 mln zł (636,6 mln EUR). Na rynki zagraniczne dostarczano głównie pszenicę, żyto i kukurydzę, a największym ich odbiorcą były Niemcy. Import zbóż był o 25,4% niższy niż przed rokiem i wyniósł 800,5 tys. ton o wartości 1021,9 mln zł (245,0 mln EUR), z czego ponad połowę stanowiła pszenica. Ponadto sprowadzano m.in. kukurydzę, ryż i jęczmień. Dostawy zbóż pochodziły głównie ze Słowacji, Węgier i Czech.

W strukturze **rozdysponowania importu według głównych kategorii ekonomicznych** w porównaniu z analogicznym okresem ub. roku wzrósł udział towarów przeznaczonych na cele konsumpcyjne (z 19,4% do 20,3%) oraz dóbr inwestycyjnych (z 14,8% do 15,3%). Udział towarów przeznaczonych na zużycie pośrednie obniżył się natomiast z 65,8% do 64,4%. Odnotowano spadek importu towarów przeznaczonych na zużycie pośrednie o 3,1%, przy wzroście importu towarów konsumpcyjnych o 3,6% oraz dóbr inwestycyjnych – o 2,6%.

Pieniądz

W końcu listopada br. **podaż pieniądza M3**¹⁴ wyniosła 953451,1 mln zł, tj. o 3,5% więcej niż w końcu ub. roku i o 0,2% mniej niż przed miesiącem.

Komponenty podaży pieniądza M3 oraz aktywa systemu bankowego^a kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	2012		2013			
	XI	XII	X	XI	zmiana w stosunku do	
					X 2013	XII 2012
w mln zł						
Podaż pieniądza (M3)	901845,5	921412,5	955418,7	953451,1	-1967,6	32038,7
pieniądz gotówkowy w obiegu.....	101715,3	102470,5	113174,1	113721,5	547,4	11251,0
depozyty i inne zobowiązania.....	780359,4	797866,2	821921,1	820465,3	-1455,8	22599,0
pozostałe składniki M3.....	19770,8	21075,7	20323,5	19264,4	-1059,1	-1811,4
Aktywa zagraniczne netto	174716,3	169184,6	150517,3	151353,4	836,1	-17831,3
Aktywa krajowe netto	727129,2	752227,9	804901,4	802097,8	-2803,6	49869,9
należności	901975,0	901117,0	930578,7	936401,5	5822,8	35284,5
zadłużenie netto instytucji rządowych szczebla centralnego....	83523,0	108380,1	126205,0	122768,2	-3436,8	14388,1
saldo pozostałych pozycji netto.....	-258368,8	-257269,2	-251882,3	-257071,9	-5189,6	197,3

^a Stan w końcu okresu.

Zasoby pieniądza gotówkowego w obiegu (poza kasami banków) w końcu listopada br. wyniosły 113721,5 mln zł i zwiększyły się w porównaniu z końcem ub. roku o 11,0%, a w stosunku do października br. – o 0,5%.

Depozyty i inne zobowiązania, stanowiące główną pozycję w strukturze podaży pieniądza (M3), w końcu listopada br. wyniosły 820465,3 mln zł i wzrosły o 2,8% w stosunku do końca ub. roku. Zwiększyły się depozyty i inne zobowiązania wobec instytucji samorządowych – o 12,7%, instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych – o 7,9%, wobec gospodarstw domowych – o 3,6% oraz przedsiębiorstw – o 2,9%. Obniżył się natomiast stan depozytów i innych zobowiązań wobec niemonetarnych instytucji finansowych – o 10,5% oraz funduszy ubezpieczeń społecznych – o 8,8%.

W stosunku do poprzedniego miesiąca depozyty i inne zobowiązania zmniejszyły się o 0,2%, w tym wobec funduszy ubezpieczeń społecznych – o 8,7%, niemonetarnych instytucji finansowych – o 7,8%, instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych – o 0,3%. Zwiększył się natomiast stan depozytów i innych zobowiązań wobec instytucji samorządowych o 1,0% oraz gospodarstw domowych i przedsiębiorstw – po 0,3%.

¹⁴ Opracowano na podstawie danych NBP.

Pozostałe składniki M3 na koniec listopada br. wyniosły 19264,4 mln zł. Wartość tej pozycji zmniejszyła się w stosunku do końca ub. roku o (8,6%) oraz w porównaniu ze stanem na koniec października br. – o 5,2%.

Kolejnym czynnikiem wpływającym na stan zasobów pieniądza były **aktywa zagraniczne netto**, które w końcu listopada br. wyniosły 151353,4 mln zł. Ich wartość w stosunku do końca ub. roku zmniejszyła się o 10,5%, a w porównaniu z końcem października br. wzrosła o 0,6%.

Aktywa krajowe netto na koniec listopada br. wyniosły 802097,8 mln zł i były wyższe o 6,6% w stosunku do końca ub. roku, a w porównaniu ze stanem na koniec października br. zmniejszyły się o 0,3%.

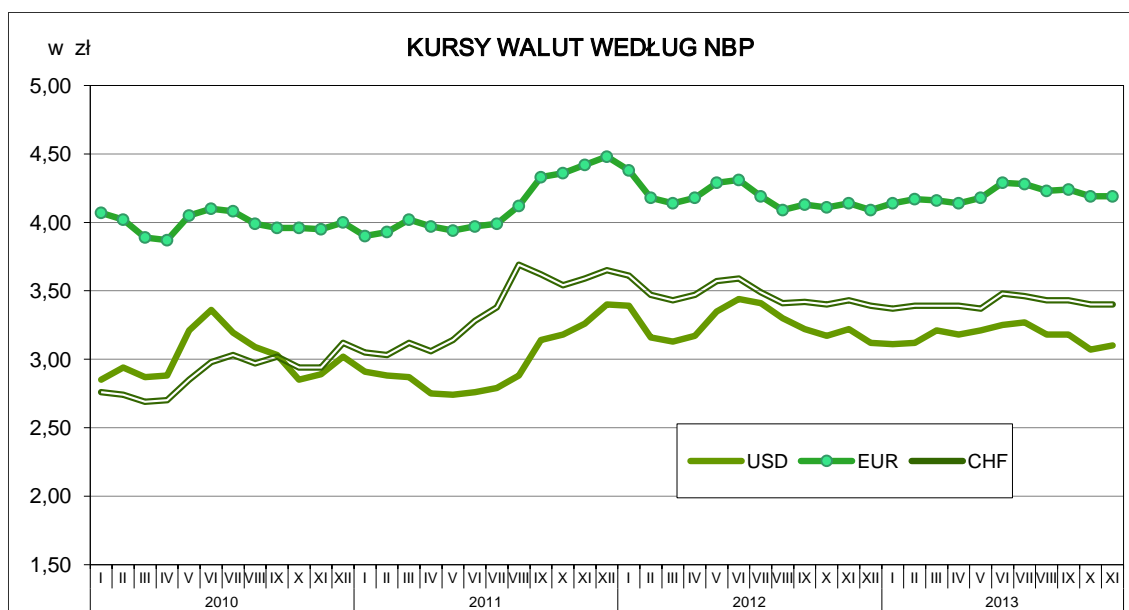
Należności, stanowiące największą pozycję w strukturze aktywów krajowych netto, na koniec listopada br. ukształtowały się na poziomie 936401,5 mln zł i wzrosły w porównaniu z końcem ub. roku o 3,9%. Zwiększyły się należności od niemonetarnych instytucji finansowych – o 16,6%, instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych – o 8,0%, od gospodarstw domowych – o 4,6% oraz przedsiębiorstw – o 2,3%. Zmniejszyły się natomiast należności od instytucji samorządowych o 2,7%. W listopadzie br. nie odnotowano należności od funduszy ubezpieczeń społecznych (wobec 840,2 mln w końcu ub. roku).

W stosunku do końca października br. należności zwiększyły się o 0,6%, w tym od instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych – o 1,1%, przedsiębiorstw – o 0,8%, niemonetarnych instytucji finansowych – o 0,7%, gospodarstw domowych – o 0,6% oraz nieznacznie od instytucji samorządowych – o 0,1%.

Zadłużenie netto instytucji rządowych szczebla centralnego wyniosło na koniec listopada br. 122768,2 mln zł. Zadłużenie to zwiększyło się o 13,3% w porównaniu z końcem ub. roku, a w stosunku do stanu na koniec października br. zmniejszyło się o 2,7%.

Czynnikiem obniżającym stan zasobów pieniądza było ujemne **saldo pozostałych pozycji netto** w kwocie 257071,9 mln zł, które poprawiło się w relacji do stanu na koniec ubiegłego roku o 197,3 mln zł, a w stosunku do miesiąca poprzedniego pogłębiło się o 5189,6 mln zł.

Podstawowe stopy procentowe Narodowego Banku Polskiego w listopadzie br. nie uległy zmianie w stosunku do obowiązujących od 4 lipca br. i wyniosły odpowiednio: stopa lombardowa – 4,00%, stopa redyskonta weksli – 2,75%, stopa referencyjna – 2,50%, stopa depozytowa – 1,00%.

Średni miesięczny **kurs dolara amerykańskiego** w Narodowym Banku Polskim wyniósł w listopadzie br. 309,98 zł/100 USD i obniżył się w stosunku do notowanego w analogicznym miesiącu ub. roku o 3,8%, natomiast w porównaniu ze średnim kursem z grudnia ub. roku był niższy o 0,7%. W stosunku do października br. kurs dolara wzrósł o 1,0%.

Średni miesięczny **kurs euro** w Narodowym Banku Polskim w listopadzie br. ukształtował się na poziomie 418,82 zł/100 EUR i zwiększył się wobec analogicznego miesiąca ub. roku o 1,3% oraz w porównaniu ze średnim kursem z grudnia ub. roku – o 2,3%. W porównaniu z październikiem br. kurs był niższy o 0,1%.

Średni miesięczny **kurs franka szwajcarskiego** w Narodowym Banku Polskim w listopadzie br. wyniósł 339,96/100 CHF, tj. obniżył się o 0,9% wobec notowanego przed rokiem. W porównaniu z grudniem ub. roku kurs franka szwajcarskiego był wyższy o 0,4%, a w stosunku do października br. – niższy o 0,1%.

Budżet państwa

W okresie styczeń–listopad br. **dochody** budżetu państwa¹⁵ wyniosły 255836,8 mln zł (tj. 92,8% kwoty założonej w ustawie budżetowej¹⁶ na 2013 r.), a **wydatki** 294378,1 mln zł (odpowiednio 89,9%). **Deficyt** ukształtował się na poziomie 38541,3 mln zł, co stanowiło 74,7% planu.

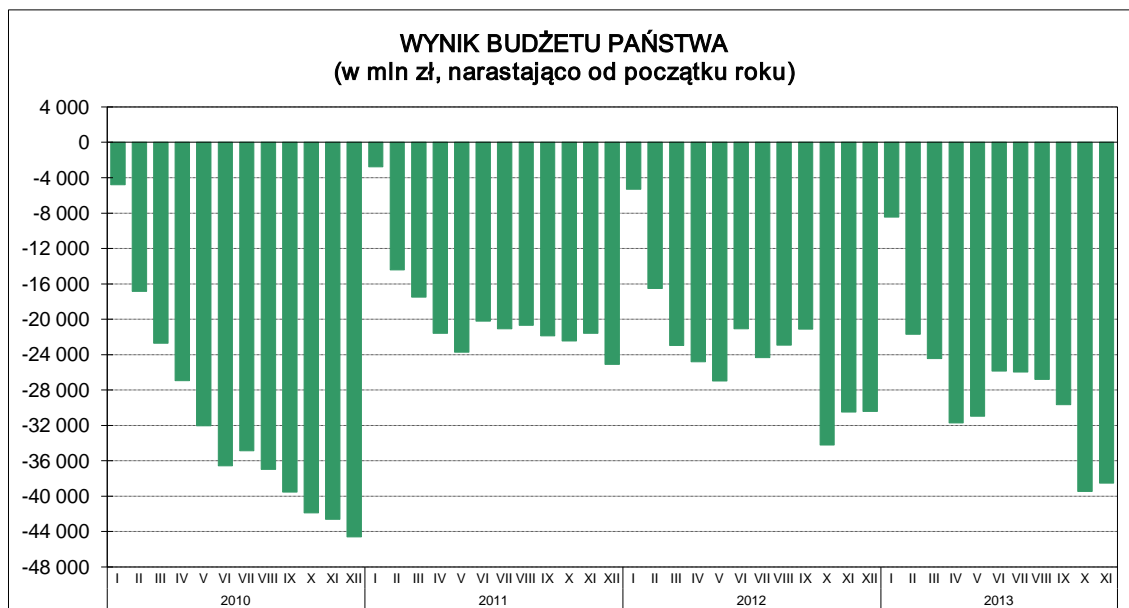
Dochody i wydatki budżetu państwa kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	Ustawa budżetowa na 2013 r.	I–XI 2013		
		wykonanie	realizacja ustawy budżetowej	struktura
		w mln zł		w %
Dochody ogółem	275729,4	255836,8	92,8	100,0
Dochody podatkowe	239150,2	221426,7	92,6	86,5
w tym:				
podatki pośrednie	174050,0	161354,5	92,7	63,1
w tym podatek akcyzowy	59800,0	54999,4	92,0	21,5
podatek dochodowy od osób prawnych	22000,0	21085,1	95,8	8,2
podatek dochodowy od osób fizycznych	40900,0	37202,3	91,0	14,5
Dochody niepodatkowe	34978,7	33298,6	95,2	13,0
w tym wpływy z cła	2001,0	1855,9	92,7	0,7
Środki z Unii Europejskiej i z innych źródeł niepodlegające zwrotowi	1600,5	1111,5	69,4	0,4
Wspólna Polityka Rolna i Rybacka	192,5	162,2	84,3	0,1
fundusze strukturalne i inne	1408,0	949,3	67,4	0,4
Wydatki ogółem	327294,4	294378,1	89,9	100,0
w tym:				
Obsługa długu krajowego	32371,7	31212,0	96,4	10,6
Obsługa zadłużenia zagranicznego	10333,2	10027,5	97,0	3,4
Rozliczenia z budżetem ogólnym UE z tytułu środków własnych	18179,9	16950,5	93,2	5,8
Dotacje dla:				
Funduszu Emerytalno-Rentowego	15864,2	14343,6	90,4	4,9
Funduszu Ubezpieczeń Społecznych	37113,9	33887,6	91,3	11,5
Subwencje ogólne dla jednostek samorządu terytorialnego	51259,5	50160,1	97,9	17,0
Deficyt (-) / Nadwyżka (+)	-51565,0	-38541,3	74,7	x
Finansowanie deficytu ^a				
źródła krajowe	19581,8	19305,4	98,6	x
źródła zagraniczne	25828,7	15235,9	59,0	x

^a Obejmuje finansowanie deficytu budżetu państwa i budżetu środków europejskich.

¹⁵ Opracowano na podstawie informacji Ministerstwa Finansów: „Szacunkowe dane o wykonaniu budżetu państwa za okres styczeń–listopad 2013 r.”

¹⁶ Informacje dotyczące wykonania budżetu państwa za okres styczeń–listopad br. zaprezentowano zgodnie z nowelizacją ustawy budżetowej na 2013 r., która weszła w życie z dniem 14 października 2013 r. (Dz. U. 2013 poz. 1212).

Dochody zrealizowane w okresie styczeń–listopad br. były mniejsze niż w analogicznym okresie ub. roku o 2,7%, a realizacja ustawy budżetowej była wyższa o 3,3 p.proc. Wpływy z **podatków pośrednich** wyniosły 161354,5 mln zł (tj. o 3,7% mniej niż w okresie styczeń–listopad ub. roku), w tym z podatku akcyzowego 54999,4 mln zł (odpowiednio o 0,3% mniej). Ich udział w łącznej kwocie dochodów wyniósł odpowiednio 63,1% i 21,5%.

Wpływy z **podatku dochodowego** od osób prawnych ukształtowały się na poziomie 21085,1 mln zł (o 8,0% mniej niż przed rokiem), a od osób fizycznych – 37202,3 mln zł (o 3,9% więcej niż przed rokiem). Ich udział w dochodach ogółem wyniósł odpowiednio 8,2% i 14,5%. Wykonanie dochodów budżetu państwa z tytułu napływu środków z Unii Europejskiej i z innych źródeł niepodlegających zwrotowi stanowiło 69,4% planu (wobec 69,3% w analogicznym okresie ub. roku).

Wydatki poniesione w okresie styczeń–listopad br. były o 0,3% większe niż przed rokiem, a realizacja ustawy budżetowej w ich zakresie była wyższa o 0,7 p.proc. Wypłaty subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego zwiększyły się o 1,3% i wyniosły 50160,1 mln zł, tj. 17,0% wydatków ogółem. Wydatki na obsługę długu krajowego i zagranicznego stanowiły 14,0% wydatków ogółem (przed rokiem 14,2%). Wypłacone do końca listopada br. dotacje dla Funduszu Emerytalno-Rentowego wyniosły 14343,6 mln zł (o 2,4% więcej niż w analogicznym okresie ub. roku), a dla Funduszu Ubezpieczeń Społecznych – 33887,6 mln zł (odpowiednio o 10,4% mniej), co stanowiło stosownie 4,9% i 11,5% wydatków ogółem.

Wydatki bieżące jednostek budżetowych kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	I-X 2013			I-X 2012
	wykonanie w mln zł	realizacja ustawy budżetowej	struktura	
		w %		
Ogółem wydatki bieżące jednostek budżetowych	45594,9	75,7	100,0	100,0
w tym:				
transport i łączność	2093,5	66,4	4,6	4,5
nauka	181,6	83,3	0,4	0,3
oświata i wychowanie	1272,7	80,0	2,8	2,8
szkolnictwo wyższe	21,1	72,8	0,0	0,1
kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	162,3	72,3	0,4	0,4
ochrona zdrowia	1993,0	70,1	4,4	4,5
pomoc społeczna i pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	206,1	77,7	0,5	0,5
administracja publiczna	8524,9	80,0	18,7	18,8
urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontrolni i ochrony prawa oraz sądownictwa	1423,4	78,9	3,1	3,1
wymiar sprawiedliwości	7807,2	81,0	17,1	16,9
bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa ...	8363,7	79,9	18,3	18,5
obrona narodowa	9595,5	73,5	21,0	21,0

W okresie styczeń–październik br. **wydatki bieżące jednostek budżetowych** były o 2,7% wyższe niż przed rokiem, a ich udział w ogólnej kwocie wydatków budżetu państwa wyniósł 16,8% (wobec 16,3% w analogicznym okresie ub. roku).

*

*

*

Wyniki finansowe ubezpieczycieli

Wyniki finansowe zakładów ubezpieczeń¹⁷ ogółem w okresie trzech kwartałów br. były lepsze niż przed rokiem, na co wpłynął głębszy spadek kosztów ogółem niż przychodów ogółem. Poprawiły się wyniki uzyskane przez zakłady ubezpieczeń majątkowych, przy pogorszeniu wyników zakładów ubezpieczeń na życie.

Przychody i koszty zakładów ubezpieczeń ogółem kształtowały się następująco:

Wyszczególnienie	Ogółem			Dział I ^a			Dział II ^b		
	I-IX 2012	I-IX 2013		I-IX 2012	I-IX 2013		I-IX 2012	I-IX 2013	
	mln zł		I-IX 2012= =100	mln zł		I-IX 2012= =100	mln zł		I-IX 2012= =100
Przychody ogółem.....	54016,2	51084,2	94,6	33657,3	28422,9	84,4	20358,9	22661,3	111,3
w tym:									
Składki przypisane									
brutto.....	46945,9	43318,0	92,3	27187,4	23234,1	85,5	19 758,5	20083,9	101,6
Przychody z lokat.....	10370,9	11393,9	109,9	6948,9	5617,8	80,8	3422,0	5776,1	168,8
Koszty ogółem	48498,0	42925,7	88,5	31052,8	26097,1	84,0	17445,2	16828,6	96,5
w tym:									
Odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto.....	29249,8	28104,2	96,1	18703,0	17846,6	95,4	10546,8	10257,6	97,3
Zmiany stanu innych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych..	5127,7	1064,8	20,8	5109,4	1037,3	20,3	18,3	27,5	150,1
Koszty działalności ubezpieczeniowej	9778,6	9316,0	95,3	4653,6	4272,3	91,8	5125,0	5043,7	98,4
Koszty działalności lokacyjnej.....	2409,0	3226,4	133,9	1955,2	2638,6	135,0	453,8	587,8	129,5
Obciążenie wyniku finansowego.....	987,0	956,5	96,9	570,1	505,8	88,7	416,9	450,7	108,1
Wynik finansowy netto	5518,2	8158,5	147,8	2604,5	2325,8	89,3	2913,7	5832,7	200,2
Wynik techniczny	3428,3	3735,3	109,0	2716,6	2327,1	85,7	711,7	1408,2	197,9

a Ubezpieczenia na życie. b Pozostałe ubezpieczenia osobowe oraz ubezpieczenia majątkowe.

¹⁷ Opracowano na podstawie danych Komisji Nadzoru Finansowego przekazanych w dniu 9 grudnia 2013 r.

Przychody ogółem zakładów ubezpieczeń były w okresie trzech kwartałów br. niższe niż przed rokiem o 5,4%, na co wpłynął spadek wartości składki przypisanej brutto (o 7,7% do 43,3 mld zł). Składka działu I (ubezpieczenia na życie) stanowiła 23,2 mld zł i była niższa niż przed rokiem o 14,5%, natomiast w dziale II (pozostałe ubezpieczenia osobowe oraz ubezpieczenia majątkowe) wyniosła 20,1 mld zł, tj. była wyższa o 1,6%. **Przychody z działalności lokacyjnej** zakładów ubezpieczeń ogółem były o 9,9% wyższe niż przed rokiem i wyniosły 11,4 mld zł. **Koszty ogółem** wyniosły 42,9 mld zł i były niższe niż w okresie trzech kwartałów ub. roku o 11,5% (w dziale I spadek wyniósł 16,0%, a w dziale II – 3,5%). **Odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto** ogółem w okresie trzech kwartałów br. wyniosły 28,1 mld zł i były niższe niż przed rokiem o 3,9% (w dziale I spadły o 4,6% do 17,8 mld zł, a w dziale II o 2,7% do 10,3 mld zł). **Koszty działalności lokacyjnej** zwiększyły się o jedną trzecią i ukształtowały się na poziomie 3,2 mld zł (w dziale I – 2,6 mld zł, a w dziale II – 0,6 mld zł).

Łączny **wynik finansowy netto** zakładów ubezpieczeń wyniósł ponad 8,1 mld zł, tj. był wyższy o 47,8% niż w analogicznym okresie ub. roku. Towarzystwa ubezpieczeń w dziale I wypracowały wynik w wysokości 2,3 mld zł, tj. o 10,7% mniejszy niż przed rokiem, natomiast w dziale II wynik był dwukrotnie wyższy niż w ub. roku i wyniósł 5,8 mld zł.

Wynik techniczny (w ujęciu zagregowanym) ukształtował się na poziomie 3,7 mld zł tj. o 9,0% wyższym niż w okresie trzech kwartałów ub. roku. Wynik w ubezpieczeniach na życie obniżył się o 14,3% w skali roku i wyniósł 2,3 mld zł, a w pozostałych ubezpieczeniach osobowych oraz majątkowych wzrósł z 0,7 mld zł do 1,4 mld zł.

Składki przypisane brutto oraz odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto w podziale na wybrane rodzaje ubezpieczeń:

Wyszczególnienie	Składki przypisane brutto			Odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto		
	I-IX 2012	I-IX 2013		I-IX 2012	I-IX 2013	
	mln zł	I-IX 2012=100		mln zł	I-IX 2012=100	
DZIAŁ I						
Ogółem z działalności bezpośredniej	27165,8	23216,4	85,5	18693,9	17840,1	95,4
Ubezpieczenia na życie	14632,5	10049,5	68,7	12486,0	10948,4	87,7
Ubezpieczenia posagowe, zaopatrzenia dzieci.....	86,2	84,2	97,7	88,8	87,7	98,8
Ubezpieczenia na życie, związane z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym.....	8889,3	9437,4	106,2	4793,5	5432,7	113,3
Ubezpieczenia rentowe	75,2	78,5	104,4	51,9	54,2	104,4
Ubezpieczenia wypadkowe i chorobowe	3482,6	3566,8	102,4	1273,7	1317,1	103,4
DZIAŁ II						
Ogółem z działalności bezpośredniej	19268,4	19557,4	101,5	10344,0	10043,1	97,1
w tym:						
Ubezpieczenia wypadkowe.....	995,5	995,4	100,0	236,0	219,1	92,8
Ubezpieczenia chorobowe.....	355,9	451,4	126,8	127,2	122,3	96,2
Ubezpieczenia casco pojazdów lądowych.....	4218,7	3943,3	93,5	2579,6	2617,0	101,5
Ubezpieczenia szkód spowodowanych żywnościami.....	2267,9	2478,6	109,3	852,6	1061,4	124,5
w tym obowiązkowe budynków w gospodarstwach rolnych.....	343,5	355,3	103,4	120,8	118,9	98,4
Ubezpieczenia pozostałych szkód rzeczowych.....	1512,3	1732,5	114,6	1150,7	573,3	49,8
Ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej wynikającej z posiadania pojazdów lądowych.....	6730,8	6375,2	94,7	4045,0	4073,1	100,7
w tym obowiązkowe OC posiadaczy pojazdów mechanicznych	6584,1	6217,4	94,4	3929,1	3910,5	99,5
Ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej ogólnej.....	1360,2	1452,2	106,8	451,6	462,2	102,3

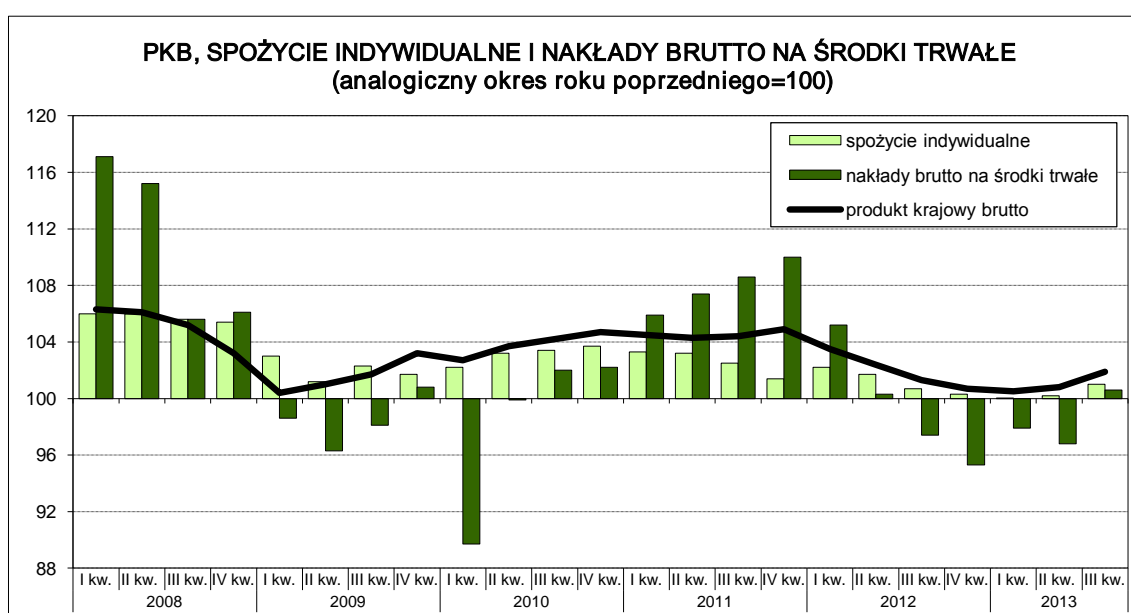
Składka przypisana brutto z działalności bezpośredniej w okresie trzech kwartałów br. wyniosła w ubezpieczeniach na życie 23,2 mld zł (o 14,5% mniej niż przed rokiem), a w pozostałych ubezpieczeniach osobowych i majątkowych 19,6 mld zł (wzrost o 1,5%).

W strukturze składki przypisanej brutto z działalności bezpośredniej ogółem składka zakładów działu I stanowiła 54,3%, a zakładów działu II – 45,7%. Dominującą pozycję w strukturze działu I pod względem wartości zebranej składki brutto, podobnie jak w analogicznym okresie ub. roku, stanowiły ubezpieczenia na życie (które wyniosły 10,0 mld zł, tj. 43,3% wartości składek przypisanych brutto tego działu) oraz ubezpieczenia na życie związane z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym – 9,4 mld zł, tj. 40,7%. W dziale II największą pozycję (52,8% składek) stanowiły składki brutto zebrane z tytułu polis komunikacyjnych, które były o 5,8% niższe niż w okresie trzech kwartałów ub. roku i wyniosły 10,3 mld zł. Udział ubezpieczeń casco pojazdów lądowych w składkach przypisanych brutto działu II wyniósł 20,2%, a ubezpieczeń odpowiedzialności cywilnej wynikających z posiadania pojazdów lądowych 32,6%. Wartość ich była niższa niż przed rokiem odpowiednio o 6,5% i 5,3%.

Wartość odszkodowań i świadczeń wypłaconych brutto z działalności bezpośredniej zmniejszyła się w porównaniu z okresem trzech kwartałów ub. roku w ubezpieczeniach na życie o 4,6% do 17,8 mld zł, a w pozostałych ubezpieczeniach osobowych i majątkowych o 2,9% do 10,0 mld zł.

Produkt krajowy brutto

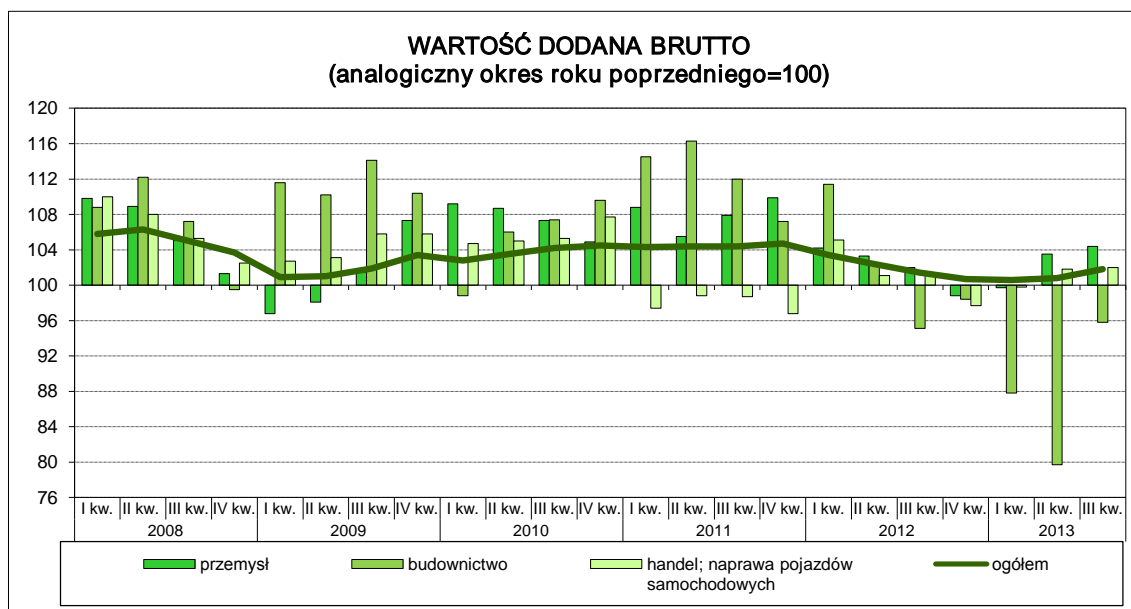
Według wstępnych danych, tempo wzrostu **produktu krajowego brutto** (w cenach stałych średniorocznych roku poprzedniego) w III kwartale br. było szybsze niż w czterech poprzednich okresach i wyniosło 1,9% w skali roku (wobec wzrostu o 0,8% w II kwartale br.). Po wyeliminowaniu wpływu czynników o charakterze sezonowym, produkt krajowy brutto zwiększył się w skali roku o 1,7% i o 0,6% w porównaniu z poprzednim kwartałem.

Na wzrost gospodarczy w III kwartale br. pozytywnie, choć słabiej niż w poprzednim okresie, oddziaływał popyt zagraniczny (1,4 p.proc.). Po raz pierwszy od I kwartału ub. roku odnotowano również dodatni wpływ popytu krajowego (0,5 p.proc.). Wpływ spożycia ogółem, podobnie jak w poprzednim kwartale, wyniósł 0,9 p.proc. (w tym spożycia indywidualnego 0,6 p.proc., a spożycia publicznego – 0,3 p.proc.). Osłabł negatywny wpływ akumulacji – do minus 0,4 p.proc. (przy negatywnym wpływie zapasów – minus 0,5 p.proc. oraz nieznacznie pozytywnym oddziaływaniu popytu inwestycyjnego – 0,1 p.proc.).

Popyt krajowy, po pięciu kwartałach spadku, w okresie lipiec–wrzesień br. był większy niż przed rokiem o 0,5% (wobec spadku o 1,7% w II kwartale br.). Spożycie ogółem wzrosło o 1,2%, w tym spożycie indywidualne zwiększyło się o 1,0%, a publiczne o 1,7%. Mniejszy niż w poprzednich okresach był spadek akumulacji brutto (2,4%, wobec 13,6% w II kwartale br.). Po raz pierwszy od II kwartału ub. roku zwiększyły się nakłady brutto na środki trwałe – o 0,6%. **Stopa inwestycji** w III kwartale br. była niższa niż przed rokiem i wyniosła 17,8%.

Eksport w III kwartale br. był wyższy niż przed rokiem o 6,4% (w II kwartale br. notowano wzrost o 3,2%). **Import**, po spadku obserwowanym od II kwartału ub. roku, w III kwartale br. był wyższy niż w analogicznym okresie ub. roku o 3,4%.

Wartość dodana brutto w gospodarce narodowej w III kwartale br. zwiększyła się w skali roku o 1,8%. Największy wzrost wartości dodanej brutto odnotowano w przemyśle (4,4%), działalności finansowej i ubezpieczeniowej (3,6%), informacji i komunikacji oraz obsłudze rynku nieruchomości (po 2,4%), przy czym wzrost w dwóch ostatnich sekcjach był wolniejszy niż w II kwartale br. Nieznacznie szybciej niż w poprzednim okresie rosła wartość dodana brutto w transporcie i gospodarce magazynowej (2,3%) oraz w handlu, naprawie pojazdów samochodowych (2,0%). Znacznie zmniejszyła się skala spadku wartości dodanej brutto w budownictwie (do 4,2%).

Produkt krajowy brutto niewyrównany sezonowo (ceny bieżące)

Wyszczególnienie	2011		2011				2012				2013		
	w mln zł		I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III
			kwartaly - w mln zł										
Spożycie	1 208 638,6	1 264 736,2	303 466,0	297 910,8	300 268,5	306 993,3	320 374,2	314 873,6	313 104,1	316 384,3	322 968,5	319 563,3	320 128,7
w tym:													
indywidualne.....	921 560,3	967 380,2	233 643,9	228 861,5	233 154,4	225 900,5	248 933,9	242 611,7	243 018,0	232 816,6	250 518,4	243 704,7	248 034,3
publiczne.....	274 758,0	284 374,0	66 839,0	65 811,0	63 906,0	78 202,0	68 281,0	68 846,0	66 697,0	80 550,0	69 206,0	72 368,3	68 613,3
Akumulacja brutto	337 076,2	325 688,5	47 636,5	76 518,5	80 404,5	132 516,7	52 621,7	72 969,1	75 944,7	124 153,0	48 587,7	62 000,0	73 205,1
w tym nakłady brutto na													
środki trwałe	308 692,5	305 406,3	42 270,6	67 067,6	73 676,4	125 677,9	45 679,0	68 942,7	72 386,9	118 397,7	44 045,5	65 602,9	71 821,9
Eksport.....	688 738,1	744 748,2	158 737,7	168 663,1	175 951,6	185 385,7	180 550,9	186 312,2	187 424,1	190 461,0	182 607,4	193 763,3	200 986,4
Import.....	706 325,7	739 947,5	160 981,3	173 342,5	179 544,8	192 457,1	183 457,4	184 911,0	182 748,2	188 830,9	176 239,0	179 669,8	190 009,8
Popyt krajowy.....	1 545 714,8	1 590 424,7	351 102,5	374 429,3	380 673,0	439 510,0	372 995,9	387 842,7	389 048,8	440 537,3	371 556,2	381 563,3	393 333,8
Produkt krajowy brutto	1 528 127,2	1 595 225,4	348 858,9	369 749,9	377 079,8	432 438,6	370 089,4	389 243,9	393 724,7	442 167,4	377 924,6	395 656,8	404 310,4
Wartość dodana brutto	1 342 385,7	1 412 908,9	309 079,0	323 633,0	327 980,6	381 693,1	329 775,3	344 247,2	346 639,3	392 247,1	340 919,1	349 601,7	356 142,3
w tym:													
przemysł.....	332 498,5	348 121,4	80 658,8	71 682,2	73 321,6	106 835,9	88 482,7	76 401,9	78 426,0	104 810,8	91 080,6	78 494,8	80 147,9
budownictwo.....	110 539,4	110 620,5	16 496,5	28 643,1	31 524,1	33 875,7	16 969,3	29 914,7	30 256,3	33 480,2	14 906,7	23 472,3	28 243,3
handel; naprawa pojazdów samochodowych.....	251 190,7	268 591,7	61 613,0	60 733,0	64 037,7	64 807,0	67 818,4	64 971,9	68 984,5	66 816,9	69 289,0	67 055,8	71 853,4
transport i gospodarka magazynowa.....	76 199,4	86 821,1	15 157,4	17 133,0	21 415,3	22 493,7	15 943,8	19 968,5	25 597,7	25 311,1	18 047,3	21 780,9	28 027,3
zakwaterowanie i gastronomia.....	16 260,5	16 917,1	2 817,5	3 745,4	4 823,4	4 874,2	2 923,6	3 835,4	5 062,1	5 096,0	3 085,5	4 034,9	5 217,4
informacja i komunikacja . działalność finansowa i ubezpieczeniowa.....	49 537,6	51 912,0	10 884,6	13 002,8	11 838,2	13 812,0	11 789,1	13 781,4	12 405,0	13 936,5	11 508,3	13 297,5	11 662,0
obsługa rynku nieruchomości.....	59 314,2	63 558,2	14 349,1	17 340,1	16 312,5	11 312,5	15 463,0	17 917,6	15 663,1	14 514,5	16 196,0	17 081,0	16 556,0
działalność profesjonalna, naukowa i techniczna; administrowanie i działalność wspierająca.....	75 322,1	81 297,6	17 922,0	19 367,4	19 011,6	19 021,1	18 891,4	21 235,6	20 711,5	20 459,1	19 887,6	22 446,6	21 896,5
administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne; edukacja; opieka zdrowotna i pomoc społeczna	93 058,2	98 623,9	21 265,1	26 226,6	22 209,4	23 357,1	21 951,1	28 281,2	23 901,6	24 490,0	23 240,2	29 865,2	25 155,1
	183 711,8	188 277,9	49 024,0	40 982,5	42 570,5	51 134,8	50 006,4	42 332,8	43 842,1	52 096,6	53 362,6	45 571,4	45 546,0

Dynamika realna produktu krajowego brutto niewyrównanego sezonowo^a

Wyszczególnienie	2011		2011				2012				2013		
	rok poprzedni=100		I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III
	kwartały – analogiczny okres roku poprzedniego=100												
Spożycie	101,6	101,0	102,8	102,0	100,7	100,9	101,4	101,4	100,8	100,4	100,0	101,1	101,2
w tym:													
indywidualne	102,6	101,2	103,3	103,2	102,5	101,4	102,2	101,7	100,7	100,3	100,0	100,2	101,0
publiczne	98,3	100,2	101,1	98,1	94,6	99,4	98,6	100,4	101,2	100,6	99,9	104,3	101,7
Akumulacja brutto	111,2	95,8	113,3	113,6	112,2	108,5	107,8	93,1	93,5	94,5	94,1	86,4	97,6
w tym nakłady brutto na środki trwałe	108,5	98,3	105,9	107,4	108,6	110,0	105,2	100,3	97,4	95,3	97,9	96,8	100,6
Eksport	107,7	103,9	111,2	105,9	108,9	105,2	105,4	104,2	102,1	103,9	101,3	103,2	106,4
Import	105,5	99,3	110,4	105,8	105,6	100,8	102,7	98,4	97,8	98,6	98,4	98,1	103,4
Popyt krajowy	103,6	99,9	104,1	104,3	103,0	103,1	102,3	99,7	99,3	98,6	99,1	98,3	100,5
Produkt krajowy brutto	104,5	101,9	104,5	104,3	104,4	104,9	103,5	102,4	101,3	100,7	100,5	100,8	101,9
Wartość dodana brutto	104,5	101,9	104,3	104,4	104,4	104,7	103,4	102,4	101,4	100,7	100,6	100,8	101,8
w tym:													
przemysł	108,2	101,8	108,8	105,5	107,9	109,9	104,2	103,3	102,0	98,8	99,7	103,5	104,4
budownictwo	111,8	100,3	114,5	116,3	112,0	107,2	111,4	102,5	95,1	98,4	87,8	79,7	95,8
handel; naprawa pojazdów samochodowych	97,9	101,2	97,4	98,8	98,7	96,8	105,1	101,1	101,3	97,7	99,8	101,8	102,0
transport i gospodarka magazynowa	112,0	107,9	115,3	108,3	110,3	114,4	106,5	110,8	109,6	104,8	104,9	102,2	102,3
zakwaterowanie i gastronomia	106,9	101,5	105,4	104,4	108,1	108,8	101,4	102,0	101,7	100,9	101,9	102,1	101,4
informacja i komunikacja	106,4	110,0	103,8	102,8	108,4	110,2	108,4	111,6	110,4	109,3	103,7	105,9	102,4
działalność finansowa i ubezpieczeniowa	103,9	102,6	121,2	135,1	90,9	74,8	99,5	100,2	95,7	119,7	107,6	101,7	103,6
obsługa rynku nieruchomości	103,2	102,2	102,0	101,4	104,5	105,0	102,8	102,4	102,0	101,5	103,2	103,6	102,4
działalność profesjonalna, naukowa i techniczna; administrowanie													
i działalność wspierająca	106,0	103,1	103,8	103,9	107,0	109,6	103,4	103,3	103,1	102,8	100,8	103,3	102,5
administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe													
zabezpieczenia społeczne; edukacja; opieka zdrowotna i pomoc społeczna	100,9	100,1	99,1	99,0	102,0	103,6	99,1	99,9	100,7	100,9	102,3	103,6	101,0

^a Ceny stałe średnioroczne roku poprzedniego.

Dynamika realna produktu krajowego brutto wyrównanego sezonowo^α

Wyszczególnienie	2011				2012				2013			
	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	
	kwartały – okres poprzedni=100											
Spożycie	100,3	100,4	100,1	100,3	100,5	99,9	100,2	100,2	100,1	100,5	100,2	100,2
w tym:												
indywidualne	100,7	100,6	100,5	100,2	100,2	100,3	99,9	100,2	100,2	100,1	100,2	100,2
publiczne	100,1	96,4	100,0	100,8	100,1	99,7	100,9	100,4	100,6	101,1	100,4	100,4
Akumulacja brutto	101,4	105,5	100,0	98,6	99,5	97,3	96,2	99,7	99,2	97,5	102,5	102,5
w tym nakłady brutto na środki trwałe	103,4	102,4	101,5	100,7	97,5	99,5	98,5	99,5	100,5	99,5	100,6	100,6
Eksport	105,1	99,9	101,5	100,5	100,4	102,0	100,5	100,4	101,6	101,0	102,5	102,5
Import	102,6	100,3	99,6	99,3	98,8	101,4	98,3	100,1	103,3	96,4	103,2	103,2
Popyt krajowy	100,4	101,7	100,1	100,6	99,7	99,7	99,3	99,8	100,2	99,7	100,6	100,6
Produkt krajowy brutto	101,2	101,4	100,8	101,0	100,4	100,0	100,2	100,2	100,3	100,5	100,6	100,6
Wartość dodana brutto	101,2	101,7	101,2	100,9	100,0	100,2	100,4	100,2	100,2	100,6	100,8	100,8
w tym:												
przemysł	102,2	103,9	100,0	102,7	100,5	97,5	101,3	100,6	100,6	102,5	101,2	101,2
budownictwo	102,1	103,6	103,4	98,8	102,1	100,3	93,5	98,7	96,2	97,1	102,3	102,3
handel; naprawa pojazdów samochodowych	91,5	102,7	100,9	101,1	99,9	99,1	100,5	99,3	100,9	101,2	101,2	101,2
transport i gospodarka magazynowa	107,6	100,7	101,1	102,3	100,6	103,4	102,5	100,5	99,8	100,2	101,0	101,0
zakwaterowanie i gastronomia	103,6	100,6	102,1	99,8	100,6	99,6	101,0	101,5	99,5	101,1	100,4	100,4
informacja i komunikacja	103,3	100,6	104,2	102,3	104,4	100,8	100,1	102,1	98,2	103,2	100,3	100,3
działalność finansowa i ubezpieczeniowa	101,8	106,9	95,9	77,9	115,5	108,5	98,7	109,5	97,2	96,1	98,7	98,7
obsługa rynku nieruchomości	100,8	100,2	102,2	100,6	99,6	101,2	100,8	100,3	100,6	101,2	100,1	100,1
działalność profesjonalna, naukowa i techniczna; administrowanie i działalność wspierająca	102,2	101,0	102,5	101,2	100,5	100,8	100,8	100,6	99,9	101,6	99,7	99,7
administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne; edukacja; opieka zdrowotna i pomoc społeczna	100,3	100,1	100,3	100,7	99,3	100,9	100,2	100,7	100,3	100,8	99,9	99,9

α Ceny stałe przy roku odniesienia 2005.

Dynamika realna produktu krajowego brutto wyrównanego sezonowo^a

Wyszczególnienie	2011				2012				2013			
	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	
	kwartały – analogiczny okres roku poprzedniego=100											
Spożycie	102,6	102,3	101,1	101,1	101,3	100,8	100,8	100,8	100,3	101,0	101,0	101,0
w tym												
indywidualne	103,3	103,1	102,4	101,9	101,5	101,2	100,7	100,7	100,7	100,4	100,4	100,7
publiczne	102,6	98,1	96,7	97,3	97,3	100,6	101,5	101,1	101,6	103,0	103,0	102,6
Akumulacja brutto	110,7	113,3	110,8	105,5	103,6	95,5	91,8	92,8	92,5	92,6	92,6	98,7
w tym nakłady brutto na środki trwałe	107,6	108,2	108,7	108,2	102,0	99,2	96,2	95,1	98,1	98,1	98,1	100,1
Eksport	111,2	105,9	109,8	107,1	102,3	104,4	103,4	103,2	104,4	103,4	103,4	105,5
Import	110,1	105,8	106,0	101,7	97,9	99,0	97,7	98,5	103,0	98,0	98,0	102,9
Popyt krajowy	104,2	104,7	103,1	102,8	102,1	100,1	99,3	98,5	99,0	99,0	99,0	100,2
Produkt krajowy brutto	104,6	104,8	104,3	104,5	103,6	102,2	101,6	100,8	100,8	101,2	101,2	101,7
Wartość dodana brutto	103,6	104,9	105,3	105,0	103,7	102,2	101,5	100,8	101,1	101,4	101,4	101,8
w tym:												
przemysł	105,0	108,7	106,9	109,0	107,2	100,5	101,8	99,7	99,8	105,0	105,0	104,9
budownictwo	111,8	112,4	115,1	108,1	108,1	104,7	94,6	94,5	89,1	86,2	86,2	94,3
handel; naprawa pojazdów samochodowych	97,2	99,2	98,4	95,9	104,6	100,9	100,6	98,7	99,8	101,9	101,9	102,5
transport i gospodarka magazynowa	112,0	111,7	112,4	112,0	104,7	107,6	109,2	107,2	106,4	103,0	103,0	101,5
zakwaterowanie i gastronomia	103,1	102,4	107,1	106,2	103,1	102,1	101,0	102,7	101,6	103,1	103,1	102,5
informacja i komunikacja	102,1	103,3	109,1	110,7	112,0	112,2	107,8	107,6	101,2	103,7	103,7	103,9
działalność finansowa i ubezpieczeniowa	117,9	125,2	96,6	81,3	92,3	93,7	96,4	135,5	113,9	100,9	100,9	101,0
obsługa rynku nieruchomości	101,6	102,1	104,8	103,8	102,6	103,6	102,2	102,0	102,9	102,9	102,9	102,2
działalność profesjonalna, naukowa i techniczna; administrowanie i działalność wspierająca	103,3	104,4	107,1	107,1	105,3	105,1	103,3	102,7	102,1	102,8	102,8	101,8
administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne; edukacja; opieka zdrowotna i pomoc społeczna	99,8	100,8	100,9	101,4	100,3	101,2	101,1	101,1	102,1	102,1	102,1	101,8

^a Ceny stałe przy roku odniesienia 2005.

Skala wpływu poszczególnych kategorii na wzrost realny produktu krajowego brutto^a (w p.proc.)

Wyszczególnienie	2011	2012	2011				2012				2013		
			kwartaly				kwartaly				I	II	III
			I	II	III	IV	I	II	III	IV			
Popyt krajowy	3,6	-0,1	4,2	4,3	3,1	3,2	2,3	-0,3	-0,7	-1,3	-0,8	-1,7	0,5
Spożycie	1,3	0,8	2,5	1,6	0,6	0,6	1,2	1,1	0,6	0,2	0,0	0,9	0,9
w tym indywidualne	1,6	0,7	2,3	2,0	1,6	0,7	1,5	1,0	0,4	0,1	0,0	0,1	0,6
Akumulacja brutto	2,3	-0,9	1,7	2,7	2,5	2,6	1,1	-1,4	-1,3	-1,5	-0,8	-2,6	-0,4
w tym:													
nakłady brutto na środki trwałe	1,7	-0,3	0,7	1,3	1,7	2,8	0,6	0,1	-0,5	-1,3	-0,3	-0,6	0,1
przyrost rzeczowych środków obrotowych	0,6	-0,6	1,0	1,4	0,8	-0,2	0,5	-1,5	-0,8	-0,2	-0,5	-2,0	-0,5
Saldo obrotów z zagranicą	0,9	2,0	0,3	0,0	1,3	1,7	1,2	2,7	2,0	2,0	1,3	2,5	1,4
Produkt krajowy brutto	4,5	1,9	4,5	4,3	4,4	4,9	3,5	2,4	1,3	0,7	0,5	0,8	1,9
Wartość dodana brutto	3,9	1,7	3,9	3,9	3,9	4,1	3,0	2,1	1,3	0,6	0,5	0,7	1,5

^a Ceny stałe średnioroczne roku poprzedniego.

Wybrane wskaźniki sytuacji społeczno-gospodarczej kraju

Wyszczególnienie a - 2012 b - 2013		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw ¹ w tys. osób		5551	5543	5539	5531	5530	5531	5529	5522	5514	5510	5497	5474
a		5507	5497	5489	5478	5479	5488	5489	5494	5495	5500	5501	
Bezrobotni zarejestrowani (w tys. osób; stan w końcu okresu)		2122	2168	2142	2073	2014	1964	1953	1965	1979	1995	2058	2137
a		2296	2337	2315	2256	2176	2109	2093	2083	2083	2075	2116	
b		13,2	13,4	13,3	12,9	12,6	12,3	12,3	12,4	12,4	12,5	12,9	13,4
a		14,2	14,4	14,3	14,0	13,6	13,2	13,1	13,0	13,0	13,0	13,2	
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie nominalne brutto w sektorze przedsiębiorstw ¹ (w zł)		3666,41	3568,32	3770,66	3719,81	3617,98	3754,48	3700,01	3686,45	3640,84	3718,19	3780,64	4111,69
a		3680,30	3709,99	3832,81	3830,89	3699,67	3808,63	3830,07	3760,45	3770,91	3834,17	3897,88	
b		91,3	97,3	105,7	98,7	97,3	103,8	98,5	99,6	98,8	102,1	101,7	108,8
a		89,5	100,8	103,3	99,9	96,6	102,9	100,6	98,2	100,3	101,7	101,7	
b		108,1	104,3	103,8	103,4	103,8	104,3	102,4	102,7	101,6	102,8	102,7	102,4
a		100,4	104,0	101,6	103,0	102,3	101,4	103,5	102,0	103,6	103,1	103,1	
b													
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie realne brutto w sektorze przedsiębiorstw ¹ analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100		103,9	100,1	100,0	99,5	100,3	100,2	98,7	99,0	98,0	99,5	100,0	100,0
a		98,7	102,8	100,6	102,2	101,8	101,1	102,4	100,9	102,6	102,3	102,5	
b													
Przeciętne miesięczne emerytura i renta realna brutto: z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100		100,4	100,0	101,4	101,2	101,8	100,8	101,1	101,3	101,2	101,7	102,4	102,7
a		104,1	104,0	104,3	104,5	104,6	104,9	103,9	104,1	104,0	104,4	104,4	
b													
rolników indywidualnych analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100		98,8	98,5	103,4	103,4	103,7	102,8	103,2	103,3	103,3	103,9	104,6	104,8
a		106,7	107,2	104,7	104,8	105,3	105,5	104,3	104,5	104,4	104,7	105,0	
b													
Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych: poprzedni miesiąc=100		100,7	100,4	100,5	100,6	100,2	100,2	99,5	99,7	100,1	100,4	100,1	100,1
a		100,1	100,0	100,2	100,4	99,9	100,0	100,3	99,7	100,1	100,2	99,8	
b		104,1	104,3	103,9	104,0	103,6	104,3	104,0	103,8	103,8	103,4	102,8	102,4
a		101,7	101,3	101,0	100,8	100,5	100,2	101,1	101,1	101,0	100,8	100,6	
b		100,7	101,1	101,7	102,2	102,4	102,6	102,1	101,8	101,9	102,3	102,3	102,4
a		100,1	100,0	100,2	100,6	100,5	100,5	100,8	100,5	100,5	100,7	100,5	
b													
Wskaźniki cen produkcji sprzedanej przemysłu: poprzedni miesiąc=100		100,1	99,5	100,1	100,7	100,4	99,5	99,6	100,0	100,5	99,3	99,8	99,4
a		100,0	100,3	99,7	99,3	100,1	100,7	100,2	99,7	100,1	99,3	99,7	
b		107,9	106,0	104,4	104,4	105,2	104,4	103,6	103,0	101,8	101,0	99,9	98,9
a		98,8	99,7	99,3	97,9	97,5	98,7	99,2	98,9	98,6	98,6	98,5	
b													
Wskaźniki cen produkcji budowlano-montażowej: poprzedni miesiąc=100		99,9	99,9	100,0	100,0	99,9	99,9	99,8	99,8	99,8	99,9	99,9	99,9
a		99,8	99,8	99,8	99,9	99,8	99,9	99,9	99,8	99,9	99,9	99,8	
b		101,5	101,4	101,3	101,1	100,9	100,5	100,1	99,7	99,3	99,1	98,9	98,7
a		98,6	98,4	98,2	98,1	98,0	98,0	98,1	98,1	98,2	98,2	98,2	
b													

¹ Dotyczy podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

Wybrane wskaźniki sytuacji społeczno-gospodarczej kraju

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Wyszczególnienie												
a - 2012												
b - 2013												
Produkcja sprzedana przemysłu ¹ (ceny stałe ²):												
poprzedni miesiąc=100	95,0	99,6	110,2	92,4	104,0	98,0	98,1	99,4	105,5	107,8	95,2	87,2
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100	105,5	97,2	109,3	97,8	99,3	102,6	101,5	95,6	109,7	106,1	93,8	90,4
Produkcja budowlano-montażowa ¹ (ceny stałe ²):	108,5	104,6	100,9	102,6	104,2	101,0	105,2	100,2	95,2	104,7	99,5	90,4
poprzedni miesiąc=100	100,4	97,9	97,1	102,8	98,2	102,8	106,3	102,2	106,3	104,6	102,9	
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100	35,5	94,5	131,5	114,4	123,3	105,7	92,9	105,7	102,2	112,4	90,9	111,5
Mieszkania oddane do użytkowania (od początku roku)	39,7	99,7	120,9	107,9	116,3	119,1	107,8	99,2	109,4	114,3	91,1	75,1
Sprzedaż detaliczna towarów ¹ (ceny stałe ³):	131,9	111,9	103,2	107,8	105,6	94,8	91,3	94,9	82,1	96,4	94,6	97,1
poprzedni miesiąc=100	83,9	88,6	81,5	76,9	72,5	81,7	94,8	88,9	95,2	96,8	97,1	152,904
analogiczny miesiąc poprzedniego roku=100	12468	23783	36292	47377	57409	67843	79716	92677	104805	120230	135792	129588
Wynik budżetu państwa - od początku roku (w mln zł)	13979	24937	37125	47745	57464	67977	80950	91425	102151	116583	129588	30406,7
Średnie kursy walut w zł - NBP:												
100 dolarów USA	74,9	101,0	115,0	97,0	100,8	100,2	102,2	100,5	98,4	103,7	93,7	115,1
100 euro	79,6	97,4	116,5	97,0	101,9	101,6	103,8	99,8	98,9	103,3	94,2	96,4
100 franków szwajcarskich	109,9	108,9	106,9	101,8	104,3	102,6	103,4	102,3	99,6	100,5	100,7	104,2
Wynik budżetu państwa - od początku roku (w mln zł)	102,4	98,7	100,0	100,1	101,2	102,6	104,3	103,5	104,1	103,7	104,2	30406,7
Handel zagraniczny ⁴ w mln zł:	-5301,8	-16515,6	-22968,6	-24819,9	-26981,0	-21085,6	-24338,8	-22911,8	-21128,9	-34206,1	-30477,2	30406,7
eksport	-8440,9	-21684,6	-24452,7	-31717,0	-30951,2	-25873,7	-25949,6	-26811,1	-29643,4	-39481,2	-38541,3	
import	33884	316,08	313,20	317,27	334,72	343,99	340,61	330,21	321,54	316,72	322,37	312,30
saldo	311,45	311,97	320,58	318,25	321,49	325,12	326,88	317,67	317,50	307,04	309,98	41787,6
Handel zagraniczny ⁴ w mln zł:	437,75	418,40	413,70	417,56	428,84	430,72	418,96	409,12	413,14	410,91	413,54	409,38
eksport	413,69	417,34	415,81	414,09	417,59	428,65	427,56	422,95	423,76	419,08	418,82	409,38
import	361,35	346,60	343,00	347,36	357,00	358,65	348,84	340,64	341,68	339,65	343,10	338,71
saldo	336,79	339,24	339,08	339,46	336,53	347,75	345,82	342,76	343,49	340,33	339,96	338,71
Handel zagraniczny ⁴ w mln zł:	48845,7	48144,7	51992,4	48472,3	50777,6	50567,0	50395,5	48745,1	51874,1	58036,2	53780,4	41787,6
eksport	49627,1	50669,9	52318,2	54026,7	50193,5	53697,9	54744,0	51251,5	57447,1	58840,3	53780,4	41787,6
import	53761,2	53733,0	56073,5	52420,9	56373,6	54050,7	53524,0	50452,5	53337,0	58855,8	57160,1	48385,3
saldo	51370,6	50347,3	56021,7	52761,1	51416,5	52595,1	55797,0	51489,5	56112,5	59657,0	53780,4	41787,6
Handel zagraniczny ⁴ w mln zł:	-4915,5	-5588,3	-4081,1	-3948,6	-5596,0	-3483,7	-3128,5	-1707,4	-1462,9	-819,6	-3379,7	-6597,7
saldo	-1743,5	322,6	-3703,5	1265,6	-1223,0	1102,8	-1053,0	-238,0	1334,6	-816,7		

¹ Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. ² Średnie ceny bieżące z 2010 r. ³ Ceny bieżące z okresu poprzedzającego okres badany. ⁴ W 2013 r. dane wstępne.

Podstawowe wskaźniki makroekonomiczne

A. Unia Europejska	PKB		Handel zagraniczny		Zharmonizowana stopa bezrobocia ^e		Zharmonizowany wskaźnik cen konsumpcyjnych				Produkcja przemysłowa ^b				Produkcja w budownictwie ^b			
	2012	II kw. ^e 2013	III kw. ^a 2013	I-IX 2013	I-IX 2012	saldo	X 2012	IX 2013	X 2012	XI 2012	2013		2013		X 2012	2013		
											import	eksport	X	IX			X	IX
	zmiana w % w skali roku																	
w mld euro																		
Wyszczególnienie																		
UE-28	-0,4	-0,1	0,1	.	.	.	10,7	10,9	10,9	2,4	0,9	1,0	-3,1	0,7	0,8	-3,6	0,4	-0,8
Strefa euro - 17	-0,7	-0,6	-0,4	.	.	.	11,7	12,2	12,1	2,2	0,7	0,8	-3,3	0,2	0,2	-3,6	-0,7	-2,4
Austria	0,9	0,1	0,2	0,5	-1,8	-4,5	4,6	4,9	4,8	2,9	1,5	1,5	0,0	0,4	.	6,0	-0,5	.
Belgia	-0,1	0,1	0,4	1,5	-0,4	11,6	7,8	8,9	9,0	2,2	0,7	0,9	-3,4	0,4	.	-0,2	2,1	.
Bułgaria	0,8	0,2	0,7	7,7	1,0	-2,6	12,5	13,1	13,2	2,7	-1,1	-1,0	-3,0	0,8	4,1	5,4	-5,5	-7,9
Chorwacja	-2,0	-0,8	17,4	17,2	17,6	4,1	0,8	0,7	-5,9	-3,9	-3,4	-12,7 ^c	-4,6 ^d	-2,8 ^e
Cypr	-2,4	-5,9	-5,6	10,1	-18,5	-2,4	13,2	16,8	17,0	1,4	-0,5	-0,8	-10,5	-13,7	.	-16,1 ^c	.	.
Czechy	-1,0	-1,5	-1,3	-1,9	-3,7	10,6	7,2	6,9	6,8	2,8	0,8	1,0	-3,8	2,2	6,0	-7,3	-11,2	0,2
Dania	-0,4	0,5	0,5	1,2	3,1	7,5	8,4	6,8	6,7	2,2	0,3	0,3	1,0	-1,1	1,6	-2,3	-9,6	.
Estonia	3,9	1,5	0,9	-1,5	2,2	-1,0	9,5	8,8	.	3,8	2,2	2,1	-1,6	-0,8	6,9	14,6 ^c	0,3 ^d	4,5 ^e
Finlandia	-0,8	-1,3	-1,0	-3,2	-3,0	-1,8	7,9	8,1	8,1	3,2	1,7	1,8	1,1	-0,9	-3,4	-2,6	2,8	.
Francja	0,0	0,5	0,2	-1,6	-2,9	-57,5	10,5	11,1	10,9	1,6	0,7	0,8	-2,9	-0,4	0,1	-2,6	-0,9	-1,1
Grecja	-6,4	-3,7 ^f	-3,0 ^f	4,7	-3,4	-14,5	26,0	27,4	.	0,4	-1,9	-2,9	3,8	-1,6	-5,3	-39,6 ^c	19,8 ^d	-8,3 ^e
Hiszpania	-1,6	-1,6	-1,1	4,8	-4,1	-11,6	26,0	26,6	26,7	3,0	0,0	0,3	-5,2	1,2	-0,7	4,7	6,9	-3,9
Holandia	-1,2	-1,9	-0,8	-1,4	-3,2	40,5	5,5	7,0	7,0	3,2	1,3	1,2	-1,4	1,7	-0,9	-9,5	-5,6	2,1
Irlandia	0,2	-1,1	.	-7,0	-2,5	28,5	14,5	12,7	12,6	1,6	-0,1	0,3	-15,5	10,4	-7,5	-5,3 ^c	14,1 ^d	-16,7 ^e
Litwa	3,7	3,8	2,3	10,4	8,6	-1,5	13,0	11,4	11,1	2,8	0,5	0,5	10,0	1,0	-2,0	-10,7 ^c	6,9 ^d	15,3 ^e
Luksemburg	-0,2	2,4	.	-8,5	-3,3	-5,1	5,1	5,8	5,9	2,7	1,0	1,1	-4,1	-1,2	-1,0	4,2	0,3	.
Łotwa	5,2	4,5	4,1	1,6	0,1	-1,8	14,0 ^c	11,6 ^d	11,9 ^e	1,5	0,0	-0,3	3,3	0,7	1,3	8,3 ^c	5,3 ^d	11,6 ^e
Malta	0,9	3,0	2,0	-19,1	-15,3	-1,4	6,5	6,4	6,4	3,6	0,5	0,3	8,8	-0,9	-13,9	-2,7 ^c	-4,1 ^d	-5,1 ^e
Niemcy	0,7	0,5	0,6	-0,7	-1,5	148,3	5,4	5,2	5,2	1,9	1,2	1,6	-2,6	0,6	1,1	-2,3	0,8	0,0
Polska	1,9	1,2	1,7	5,5	-1,0	-1,0	10,3	10,2	10,2	2,7	0,7	0,5	0,9	5,7	4,3	-7,3	-5,6	-4,2
Portugalia	-3,2	-2,0	-1,0	4,0	-0,1	-6,7	16,9	15,8	15,7	1,9	0,0	0,1	-6,7	1,8	3,0	-16,0	-16,3	-15,1
Rumunia	0,7	1,6	4,1	9,0	-0,1	-4,2	6,8	7,3	7,3	4,4	1,2	1,3	2,5	9,2	10,2	-5,8	0,8	7,6
Słowacja	1,8	0,7	0,7	3,2	0,6	3,0	14,3	13,9	13,9	3,5	0,7	0,5	8,6	7,4	6,9	-12,3	0,0	-5,0
Słowenia	-2,5	-1,8	-1,3	2,0	-0,1	0,5	9,4	10,2	10,1	2,8	1,1	1,2	0,0	-0,6	-0,7	-22,5	-6,7	27,3
Szwecja	0,9	0,6	0,3	-6,4	-6,2	5,8	8,1	8,0	7,9	0,8	0,2	0,3	-1,9	-2,2	-6,5	-0,1	6,1	4,0
Węgry	-1,7	0,5	1,6	0,0	1,0	4,8	5,3	10,9	10,1	5,3	1,1	0,4	-3,8	3,1	6,1	-1,8	9,3	10,7
Wielka Brytania	0,1	1,3	1,5	12,5	-8,8	-55,1	7,7	7,4	.	2,7	2,2	2,1	-4,6	2,2	3,1	-3,0	7,9	5,1
Włochy	-2,5	-2,2	-1,8	-0,3	-6,1	19,6	11,3	12,5	12,5	2,6	0,8	0,7	-5,8	-2,9	-0,5	-12,2	.	.

a Dane wyrównane sezonowo. b Dane wyrównane dniami roboczymi. c III kw. 2013 r. d II kw. 2013 r. e III kw. 2013 r. f Dane niewyrównane sezonowo.

B. OECD i wybrane kraje świata

Wyszczególnienie	PKB ^a		Handel zagraniczny		Zharmonizowana stopa bezrobocia ^e		Wskaźnik cen konsumpcyjnych (CPI)		Produkcja przemysłowa ^e			Produkcja w budownictwie ^e				
	2012	II kw. 2013	eksport	import	saldo	X	2013	X	XI	X	2012	IX	2013	X	IX	X
	zmiana w % w skali roku		I-IX 2013		I-IX 2012	2012	IX	2013	XI 2012	X	2012	IX	2013	2012	IX	2013
	w mld USD		w mld USD			w %		zmiana w % w skali roku								
OECD	1,5	1,0	1,4	1,4	-572,3	8,0	7,9	7,9	1,9	1,3	1,9	1,9	-1,1	1,9	2,5	0,6
w tym:																
Australia	3,6	2,4	2,3	2,3	14,4	5,4	5,7	5,7	2,0 ^b	2,4 ^c	2,0 ^b	2,6 ^d	5,0 ^b	5,0 ^c	2,0 ^b	-1,2 ^c
Chile	5,6	4,0	4,7	4,7	1,9	6,4	5,7	5,7	2,1	1,5	2,4	-3,8	13,2	-2,3	3,9	-17,7
Islandia	1,4	1,9	3,9	3,9	0,1	5,6	5,6	5,6	4,5	3,6	3,7	2,8 ^c	4,3 ^e	3,6 ^f	4,9 ^e	20,9 ^f
Izrael	3,3	3,8	3,2	3,2	-11,1	7,0	6,0	5,9	1,4	1,8	.	.	5,0	-9,2	2,5 ^b	.
Japonia	1,4	1,3	2,4	2,4	-80,4	4,2	4,0	4,0	-0,2	1,1	.	.	-6,5	4,3	.	.
Kanada	1,7	1,4	1,9	1,9	-3,8	7,4	6,9	6,9	0,8	0,7	.	.	-1,5	3,1	5,4	0,3
Korea Południowa	2,0	2,3	3,3	3,3	33,7	3,0	3,0	3,0	1,6	0,7	0,9	0,8	-0,7	-0,1	.	.
Meksyk	3,9	0,5	1,3	1,3	-4,4	4,9	5,0	4,9	4,2	3,4	3,6	.	.	.	-0,8	-7,9
Norwegia	2,9	0,0	1,9	1,9	48,7	3,3	3,4	.	1,1	2,4	2,5	.	2,1	0,4	.	.
Nowa Zelandia	2,7	2,5	.	.	-1,0	7,2 ^b	6,4 ^c	6,2 ^d	0,8 ^b	0,7 ^c	1,4 ^d	0,5 ^c	0,6 ^e	1,7 ^f	3,9 ^e	18,1 ^f
Stany Zjednoczone	2,8	1,6	1,8	1,8	.	7,9	7,2	7,3	1,8	1,0	1,2	1,2	2,2	3,3	7,0	3,2
Szwajcaria	1,0	2,1	1,9	1,9	.	4,3 ^b	4,2 ^c	4,7 ^d	-0,4	-0,3	0,1	0,4 ^d	2,8 ^b	-1,1 ^c	-0,7 ^b	-0,1 ^c
Turcja	2,2	4,1	4,7	4,7	.	8,0 ^e	8,4 ^f	8,6 ^c	6,4	7,7	7,3	.	-7,7	6,2	.	.
Brazylia	1,0	3,3	2,2	2,2	-1,8	5,5	5,4	5,3	5,5	5,8	5,8	.	1,2	0,9	0,0	5,1
Chiny	7,8	7,5	7,8	7,8	197,2	163,8	.	.	2,0	3,2	3,0
Indie	3,8	3,3	5,3	5,3	-143,0	.	.	.	9,5	11,1	.	.	8,2	2,0	.	.
Rep. P.d. Afryki	2,5	1,9	1,8	1,8	-12,6	24,7 ^e	25,0 ^f	25,4 ^c	5,7	5,5	5,3	.	.	.	-20,4	-3,4
Rosja	3,4	1,2	.	.	.	5,6 ^b	5,6 ^c	5,5 ^d	6,5	6,3	.	.	1,1	0,1	8,5 ^b	11,3 ^c
																7,0 ^d

^a Dane wyrównane sezonowo. ^b III kw. 2012 r. ^c II kw. 2013 r. ^d III kw. 2013 r. ^e II kw. 2012 r. ^f I kw. 2013 r.

Uwaga do części B: przeliczeń danych dotyczących handlu zagranicznego w oparciu o dane zawarte w bazie OECD dokonano w Departamencie Analiz i Opracowań Zbiorczych GUS.

Źródło: EUROSTAT, OECD, GUS — dane pobrano w dn. 19.12.2013 r.